Årsredovisning 2019

region västerbotten

Produktion

Innehåll: Region Västerbotten
Grafisk form: Gullers Grupp
Foto: Jan Alfredsson, Mattias Andersson, Johan Gunséus, Klas Sjöberg, Jonas Westling
Tryck: Kommunikationsstaben service, Umeå, 2020

regionvasterbotten.se

Innehåll

4 Peter Olofsson har ordet

6 Region Västerbotten
7 Västerbotten och dess invånare
7 Ansvarsområden och styrning
10 Vision
11 Mål
11 Så här används pengarna
12 En vanlig dag i Region Västerbotten

14 Året som gått
15 Verksamheten i sammanfattning
16 Viktiga händelser
18 Forskning och utveckling
20 Hälsoläget i Västerbotten
21 Måluppfyllelse i korthet
23 Intern kontroll i korthet
23 Ekonomi i korthet

24 Måluppfyllelse
25 Bättre och jämlik hälsa
27 God och jämlik vård
29 Aktiv och innovativ samarbetspartner
31 Attraktiv arbetsgivare
33 Tydligt ledarskap byggt på samverkan för hållbar regional tillväxt
34 Hållbar ekonomi

36 Förvaltningsberättelse
37 Översikt över verksamhetens utveckling
38 Den kommunala koncernen
40 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning samt händelser av väsentlig betydelse
44 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
45 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
49 Balanskravsresultat
49 Förväntad utveckling
52 Resultat- och balansräkningar med noter
60 Redovisningsprinciper

63 Miljöredovisning

64 Produktion

66 Revisionsberättelse för år 2019

69 Nämndernas årsrapporter i korthet
69 Regionstyrelsen
69 Hälso- och sjukvårdsnämnden
70 Regionala utvecklingsnämnden
71 Patientnämnden
71 Folkhögskolestyrelsen
71 Kostnämnden
71 Gemensamma måltidsnämnden

72 Bilagor
72 Bilaga 1: Budgetomfördelningar 2019
73 Bilaga 2: Medelsförvaltning
74 Bilaga 3: Vårdproduktion
76 Bilaga 3: Vårdproduktion
77 Bilaga 4: Begreppsförklaring
77 Bilaga 5: Region Västerbottens tjänstepersonsorganisation 2019

Peter Olofsson har ordet

1 januari 2019 gick Västerbottens läns landsting och Regionförbundet Västerbottens län samman till en gemensam organisation, Region Västerbotten. Genom att ta tillvara regionens samlade kraft och kompetens blir våra uppdrag hållbara ihop.

Regional utveckling och hälso- och sjukvård är beroende av varandra. Ett framgångsrikt näringsliv, en god arbetsmarknad, bra utbildningsmöjligheter och ett rikt kulturutbud är förutsättningar för att människor ska vilja leva och verka i regionen och finansiera en bra hälso- och sjukvård. Samtidigt är en bra hälso- och sjukvård en förutsättning för att människor ska vilja bosätta sig i regionen och för att företag ska vilja bedriva verksamhet i regionen.

Hälso- och sjukvården i Västerbotten håller hög medicinsk kvalitet. Enligt Hälso- och sjukvårdsbarometern 2019, som varje år mäter invånarnas uppfattning om vården, har 66 procent av västerbottningarna högt förtroende för hälso-och sjukvård i sin helhet.

Det är med stolthet jag riktar ett särskilt tack till alla medarbetare som genom kunskap och engagemang tar ansvar för en utveckling som räddar liv och förbättrar folkhälsan hos våra medborgare.

Under de senaste 20 åren har regionen haft ett långsiktigt fokus på förebyggande folkhälsoarbete. Så även under 2019. Utbildningsinsatser för såväl vårdpersonal som medborgare för att förebygga våld i nära relationer, hälsofrämjande insatser till barn och föräldrar genom Salut samt tobaksförebyggande arbete har varit några av årets fokusområden. Målet att ge medborgarna i Västerbotten en nära och tillgänglig vård som skapar trygghet och tillit och som stärker medborgarens delaktighet i sin vård är ett annat.

Utvecklingen av svensk sjukhusvård tog riktig fart under 1950–1960-talen och en bit in i på 1970-talet. Det är även anledningen till att många av regionens byggnader kommer från just den tiden. Därför är det naturligt att många av regionens byggnader inte lever upp till de krav som sjukvården behöver i dag och i framtiden. För att möta kraven från framtidens hälso- och sjukvård har många omfattande renoveringar och påbyggnationer pågått under året, både invändigt och utvändigt. Vårt uppdrag att tillgodose hälso- och sjukvård dygnet runt, årets alla dagar ställer stora krav på vårdpersonalen. De är de stora hjältarna i detta arbete.

För att säkerställa en fortsatt stark välfärd som finns för dig när du behöver tar vi ansvar för en omställning för att uppnå en hållbar ekonomi. Vid regionfullmäktige i juni beslutades om en plan för omställning för en hållbar ekonomi med kort- och långsiktiga åtgärder för åren 2020–2022, ett arbete som påbörjades redan under 2019. Regionens omställning till god och nära vård, ökad digitalisering, stärkt samverkan och en mer attraktiv arbetsgivare är alla viktiga framgångsfaktorer för att kunna erbjuda god och jämlik vård och en stark regional utveckling till regionens invånare och patienter.

Tillsammans gör vi vår region till en attraktiv plats att leva på, verka i och flytta till. Nu och i framtiden.

Peter Olofsson (S)
Regionstyrelsens ordförande

Region Västerbotten

I Västerbotten bor drygt 271 000 personer fördelade på 15 kommuner. Länets befolkning utgör knappt tre procent av Sveriges. Sex av kommunerna hör till landets minsta. En av dem är Bjurholm som med knappt 2 500 invånare är minst i landet.

Västerbotten och dess invånare

Med 40 mil från fjäll till kust och i genomsnitt fem invånare per kvadratkilometer präglas Västerbottens län som helhet av glesbygd och långa avstånd. Som jämförelse bor det 348 invånare per kvadratkilometer i Stockholms län. I Umeå och Skellefteå ökar befolkningen medan den i resten av länet förändrats mycket lite.

Befolkningen i Västerbotten är förhållandevis ung. Medelåldern är 42 år – den nionde lägsta i Sverige. De många studenterna i universitetsstaden Umeå bidrar men åldersstrukturen i länet varierar; i Umeå är medelåldern 39 år medan den är över 47 år i Dorotea och Åsele. En åldrande befolkning med stora pensionsavgångar och begränsat tillskott av ny arbetskraft innebär ökande utmaningar för välfärdssystemen i kommuner där allt färre i yrkesaktiv ålder ska försörja, utbilda och vårda allt fler barn och äldre. Den demografiska utvecklingen ställer krav på nya arbetsformer och att fler kan etablera sig på arbetsmarknaden.

Västerbotten har en god arbetsmarknad med en historiskt låg arbetslöshet. Arbetsmarknaden i länet är könsuppdelad, kvinnor är framförallt verksamma inom vård- och omsorgsyrken och män arbetar inom fler branscher. Män driver företag i större utsträckning än kvinnor och tar som grupp emot större andel av de stöd som finns för företagare. I Umeå och Skellefteå samt fjällkommunerna är andelen tjänsteföretag hög, medan industri, jord- och skogsbruk är vanligare i städernas kranskommuner. Västerbotten har i jämförelse med många andra regioner klarat sig bra genom de senaste ekonomiska kriserna. I europeiska jämförelser tillhör Västerbotten en av de regioner som har högst innovationskraft i Europa.

I alla länets kommuner bor det fler män än kvinnor. Sorsele har den lägsta andelen kvinnor med 47 procent. Upp till gymnasieåldern är fördelningen mellan könen relativt jämn i alla kommuner. Men efter gymnasiet lämnar många fler kvinnor hemorten, framför allt från kommunerna i inlandet för studier. Efter 60-årsåldern är könsfördelningen återigen jämn. Efter det ökar andelen kvinnor, då de i genomsnitt lever fyra år längre än männen.

Utbildningsnivån är i de flesta av länets kommuner lägre än riksnittet på 66 procent (71 procent av kvinnorna och 62 procent av männen). I länet som helhet har omkring 69 procent av befolkningen gått minst tre år i gymnasiet. Andelen är betydligt högre i Umeå med 76 procent och i Skellefteå med 65 procent samt i Vännäs och Lycksele där den är 60 procent. För länet som helhet speglar förhållandet mellan kvinnor och män riksnittet. I Umeå är skillnaden mindre och i Lycksele är den större. Flickor och pojkar väljer i stor utsträckning olika gymnasieprogram och könsskillnaderna är störst i yrkesförberedande program.

Tillit till andra människor är högre bland länets befolkning än riksnittet på 73 procent av kvinnorna och 72 procent av männen. Andelen i Västerbotten som anger att de i allmänhet litar på andra människor är 78 procent av kvinnorna och 76 procent av männen. De kommuner i Västerbotten som har högst tillit är bland kvinnor Robertsfors, Norsjö, Malå och Storuman samt bland män Robertsfors, Dorotea och Skellefteå. Andelen som anger en rädsla för att gå ut (av rädsla för att bli överfallen, rånad eller ofredad) är lägre bland både kvinnor och män i länet jämfört med riksnittet. I riket anger 44 procent av kvinnorna och 12 procent av männen en rädsla för att gå ut medan det i Västerbotten är 30 procent av kvinnorna och 7 procent av männen.

Ansvarsområden och styrning

Syftet med regionbildningen är att stärka och utveckla länet. Människors hälsa och regionens utveckling är starkt beroende av varandra och med en gemensam organisation skapas mer kraft i dessa frågor.

”Västerbotten har högst innovationskraft i Europa.

”Tillit till andra människor är högre än riksnittet.

Verksamhet
Region Västerbotten ansvarar för områden som bidrar till den regionala utvecklingen och tillväxten i hela länet. Hälso- och sjukvård är den största verksamheten där Region Västerbotten även ansvarar för högspecialiserad vård i norra sjukvårdsregionen. Tillsammans med kommunerna finansierar Region Västerbotten kollektivtrafiken och arbetar för regional utveckling i länet inom områden som kultur, hållbarhet, infrastruktur och samhällsplanering, näringslivsutveckling, innovation, digitalisering, turism, kompetensförsörjning och utbildning.

Demokratisk styrning
Regionfullmäktige med 71 ledamöter är Region Västerbottens högsta beslutande organ. Medborgarna i regionen utser förtroendevalda att besluta i övergripande och principiellt viktiga frågor genom allmänna val. Det är fullmäktige som fastställer skattesatsen i regionen, beslutar om verksamhetens mål, inriktning och budget, samt har det yttersta ansvaret för ekonomin.

Fullmäktigeberedningarna för folkhälsa och demokrati har uppdraget från fullmäktige att öka regionkommunens kunskap om medborgarnas behov av åtgärder och insatser, samt verka för att ge regionens medborgare goda förutsättningar till dialog med den politiska organisationen och dess förtroendevalda.

Revisorerna är regionfullmäktiges, och därmed även medborgarnas, demokratiska kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i regionkommunen.

Regionstyrelsen är regionkommunens ledande organ som ansvarar för att leda och samordna arbetet i Region Västerbotten. Regionstyrelsen ska ha uppsikt över övriga nämnders beslut, men även över den del av verksamheten som bedrivs i andra former, som bolag, stiftelser, kommunalförbund och gemensamma nämnder.

Regional utveckling
Region Västerbotten bedriver utvecklings- och tillväxtarbete i länet, ofta byggt på samverkan. Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är framtagen i bred samverkan för att öka Västerbottens möjligheter till stabil tillväxt och hållbar utveckling i en global ekonomi. Strategin bidrar till att öka samsynen mellan beslutsfattare på olika plan och i skilda samhällssektorer. Region Västerbotten bereder och beslutar om användning av statliga medel för regional tillväxt. I det arbetet ingår att säkerställa att regionala tillväxtanslag fördelas jämställt.

Vård och tandvård
Regionkommunen är ansvarig myndighet för:
- 38 hälsocentraler, varav fem drivs av privata vårdgivare på uppdrag av regionstyrelsen. Några hälsocentraler har vårdplatser och kallas sjukstugor.
- Tre sjukhus med akutmottagningar och specialiserad vård; Lycksele lasarett, Skellefteå lasarett och Norrlands universitetssjukhus i Umeå.
- 33 kliniker för allmäntandvård samt specialisttandvård för patienter med särskilda behov.

Förtroendepersonsorganisation 2019–2022

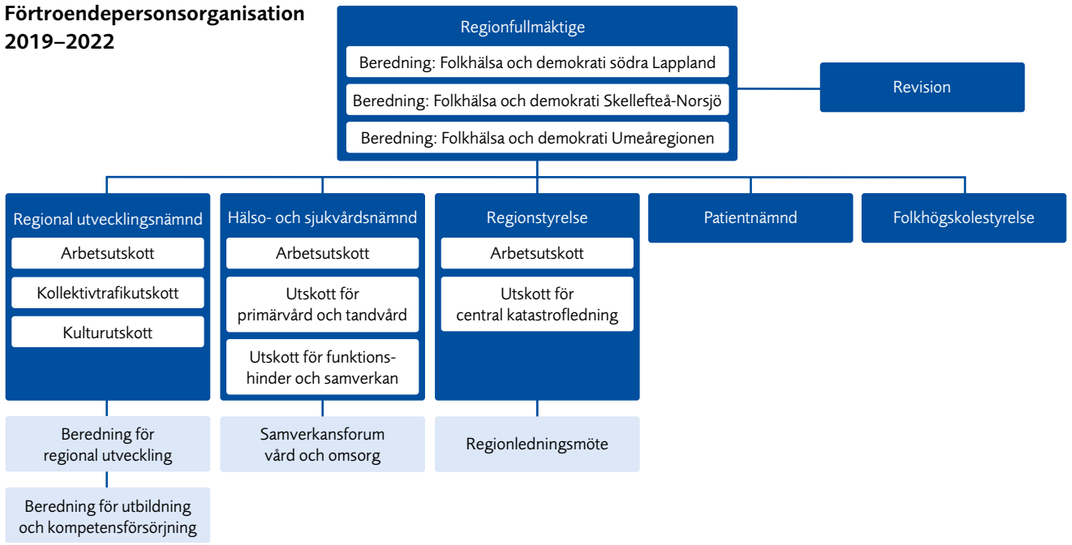

Forskning, utbildning och utveckling
Region Västerbotten bedriver forskning och utbildning inom hälso- och sjukvård och tandvård. Det är en förutsättning för en god och tillgänglig vård i norra regionen och för att kunna attrahera och behålla medarbetare och bidra till utveckling i vården och länet.

Regionkommunen har också ansvar för viss folkbildning och äger folkhögskolorna i Vindeln och Storuman.

Regionplan och uppföljning
Basen för Region Västerbottens inriktning och utveckling beskrivs i regionplanen. Planen utgår från den politiska viljan, de statliga uppdragen, befolkningens behov, de förutsättningar som råder i länet och landet, samt lagar och förordningar. Regionplanen är Region Västerbottens övergripande styrande dokument och innehållet i planen beslutas av regionfullmäktige.

Som en del i den formella uppföljningen av regionplanen lämnar regionstyrelsen en årsredovisning och två delårsrapporter till fullmäktige, för perioderna januari–april och januari–augusti.

Årsredovisning 2019 är den tredje uppföljningsrapporten för året. I rapporten görs en uppföljning av inriktningsmålen, inklusive en prognos av måluppfyllelse vid årets slut och en ekonomisk redovisning med finansiell analys samt årsprognos.

Vision

Visionen är utgångspunkt för all verksamhet. Under 2019 har Region Västerbotten arbetat fram en gemensam vision.

Före detta Västerbottens läns landstings vision lyder: År 2020 har Västerbotten världens bästa hälsa och världens friskaste befolkning. Visionen har formulerats med utgångspunkt i invånarnas behov och i landstingets uppdrag att bedriva hälso- och sjukvård, tandvård, tillhandahålla insatser för personer med funktionsnedsättning, samt utbildning och forskning och ansvara för den kollektivtrafik i länet som går över kommungränser. Visionen berör alla i länet och alla kan vara med och påverka den.

Före detta Regionförbundet Västerbottens läns vision lyder: Från kust till fjäll skapas en hållbar attraktiv region. Visionen utgår från den regionala utvecklingsstrategin för Västerbottens län 2011–2020. Med utgångspunkt i Västerbottens förutsättningar och möjligheter och Europa 2020-strategin har gemensamma prioriteringar för det regionala tillväxtarbetet identifierats i bred samverkan.

En ny vision för kommande planperiod antogs i samband med att Regionplan 2020–2023 antogs av regionfullmäktige i juni. Den nya gemensamma visionen lyder: Från fjäll till kust skapar vi gemensamt en attraktiv region med goda livsvillkor för alla.

Mål

I regionplanen finns övergripande inriktningsmål, strategier och uppdrag till nämnder och styrelser. Målen anger huvudinriktningen för hela organisationen. Kompletterande strategier som beskriver hur regionen ska arbeta för att nå inriktningsmålen och uppdrag till nämnder och styrelser finns också i regionplanen som alla syftar till att styra verksamheten för att uppnå visionen.

- Bättre och jämlik hälsa
- God och jämlik vård
- Aktiv och innovativ samarbetspartner
- Attraktiv arbetsgivare
- Tydligt ledarskap byggt på samverkan för hållbar regional tillväxt

Utifrån regionplanen konkretiserar respektive styrelse och nämnd varje år sitt uppdrag och sina mål i verksamhetsplaner. Nämndernas och styrelsernas verksamhetsplaner förverkligas av verksamheten, där de politiska besluten omsätts i handling. Där avgörs hur verksamheten ska organiseras och bedrivas för att nå målen.

Så här används pengarna

Region Västerbottens verksamhet finansieras i huvudsak med skatter och statsbidrag. Den största delen (59 procent) av organisationens inkomster kommer från den skatt på 11,30 kronor per hundralapp som invånarna i Västerbotten betalar år 2019. Organisationens näst största intäkt är generella statsbidrag (15 procent). Den vård som Region Västerbotten säljer till andra regioner står för ytterligare en relativt stor del medan 3 procent kommer från de avgifter som patienten själv betalar. Den största delen av pengarna går till sjukhusvård (72 procent), primärvård (14 procent), tandvård (4 procent) och regional utveckling (3 procent). Största kostnaden är personalkostnader med drygt 60 procent.

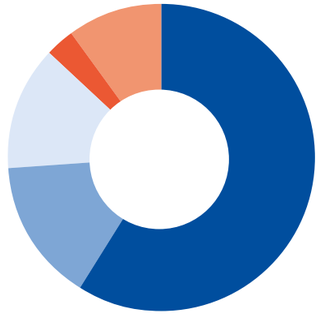

Intäkter, enligt budget

- Skatteintäkter 59 %
- Generella statliga bidrag 15 %
- Försäljning av sjukvård och tandvård 13 %
- Patient- och tandvårdsintäkter 3 %
- Övriga intäkter 10 %
- Finansiella intäkter 0 %

Intäkter 11 404 miljoner kronor

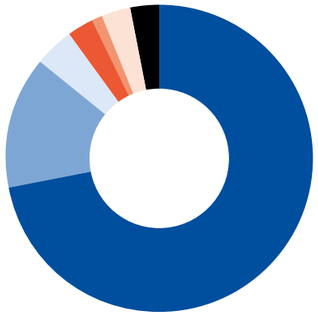

Kostnader, enligt budget

- Sjukhusvård 72 %
- Primärvård 14 %
- Tandvård 4 %
- Regional utveckling 3 %
- Kollektivtrafik 1 %
- Avskrivningar 3 %
- Övrigt (inklusive pensionskostnader) 3 %

Kostnader 11 330 miljoner kronor

En vanlig dag i Region Västerbotten

630 personer besökte arbetsterapeut eller sjukgymnast i primärvården.

794

personer var inlagda på sjukhus eller sjukstuga.

367

personer besökte arbetsterapeut eller sjukgymnast i specialiserad sjukhusvård.

69

personer opererades i slutenvård.

2 174 personer besökte läkare eller sjuksköterska inom specialiserad sjukhusvård.

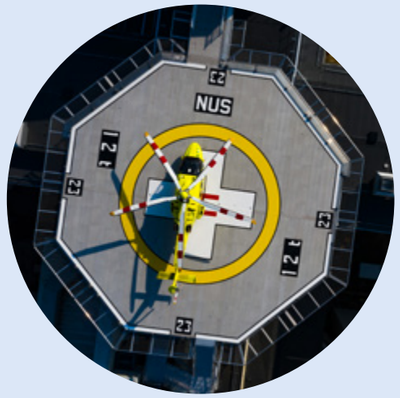

83 ambulanstransporter genomfördes.

2 893

personer besökte läkare eller distriktssköterska i primärvården.

81 personer opererades i öppenvård.

1 248 personer i alla åldrar besökte folktandvården.

796

personer besökte psykiatrin.

1 264 portioner varm mat serverades till patienter.

17 002 västerbottningar reste med regiontrafiken.

160 000 kilowattimmar exklusive värme förbrukades per dygn (i våra egna lokaler).

78

personer gav blod.

1 651

västerbottningar besökte ett regionalt kulturevenemang.

36 170 laboratorieanalyser genomfördes.

798 sjukresor företogs.

1

företag fick hjälp att förverkliga sina investeringar för en ökad sysselsättning och hållbar tillväxt i Västerbotten.

9

personer utbildades inom digitaliseringen av undervisningen i Västerbottens skolor.

794 röntgenundersökningar genomfördes.

9 318

besök gjordes på 1177 Vårdguiden på webben.

Året som gått

Året har inneburit flera omställningsmoment och förändring av organisationen för både tjänstepersoner och politiker.

Verksamheten i sammanfattning

Vid årsskiftet överfördes den verksamhet som tidigare legat under nämnden för funktionshinder och habilitering till hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde. Det gäller även primärvård i egen regi, som tidigare legat under landstingsstyrelsen. För att underlätta en omställning till nära vård genomfördes en organisationsförändring där tre närsjukvårdsområden, två länssjukvårdsområden och ett område för tandvård bildades. Under perioden har områdeschefer rekryterats och tillträtt för respektive område.

Region Västerbotten möter fortsatt stora utmaningar när det gäller kompetensförsörjning, hög kostnadsutveckling och underskott i verksamheten. Liksom sektorn i övrigt har regionens kostnadsutveckling legat högt, men under 2019 minskat något. Det beror främst på att det tillkommit mer statsbidrag men också på att jämförelsen görs med en hög kostnad 2018. De här utmaningarna kommer att kräva ett långsiktigt, uthålligt och genomgripande förändringsarbete för att ge verksamheten och organisationen i dess helhet möjligheter att prioritera och genomföra åtgärder som ska ge effekter på både på kort och lång sikt.

På fullmäktiges uppdrag har regiondirektören tagit fram en plan för omställning av verksamheten för en hållbar ekonomi. Planen beskrivs även i regionplanen för planeringsperioden 2020–2023. Åtgärderna har tagits fram i samverkan med regionstyrelsens förvaltning, hälso- och sjukvårdsförvaltningen och regionala utvecklingsförvaltningen. Alla nämnder står bakom handlingsplanen för omställning av verksamheterna för en hållbar ekonomi och har konkretiserat arbetet i sina verksamhetsplaner under hösten.

> *Regionen ställer om till en hållbar ekonomi.*

Viktiga händelser

Norrlands universitetssjukhus tredje bäst i landet

När Dagens Medicin återigen rankade landets bästa sjukhus hamnade Norrlands universitetssjukhus på en tredje plats i kategorin Bästa universitetssjukhus. Tidigare år har sjukhuset placerat sig som etta tre gånger och tvåa tre gånger.

I rankingen för 2019, med siffror från 2018, placerade sig Norrlands universitetssjukhus bland de främsta i delplaceringarna patientenkät, tillgänglighet och medicinsk kvalitet, ett mönster som känns igen från de senaste åren. Nytt för i år är att universitetssjukhuset innehar förstaplatser inom delkategorierna intensivvård och multipel skleros, men även bland de högsta poängen inom kategorin cancer. Resultaten för delkategorierna hjärta och stroke, har dock försämrats. I områdena hygien, trycksår, ekonomi och överbeläggningar placerar sig sjukhuset lite längre ner.

1177.se i ny skepnad

I mars 2019 lanserades nya 1177.se, med nytt utseende, ny uppbyggnad och bättre mobilanpassning. Rekordet för antal besökare under en månad slogs i november, då webbplatsen hade 320 691 besök. I länet hade 1177.se totalt 3 401 004 besök under 2019, en ökning med 18 procent jämfört med 2018. Antal inloggningar ökar stadigt och i slutet av året hade 73 procent av alla västerbottningar någon gång loggat in på 1177.se. Under året innebär det ett snitt på 6,25 inloggningar per invånare. Förtroendet för 1177 Vårdguidens tjänster är enligt Hälso- och sjukvårdsbarometern fortsatt högt i Västerbotten och ligger även i år i topp jämfört med övriga landet.

God och nära vård

Inom södra Lapplands närsjukvårdsområde startade arbetet med att ställa om till god och nära vård i augusti med en workshop tillsammans med kommunerna. Södra Lappland är ett nationellt modellområde och ska vara föregångare i att utveckla god och nära vård i glesbygd. Omställningen pågår i intensiv samverkan med de sju inlandskommunerna och Region 10 (tio inlandskommuner i Norr- och Västerbotten som har gått samman för att stärka kommunernas utveckling). Under året har regionen fört dialog med befolkningen om god och nära vård och det samtalet kommer att intensifieras under 2020.

Även i Skellefteå inleddes omställningen med en workshop med kommunerna.

Lägst förskrivning av antibiotika

Regionen är bäst i världen när det gäller rationell användning av antibiotika i öppenvården. Flera projekt pågår för att förbättra antibiotikaanvändningen i slutenvården. I ett projekt som är unikt i sitt slag i Sverige utvecklas en applikation som mäter diagnos- och labbkopplad konsumtion av antibiotika i realtid. Det blir ett kraftfullt verktyg för att se hur vi följer behandlingsrekommendationerna och en viktig del i regionens arbete mot antibiotikaresistens.

Kortaste väntetiderna någonsin

Den förbättrade tillgängligheten innebär att Region Västerbotten under hösten fick full utdelning, 82,4 miljoner kronor eller 303 kronor per innevånare, från den nya och resultatbaserade kö-miljarden. Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheter fick 70 miljoner kronor av dessa pengar. Förbättringen är bland de bästa i landet och tillgängligheten för specialiserad vård ligger nu i nivå med, eller något högre än, rikssnittet.

Ny sambulans

Under våren invigdes en ny och modern sambulans på linjen mellan Skellefteå lasarett och Norrlands universitetssjukhus. I juni inleddes ett försök där den gamla sambulansen trafikerar sträckan mellan Lycksele lasarett och universitetssjukhuset. Under hösten har linjen bemannats med sjuksköterska och fungerat som sjuktransport. Fler än förväntat har använt sjukreselinjen och det har medfört att tillgängligheten till ambulanser i södra Lappland har blivit bättre.

Svenskt Ambulansflyg

Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg har upphandlat en nationell ambulansflygflotta och tecknat kontrakt med den schweiziske leverantören Pilatus Aircraft Ltd. De sex flygplanen levereras under 2021 och är specialanpassade med medicinsk inredning i kabinen och avancerad navigations- och kommunikationsutrustning ombord.

Samarbete med Vasa

Ett avtal om att ta emot strokepatienter från Österbotten för behandling av trombektomi vid Norrlands universitetssjukhus blev klart under våren. Det innebär kortare transporttid, vilket kan vara avgörande vid strokebehandling. Samtidigt som österbottningarna erbjuds ett snabbt akut omhändertagande stärker samarbetet kompetensen vid Norrlands universitetssjukhus.

Regionen bygger nytt och renoverar

För att möta kraven från framtidens hälso- och sjukvård pågår det många stora fastighetsprojekt i länet. Norrlands universitetssjukhus får två nya byggnader. Den ena byggnaden är för samlad psykiatrisk vård. Huset ska rymma vårdavdelningar för barn- och ungdomspsykiatri, vuxenpsykiatri och rättspsykiatrisk vård, samt lokaler för mottagning, dagvård och tillhörande administration. Planen är att även Umeå universitet ska ha lokaler för forskning och utveckling i huset.

Den andra byggnaden är för läkemedelsproduktion, IVF-klinik och tillhörande administration. Geoenergilager ska försörja husen med både värme och kyla och solfångare på taken ska ge varmvatten och el.

Många omfattande renoveringar och påbyggnationer, både invändigt och utvändigt, har också pågått under året. Åtgärderna ska förbättra inomhusmiljön både när det gäller komfort och energiprestanda.

Under våren flyttade hörselhabiliteringen i Skellefteå in i nyrenoverade lokaler.

I arbetet med att effektivisera ytorna finns förslag som kan minska fastighetsinvesteringsbehovet med 2 600 kvadratmeter. I Region Västerbottens investeringsplan framgår att behovet av investeringar är större än vad som är ekonomiskt möjligt. Det innebär stora utmaningar i form av prioriteringar.

Ny metod för att prioritera digitala projekt

För att införa nya digitala tjänster så bra som möjligt, utveckla redan existerande tjänster och arbeta för en hållbar ekonomi införs nu ett nytt arbetssätt med en digitaliseringsportfölj. Det ger bättre kontroll över parallella projekt och stöttar bland annat prioritering och utvärdering.

Digitalisering handlar om att balansera mellan teknik och beteendeförändring för att skapa mer tid till vård. Här är det viktigt att prioritera digitala lösningar som ger mest nytta för patienter och bidrar till en hållbar ekonomi. Riktlinjer och redskap för att prioritera finns nu på plats.

Digitala vårdmöten, Framtidens vårdinformationsstöd, FVIS, vidareutveckling av 1177 Vårdguiden, digitala patientenkäter och webbtidbok är några av de digitala lösningar som ska realiseras i framtiden.

Nya planer för kultur, regional utveckling och hållbar styrning

Under hösten antogs en ny kulturplan för 2020–2023. Kulturdialoger har genomförts i alla länets kommuner för att synliggöra lokala behov och utmaningar. Kulturplanen beskriver målmedvetet ambitionen för en hållbar och framåtsyftande kulturutveckling och identifierar mål och utvecklingsområden för den regionala kulturverksamheten.

Arbetet med att skapa en ny regional utvecklingsstrategi pågår. Grunden är bred dialog och förankring med politiker och sakkunniga. Utvecklingsstrategin går ut på remiss under våren 2020.

Region Västerbotten har deltagit i Sveriges kommuners och regioners utvecklingsarbete Modellregioner – utvecklingsarbete för jämställd välfärd. Arbetet ska stärka jämställdhetsarbetet på lokal och regional nivå. Region Västerbotten har tillsammans med Region Gotland och Region Värmland utvecklat modeller som jämställdhetsintegrerar det regionala utvecklingsarbetet.

Studie ska ge ny arbetskraft

Arbetet med kompetensförsörjning har fokuserat på de stora investeringar och etableringar som väntas påverka, förändra och ge stora möjligheter till utveckling och tillväxt i Västerbotten och norra Sverige. Region Västerbotten har i en förstudie tillsammans med Skellefteå kommun, Arbetsförmedlingen och Northvolt utrett potentialen bland de grupper som idag står långt från arbetsmarknaden.

Arbetet ska bidra till att möta Sveriges behov av industriellt skolad arbetskraft och till snabbare integration av nyanlända i samhället. Förstudien har bland annat analyserat utbudet av potentiell arbetskraft på lokal och nationell nivå samt flyttmönster. Studien presenteras i början av 2020.

Forskning och utveckling

Forskning
Klinisk forskning är viktig för att förbättra och utveckla hälso- och sjukvården samt tandvården. Region Västerbotten stödjer i samarbete med medicinska fakulteten vid Umeå universitet varje år klinisk forskning av hög kvalitet enligt avtalet om läkarutbildning och forskning, Alf, samt tandläkarutbildning och forskning, Tua. Under 2019 har 287 forskningsprojekt helt eller delvis finansierats på detta sätt och för forskning inom tandvården har fyra Tua-projekt beviljats. Utöver det delar Region Västerbotten även ut ettåriga forskningsanslag och vart tredje år spjutspetsmedel till klinisk forskning. Meningen med de senare är att säkra Västerbottens och norra Sveriges tillgång till högspecialiserad vård och välutbildad personal. Tio forskningsprojekt har vardera tilldelats spjutspetsmedel för 2019–2021.

Genom Wallenberg center för molekylär medicin som Region Västerbotten medfinansierar, har 19 yngre läkare och tandläkare tilldelats 50 procent forskningstid och forskningsmedel under fyra år.

Fungerande infrastruktur som medicinska biblioteket, Biobanken Norr, Kliniskt forskningscentrum och årliga utlysningar är en viktig förutsättning för klinisk forskning, vilket stöds av medel från Alf och Region Västerbotten.

Kliniskt forskningscentrum erbjuder infrastruktur och forskningsstöd i form av olika yrkeskompetenser, anpassade lokaler och utrustning för klinisk, patientnära forskning. Deras tjänster är tillgängliga för såväl sjukvård, akademi som industri. Verksamhetens åtagande och basuppdrag (studiestöd) har ökat kraftigt under 2019 och bland annat erbjuds utbildningar om Good Clinical Practise för chefer. Registercentrum Norrs arbete med kvalitetsregister är viktigt för att kunna utveckla och förbättra kvaliteten av vården för stora patientgrupper.

Klinisk forskning och akademisk kompetens vid regionens universitetssjukvårdsenheter och akademiska tandvårdsenheter behöver öka ytterligare. För att säkerställa kompetens inför den generationsväxling som väntas krävs att fler som disputerat meriterar sig till docentkompetens. Karriärtjänster för andra akademiska vårdyrken än läkare och tandläkare behövs, liksom en satsning på forskningstid inom ramen för fler anställningar. Under året inrättades nio nya forskar-AT-läkartjänster, tre universitets-ST-läkartjänster och en forskar-ST-tandläkartjänst.

> *Karriärtjänster behövs för andra än läkare.*

För att öka forskningen i allmäntandvården har projektet Forskning i allmäntandvård startat.

Innovation och utveckling
Region Västerbotten har en ledande roll i flera nationella innovationsprojekt. Innovationsprogrammet Swelife som arbetar brett med att öka samverkan för mer utveckling och innovation inom life science i Sverige, projektet Swelife ATMP, som ska skapa konkurrenskraftig cell- och genterapi, utvecklar nya affärsmodeller samt det regulatoriska stödsystemet för innovativa läkemedel tillsammans med Centre for Advanced Medical products. Dessutom deltar Region Västerbotten inom samarbetsorganet Genomic Medicin Sweden och Biobank Sverige. Syftet är att utveckla Sverige till en ledande nation inom precisionsmedicin.

Inom regionens innovationsklinker pågår ett ständigt utvecklingsarbete. Folktandvårdkliniken Idun i Umeå utgör en testbädd för att utvärdera nya digitala arbetssätt där de som ger bäst kvalitet sedan kan införas vid tandvårdsklinikerna i länet. Vid medicinska akutvårdsavdelningen, Mava, har man testat ett patientlogistiksystem som ger personalen bättre överblick av vilka åtgärder som ska genomföras.

Region Västerbotten har under 2019 inlett arbetet med att ta fram en ny regional innovationsstrategi och smart specialiseringsstrategi. Det är ett långsiktigt arbete som syftar till att skapa bästa möjliga förutsättningar för att kommersialisera och ta tillvara idéer i regionen. En förstudie för en förstärkt regional innovationsledning har genomförts och sedan följer ett genomförandeprojekt som bland annat finansieras av europeiska regionala utvecklingsfonden.

Region Västerbotten turism arbetar för att utveckla och verka för en hållbar utveckling av besöksnäringen i länet. Under 2019 har hållbarhetsarbetet kompletterats med ett kvalitetsperspektiv och samlats under konceptet Västerbotten Experience. Arbetet baseras på globala kriterier satta av Global Sustainable Tourism Council.
I upplevelsecentret Västerbotten Experience ingår produktutveckling, kvalitet och värdskap, god tillgänglighet, boende av internationell standard, lokal mat, natur- och kulturupplevelser samt inblick i den västerbottniska livsstilen.

Medicinsk och medicinteknisk utveckling
Den medicinska, medicintekniska och digitala utvecklingen går snabbt och erbjuder ökade möjligheter för hälso- och sjukvården att ta hand om invånarnas behov på nya och effektivare sätt. Men utvecklingen är också kostnadsdrivande då fler patienter kan erbjudas vård med den nya tekniken. Nya effektiva läkemedel, nya medicinska metoder och operationsmetoder gör att hälso- och sjukvården kan göra allt mer.

Neurokirurgiska kliniken har under året utfört fler kraniotomier på vakna patienter med gliom än tidigare vilket sannolikt har inneburit att antalet patienter som drabbats av neurologiska bortfall efter operationen minskat. Inom käkkirurgin har virtuell behandlingsplanering utvecklats för exempelvis behandling med dentala implantat samt vid rekonstruktiva ingrepp. Tekniken ger möjlighet till en mer exakt behandlingsplanering, men även framställning av patientspecifika hjälpmedel vilket förkortar operationstiden avsevärt. Inom neurofysiologin har man börjat införa ultraljud som ett komplement till sedvanliga undersökningsmetoder. Tekniken är särskilt bra för barn och andra känsliga patienter. Vid rutinundersökningar kan metoden dessutom utföras av biomedicinska analytiker.

Nya metoder för diagnostik och behandling tillkommer hela tiden med nya eller större patientgrupper som följd. Ögonkliniken har under 2019 ökat användningen av OCT-Angio, ett nytt verktyg för att diagnosticera sjukdomar i näthinnan. Ökningen har varit särskilt stor på maculadegeneration (förändring i gula fläcken), vilket snabbar på flödet och på sikt minskar andel traditionella fluorescinangiografier med stationär ögonbottenkamera.

Hjärtcentrum har under året infört kateterburen förslutning av hål i hjärtats förmak som ny metod och en uppskattning är att 40–45 sådana ingrepp kommer att göras under det kommande året. Under året har Hjärtcentrum även införskaffat nya hjärtekomaskiner samt nya dialysapparater. Inom bild- och funktionsmedicin har samtliga datortomografiutrustningar och alla lung- och skelettlaboratorium i länet bytts ut och den pågående upphandlingen av en ny PET-CT är i slutskedet.

Inom primärvården har Robertsfors hälsocentral införskaffat en ultraljudsapparat för att minska antalet resor och remisser för patienterna.

Ett område som väntas öka kraftigt är behandling med läkemedel. Exempelvis har nya läkemedel introducerats inom familjär amyloidos, cystiskt fibros och lungcancer där samtliga läkemedel är mycket dyra. Även inom reumatologin har det på senare tid varit en snabb utveckling av nya, effektiva, men dyra läkemedel.

Digitalisering
Region Västerbotten ligger i framkant inom området telemedicin och vård på distans där en av de främsta drivkrafterna är just de långa avstånden. I väntan på den lösning som Framtidens vårdinformationsstöd, FVIS, tillhandahåller har ett projekt startat med att införa en temporär lösning för digitala vårdmöten. Tekniken har stor potential inom både sjukhusvård och primärvård genom att det blir möjligt att bedriva vård närmare patientens hemort samtidigt som vården kan arbeta mer flexibelt då besöken inte kräver fysisk närvaro. Under året har efterfrågan på digitala vårdmöten som alternativ till traditionella besök ökat i vården. Tillsammans med ökad teknikmognad hos invånare och medarbetare ger det goda förutsättningar för en fortsatt positiv utveckling mot en mera tillgänglig och effektiv vård.

> *Regionen ligger i framkant inom telemedicin och vård på distans.*

Flera hälsocentraler har arbetat för att införa tidsbokning på webben och på sikt kan det komma att bidra till en förstärkt tillgänglighet. Arbete för att öka användningen av invånartjänster på 1177.se pågår också på flera håll. Närsjukvårdsområde Skellefteå har påbörjat ett arbete med att utveckla digitala läkartjänster för att kompensera bristen på fasta allmänspecialister. Inom närsjukvårdsområde södra Lappland har ett arbete med digital läkarservice till sjukstugorna startat med syftet att öka tillgängligheten till läkare under jourtid. Inom närsjukvårdsområde Umeå har kompetenscentrum för mödra- och barnhälsovård påbörjat ett projekt med ett webbstöd för viktstabilitet under graviditet. Vid Robertsfors hälsocentral har det påbörjats en översyn av möjligheterna att samarbeta med andra enheter digitalt på konsultativ basis. Neuro-, huvud- och halscentrum har under 2019 börjat testa ett nytt digitalt verktyg, Rehabkompassen, som följer patientens fysiska och psykiska mående samt upplevda livskvalitet.

> *Regionen utvecklar digitala läkartjänster.*

Bild- och funktionsmedicin har under året inlett förberedelser för en gemensam digital klinik. Initiativet är en del i kommande uppdatering av Västerbottens bild- och informationssystem, Sectra reporting. Målet är att i så stor grad som möjligt ha länsgemensamma arbetsmetoder. Genom att samordna resurser och fördela länets patienter mellan enheterna ska länssamhörigheten stärkas, kunskapsspridning öka samt hyrberoende minska.

Under namnet Digitala Västerbotten driver, initierar och koordinerar regionen arbete för att på bästa möjliga sätt ta tillvara digitaliseringens möjligheter utifrån såväl regionala som lokala förutsättningar. Digitala Västerbotten har genom-

fört en heldagskonferens för tjänstepersoner och politiker från kommuner och regioner med fokus på verksamhetsutveckling och transformation. Mer än 250 personer deltog på plats och ett 50-tal via streamingkonferens.

Hälsoläget i Västerbotten

En god folkhälsa innebär ett gott hälsoläge i hela befolkningen och att skillnaderna mellan de som har det sämst och de som har det bäst är små. Västerbottningarnas hälsovanor är i stort sett goda men förbättringarna har varit små under det senaste året. Medellivslängden har ökat något för både kvinnor och män och för båda könen ligger Västerbotten strax under rikets medelvärden. Dödligheten har ökat något i sjukdomar som går att förebygga som lungcancer, cancer i matstrupe, levercirros och olyckor med motorfordon. Trots detta ligger Västerbotten mycket bättre till än riket som helhet och är även länet med lägst dödlighet i förebyggbara sjukdomar i landet. Dödligheten i behandlingsbara sjukdomar som diabetes, blindtarmsinflammation, slaganfall, gallstenssjukdom och livmoderhalscancer har minskat och ligger under medelvärdet för riket. Tandhälsan vid 19 års ålder har förbättrats bland män, men försämrats något bland kvinnor. Den självskattade hälsan är sämre i länet än i landet i övrigt. Framförallt gäller det bland länets kvinnor. Andelen vaccinerade mot mässling, påssjuka och röda hund har minskat under året. När det gäller rökning bland gravida kvinnor, samt kvinnor som ammar sina spädbarn upp till fyra månaders ålder, ligger Västerbotten fortsatt mycket bra till. Andelen kvinnor och män som riskkonsumerar alkohol är något lägre i Västerbotten än i riket. Spindeldiagrammen ger en bild av västerbottningarnas hälsa jämfört med landet som helhet.

Hälsoläget i länet är som helhet bättre hos befolkningen längs kusten än i inlandet. Det kan till stor del förklaras med att inlandsborna är äldre, men det har även med utbildningsfaktorer och socioekonomiska faktorer att göra. Det är dock större skillnader inom kommunerna än mellan dem, och skillnaderna är tydligare längs den tätbefolkade kusten än i inlandet.

Enligt Hälso- och sjukvårdsbarometern som varje år mäter invånarnas uppfattning om vården har 66 procent av västerbottningarna högt förtroende för hälso- och sjukvården i sin helhet.

Folkhälsoarbetet i regionen skapar förutsättningar för en god och jämlik hälsa hos hela befolkningen. Det riktar sig till alla men innehåller även strategier för att nå de mest utsatta grupperna.

Riktade insatser till specifika målgrupper är ofta följden av jämlikhetsanalyser. Sådana pågår bland ensamkommande barn och ungdomar, utomnordiskt födda, hbtq-personer, personer med missbruk och deras barn, personer med funktionsvariationer, personer med psykisk ohälsa, långtidssjukskrivna, långtidsarbetslösa, kortutbildade, äldre i riskzon, unga i riskzon samt personer som är utsatta för våld. I Region Västerbotten är förebyggande insatser lika viktiga som att bota och lindra sjukdom.

Kvinnor

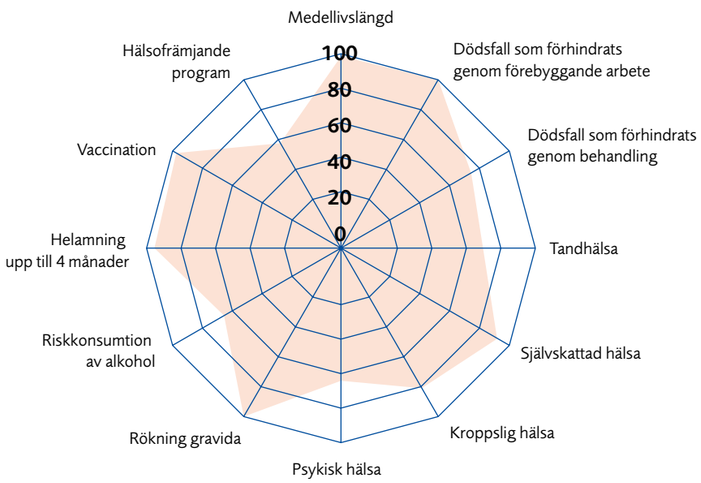

Män

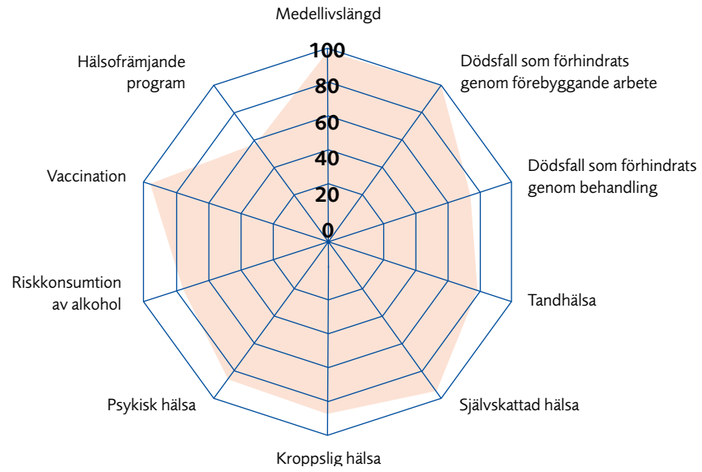

Diagrammen visar i hur hög grad indikatormålen har uppfyllts (i procent) och bygger på en jämförelse med andra regioner. När värdena når ut till kanten är regionen bäst i landet. För de enskilda regionerna är antalet som besvarat enkäten så litet att jämförelsen blir osäker. Det gäller alla indikatorer utom riskkonsumtionen av alkohol samt självskattad hälsa, där man gjort särskilda undersökningar.

Måluppfyllelse i korthet

Den sammanfattande bedömningen av hur Region Västerbotten uppfyller de inriktningsmål som fullmäktige har beslutat om presenteras här med hjälp av färgmarkeringar. Årsredovisningen är en uppföljning av resultat till och med december och bedömd måluppfyllelse vid årets slut. Regionstyrelsens samlade bedömning är en sammanvägning av den bedömning som nämnder och styrelser har lämnat.

Kriterier för måluppfyllelse

Måluppfyllelsen har graderats i tre nivåer och färgerna indikerar graden av måluppfyllelse.

Färgmarkeringar	
Målet kommer att uppfyllas helt eller uppfyllas i hög grad	🟢
Målet kommer att uppfyllas delvis	🟡
Målet kommer inte att uppfyllas eller uppfyllas i låg grad	🔴

Målområde

Sammanvägd bedömning för måluppfyllelse	
Inriktningsmål	**Måluppfyllelse**
Bättre och jämlik hälsa	🟡
God och jämlik vård	🟡
Aktiv och innovativ samarbetspartner	🟡
Attraktiv arbetsgivare	🟡
Tydligt ledarskap byggt på samverkan för hållbar regional tillväxt	🟢
Hållbar ekonomi	🔴

För inriktningsmålet Bättre och jämlik hälsa är den samlade bedömningen att målet delvis uppfylls. Folkhälsoarbetet har varit framgångsrikt men resultat kan ofta ses först efter en längre tid och inriktningsmålet uppnås genom långsiktigt arbete som även kräver insatser från och samverkan med andra aktörer i samhället.

Inom inriktningsmålet God och jämlik vård är den samlade bedömningen att målet delvis uppfylls. Tillgängligheten har inom flera områden utvecklas positivt under 2019 och för specialiserad vård ligger nu Västerbotten i nivå med, eller något högre än, rikssnittet. Telefontillgängligheten är i nivå med 2018. Det finns arbete kvar att göra för att uppnå våra mål. I den nationella patientenkäten för läkarbesök i primärvård har resultaten förbättrats inom alla områden där den största förbättringen gäller området tillgänglighet.

För inriktningsmålet Aktiv och innovativ samarbetspartner är den samlade bedömningen att målet delvis uppfylls. En positiv utveckling ses inom vård på distans. Digitala tjänster för ökad tillgänglighet erbjuds av verksamheten och används allt mer av västerbottningarna. Regionen har genomfört aktiviteter för att minska el-värmeanvändning men arbetet behöver intensifieras för att uppnå en hållbar energianvändning.

Inom inriktningsmålet Attraktiv arbetsgivare

”Fler västerbottningar använder regionens digitala tjänster.

är den samlade bedömningen att målet delvis uppfylls. Sjukfrånvaron har minskat något jämfört med förra året, men trenden med sjunkande sjukfrånvaro som vi sett under några år har avstannat. Frisktalet, antal medarbetare med färre än fem sjukfrånvarodagar, har ökat något jämfört med föregående år. Ytterligare en positiv trend är att personalomsättningen har minskat.

Inom inriktningsmålet Tydligt ledarskap byggt på samverkan för hållbar regional tillväxt gör regionala utvecklingsnämnden bedömningen att målen för verksamheten har god måluppfyllelse. Strategin Investeringar i utbildning och kompetens har varit framgångsrikt, medan strategin Platsbaserad näringslivsutveckling kräver åtgärder inom ett av delmålen för att utvecklas enligt plan.

För hållbar ekonomi är den samlade bedömningen att målet inte uppfylls. Verksamheten har svårigheter att hålla sin budget och hälften av avvikelsen beror på personalkostnader.

Intern kontroll i korthet

Regionstyrelsen utvärderar varje år Region Västerbottens samlade system för intern kontroll. Det görs genom en rapport som fastställs i samband med delårsrapporten för perioden januari–augusti.

Region Västerbotten strävar efter att systematiskt arbeta med och utveckla den interna kontrollen till att bli en ständigt pågående förbättringsprocess, som utgör en integrerad del av arbetet på alla nivåer.

Under året har nya styrdokument i form av nytt reglemente för intern kontroll beslutats av regionfullmäktige och nya regionövergripande riktlinjer för intern kontroll beslutats av regionstyrelsen. Dessutom har varje styrelse och nämnd antagit anpassade riktlinjer för intern kontroll som förtydligar respektive styrelses eller nämnds organisation.

Samtliga styrelser och nämnder har identifierat och analyserat risker som är av betydelse för ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tillförlitlig rapportering och information om verksamheten samt följsamhet till lagar och regler. Utifrån riskanalysen har nämnder och styrelser beslutat om internkontrollplaner med kontrollaktiviteter för att följa, förebygga, motverka eller eliminera de risker som har identifierats och prioriterats.

Återrapportering av de kontroller som har genomförts har skett i samband med delårs- och årsrapporter. För en mer utförlig beskrivning av de kontroller som har genomförts hänvisas till respektive styrelse och nämnds delårs- och årsrapporter.

Ekonomi i korthet

Region Västerbotten redovisar för år 2019 ett positivt ekonomiskt resultat på 225 miljoner kronor och en positiv avvikelse mot budget på 144 miljoner kronor. Hela överskottet kan förklaras med att Region Västerbotten gjort realisationsvinster vid omplaceringar i värdepappersportföljen. Värdet på regionens pensionsmedelsportfölj har för året ökat med 17,5 procent vilket genererat en positiv resultateffekt på 703 miljoner kronor. Av den totala värdeökningen uppgår realiserade vinster och återinvesterade utdelningar till 145 miljoner kronor, återföring av nedskrivning till 34 miljoner kronor och orealiserade vinster till 524 miljoner kronor.

När årets resultat justeras med ej realiserade vinster blir det ett negativt balanskravsresultat på 333 miljoner kronor för 2019, vilket ska återställas inom tre år. I jämförelse med prognos vid delårsrapport för januari–augusti har resultatet förbättrats med 212 miljoner kronor. Det beror främst på ökade riktade statsbidrag och realiserade vinster i värdepappersportföljen.

Minus 487 miljoner kronor är budgetavvikelse för resultat exklusive finansnettot, varav avvikelse för verksamhetens nettokostnader är 483 miljoner kronor. Budgetavvikelsen för verksamhetens nettokostnader motsvarar 5,9 procent och förklaras främst av kostnader för personal, produktion, fastighet och utomlänsvård.

Fortsatta svårigheter att bemanna verksamheten har gjort att kostnaderna för inhyrd personal har ökat med 15 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det motsvarar en ökning på 8 procent. Kostnaderna för inhyrd personal uppgår till 213 miljoner kronor för året där merkostnaden beräknas till 50 procent av faktisk kostnad. Det innebär en merkostnad på 106 miljoner kronor. Region Västerbotten identifierade inför 2019 åtgärder motsvarande 215 miljoner kronor. För året är den totala effekten av verksamheternas åtgärdsplaner 89 miljoner kronor vilket motsvarar att 41 procent av planen har uppnåtts.

333

miljoner kronor måste återställas inom tre år.

Måluppfyllelse

Målen i regionplanen anger huvudinriktningen för hela organisationen. Årsredovisningen är regionstyrelsens rapport till fullmäktige om hur organisationen uppfyller dessa mål.

Bättre och jämlik hälsa

Främja hälsa och förebygga sjukdom
Region Västerbotten arbetar för att förbättra befolkningens hälsa genom hälsoorientering av hälso- och sjukvården, prevention och tidig upptäckt av kroniska sjukdomar samt befolkningsinriktat hälsoarbete. Förebyggande insatser är lika viktiga som att lindra sjukdom.

Västerbottningarnas hälsovanor är i stort sett goda men förbättringarna har varit små under det senaste året. Medellivslängden har ökat något för både kvinnor och män och för båda könen ligger Västerbotten strax under rikets medelvärden. En utmaning kommer fortsatt vara att minska hälsogapet mellan olika grupper i befolkningen. Tandhälsan för förskolebarn och äldre barn har totalt sett förbättrats något under 2019. Tandhälsan i socioekonomiskt svaga grupper har försvagats och i dessa områden har därför generella insatser utökats.

Folkhälsoarbete
En av regionens stora folkhälsosatsningar är Västerbottens hälsoundersökning. Varje år bjuds länets 40-, 50- och 60-åringar in till sin hälsocentral för ett individuellt samtal med fokus på hälsosamma levnadsvanor. Deltagandet har i genomsnitt minskat de senaste åren. En orsak är att vissa hälsocentraler haft brist på sjuksköterskor och därför inte kunnat bjuda in deltagare i önskad omfattning. De flesta distriktssköterskor som jobbar med hälsoundersökningarna är diplomerade för detta. I år har fokus varit på levnadsvaneförändringar och att digitalisera den enkät som används.

Salut erbjuder hälsofrämjande insatser till blivande föräldrar och barn under hela uppväxten. Salut erbjuder även utbildningar till personal där samverkan är grunden i arbetet, framför allt inom mödra- och barnhälsovård, öppen förskola, folktandvård, grundskola och elev- och ungdomshälsa. I år har det genomförts utbildningsdagar på tre orter med psykisk hälsa i fokus. Youth Aware of Mental Health är en suicidpreventiv metod som riktar sig till elever i högstadiet. Totalt finns nu 43 utbildade personer i Västerbotten, varav 21 utbildats under 2019. De flesta av de utbildade personerna är kommunanställda.

Enligt regionens policy ska hela länets befolkning ha tillgång till tobaksavvänjare och arbetet att diplomera tobaksavvänjare fortsätter, men fortfarande saknas kompetensen på sju av länets hälsocentraler och sjukstugor. Numera erbjuder regionen ett webbaserat tobaksavvänjningsprogram som är tillgängligt via Stöd och behandling på nätet – 1177 vårdguiden. Under året har rökfria utomhusmiljöer införts vid sjukhusområdet.

Folktandvårdens preventionsgrupp har under året introducerat Tobaksfri duo till 3 068 elever i årskurserna fem och sex genom besök i 162 klasser på 94 skolor. Cirka 80 procent av eleverna har skrivit kontrakt om tobaksfrihet under högstadietiden. Dessutom har 120 elever i Skellefteå, Lycksele och Umeå utbildats till elevambassadörer.

Jämställdhet och jämlikhet
Under 2019 har Region Västerbotten ingått i Sveriges kommuner och regioners första satsning på modellregioner för jämställd styrning och ledning. Inom ramen för satsningen har en jämställdhetsintegrering av regionplanen genomförts.

> *Hälsovanor är goda, med små förbättringar under året.*

3 068
elever har introducerats i Tobaksfri duo.

Måluppfyllelse Bättre och jämlik hälsa		
Styrelse/nämnd	**Mål**	**Helår**
Regionstyrelsen	Regionen ska arbeta för att främja hälsa och förebygga sjukdom	🟢
Hälso- och sjukvårdsnämnden	Regionen ska arbeta för att främja hälsa och förebygga sjukdom	🔴
Folkhögskolestyrelsen	Bättre och jämlik hälsa	🟡
Patientnämnden	Bemötande utifrån patienternas behov	🟢
Region Västerbotten	**Sammantaget**	🟡

Under året har en uppföljning av hur fördelningen av projektmedel och företagsstöd fördelas till kvinnodominerade respektive mansdominerade branscher genomförts.

Regionfullmäktige har under 2019 beslutat om en ny policy för jämställdhet och jämlikhet.

Utbildningar kring genus och jämställdhet ingår som obligatoriska moment i ledarutbildningar och ett webbverktyg finns som stöd för chefer i deras jämställdhetsarbete. Ett moment om jämställdhet och jämlikhet ingår också i den nya webbaserade introduktionsutbildningen för alla nyanställda som håller på att tas fram.

Region Västerbotten har under året arbetat vidare utifrån vårdprogrammet för våld i nära relation samt genomfört cirka 30 utbildningsinsatser för hälso- och sjukvårdspersonal och även för kommuner, ideell sektor samt inom universitetsutbildningar. Samverkan har skett internt inom regionen samt med flera regionala och lokala aktörer.

Psykisk hälsa

Även under 2019 deltog Region Västerbotten i Psykeveckan som anordnas på flera orter i länet. Syftet med veckan är att öka kunskap och minska fördomar kring psykisk ohälsa. Det erbjöds exempelvis föreläsningar på teman som psykisk hälsa och äldre, levnadsvanor och psykisk hälsa samt utbildningar riktade till andra målgrupper. De flesta arrangemang var tillgängliga via webben. Projektet Psykisk hälsa har tagit fram en utbildning som ska öka personalens kunskaper för att fråga om och erbjuda rekommenderad åtgärd vid ohälsosamma levnadsvanor. Deltagare var personal från primärvård och psykiatri.

Kunskapsnätverket för samers hälsa har utarbetat en strategi för samisk hälsa som ska beslutas i de fyra norra länen.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, som är en del av Folkhälsomyndigheten, lanserade i början av året hemsidan normbanken.se som består av filmer och handledning för normkritisk sexualundervisning. Normbanken är ett samarbete mellan de fyra norra regionerna och har spridits till lärare, skolor och sociala medier.

Genom hbtq-diplomering får regionens verksamheter möjlighet att påbörja ett strukturerat och långsiktigt arbete med normer och jämlikhet. Under året har 20 verksamheter i regionen hbtq-diplomerats. En uppföljning har genomförts och den visar att det finns en skenbar neutralitet men att personal upplevde att hbtq-diplomeringen hade positiva effekter genom att motstånd som tidigare varit outtalat blev synligt i processen, vilket möjliggjorde förändring.

20
verksamheter har hbtq-diplomerats.

Framgångsfaktorer som lyftes var bland annat vikten av att se hbtq-diplomeringen som en långsiktig process.

Arbete med fullmäktiges uppdrag

Fullmäktige har riktat särskilda uppdrag för bättre och jämlik hälsa till beredningarna för demokrati och folkhälsa för 2019.

Samtliga uppdrag nedan är delade mellan fullmäktigeberedningar för demokrati och folkhälsa i södra Lappland, Skellefteå- och Norsjöområdet samt Umeåregionen.

Utveckla former för medborgardialog som bidrar till ökat medborgarinflytande i det hälsofrämjande arbetet inom Region Västerbotten

Gemensamt seminarium och medborgardialog är genomfört i Lycksele. Verksamheter har träffats för att prata om uppdraget och utifrån ett medborgarperspektiv belysa hinder och goda exempel på övergångarna mellan sjukhusvård och kommunal hemsjukvård. Kontakter har tagits med allmänheten, arbetsplatser och skolor för att skapa dialog kring ämnet hälsofrämjande arbete.

Utreda och föreslå former för dialog med kommuner, samhällsorgan, frivilligorganisationer och andra intressenter i folkhälso- och demokratifrågor

Beredningarna har deltagit i folkhälsoråd i de olika kommunerna. De tre beredningarna har valt ett gemensamt mål – kunskapsinhämtning – när det gäller detta uppdrag för 2019. Det är beredningarnas första år och fokus har varit att arbeta gemensamt när det gäller att revidera reglementet och starta arbetet. Kontakt har tagits med de kommuner där det har träffats lokala samverkansavtal. Beredningen har även tillsammans med pensionärsföreningarna ordnat en öppen Livslustdag.

Utifrån ett medborgarperspektiv belysa hinder och goda exempel på övergångarna mellan sjukhusvård och kommunal hemsjukvård

Beredningen har träffat representanter från hälsocentraler och diskuterat övergång till hemsjukvård ur ett medborgarperspektiv. Där deltog även representanter från kommunernas hemsjukvård. Beredningarna har haft dialogmöte med funktionshinders- och patientföreningar samt pensionärsföreningar.

Styrelsens bedömning

För inriktningsmålet Bättre och jämlik hälsa har regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, folkhögskolestyrelsen samt patientnämnden satt mål. Styrelsen har tagit del av styrelsers och nämnders uppföljning för 2019 och bedömer att inriktningsmålet delvis uppfylls för Region Västerbotten.

Positivt är att medellivslängden har ökat något för både kvinnor och män. Västerbotten ligger nu strax under riksgenomsnittet. Även tandhälsan för förskolebarn och äldre barn har förbättrats under året. Att minska hälsogapet mellan olika grupper i befolkningen är, och kommer fortsatt vara, en utmaning och en prioritet.

Folkhälsoarbetet har varit framgångsrikt och haft fokus på bland annat våld i nära relationer, hälsofrämjande insatser till barn och föräldrar genom Salut och tobaksförebyggande arbete. Region Västerbotten har deltagit i en satsning på modellregioner för jämställd styrning och ledning och tillhandahåller utbildning kring genus och jämställhet som obligatoriska moment i ledarutbildningar. Under året har 20 verksamheter hbtq-diplomerats.

Resultat av folkhälsoarbete kan ses först efter en längre tid och inriktningsmålet Bättre och jämlik hälsa uppnås genom långsiktigt arbete som även kräver insatser från och samverkan med andra aktörer i samhället.

God och jämlik vård

Måluppfyllelse God och jämlik vård		
Styrelse/nämnd	**Mål**	**Helår**
Regionstyrelsen	God och jämlik vård[1]	🟡
Hälso- och sjukvårdsnämnden	Patienter/brukare ska få vård i rimlig tid	🟠
	Patienter/brukare ska vara nöjda med delaktighet	Ingen bedömning 2019
	Regionen ska genom digitala tjänster erbjuda en ökad tillgänglighet för invånare och patienter	🟡
Patientnämnden	Hög tillgänglighet. Information om patientnämnden ska finnas tillgänglig för vården/medborgarna	🟡
	Patientnämnden ska bidra till kvalitetsutveckling och ökad patientsäkerhet	🟢
	Stödpersoner ska utses till patienter som önskar enligt tvångsvårdslagstiftning	🟢
Region Västerbotten	**Sammantaget**	🟡

Vård i rimlig tid

Måluppfyllelse Vård i rimlig tid				
Indikator	**Målnivå 2019**	**Utfall 2018**	**Utfall 2019**	**Måluppfyllelse**
Andel som har en väntetid på 90 dagar eller kortare	90 %	79 % (K = 83 %, M = 67 %)	84 % (K = 85 %, M = 84 %)	🟠
Andel patienter som får operation/utprovning av hörapparater inom 90 dagar	80 %	63 % (K = 64 %, M = 61 %)	72 % (K = 76 %, M = 71 %)	🟠
Remisspatienter till specialisttandvård inom 90 dagar	80 %	72 % (K = 74 %, M = 70 %)	33 % (K = 33 %, M = 33 %)	🟠
Andel återkopplade kontakter samma dag (rådgivning eller tidsbokning) av antal inkommande samtal/kontakter	> 94 %	85 %	86 %	🟠
Andel nybesök hos läkare inom sju dagar av antal läkarbesök			Utgår. Mätning ej möjlig.	

[1] Regionstyrelsens uppföljning av inriktningsmålet sker inom ramen för hälsovalet.

Fler mottagningar klarar tillgänglighetsmålen.

Att förbättra tillgängligheten är prioriterat, men också en utmaning. Tillgängligheten till specialiserad vård har förbättrats jämfört med 2018. Vårdgarantiläget har förbättrats, både till förstabesök och åtgärd, och hälften av mottagningarna når upp till målnivån 90 procent. Skillnaden i tillgänglighet för förstabesök mellan könen 2018 har jämnats ut under året och vid utgången av 2019 är tillgängligheten på samma nivå för män och kvinnor. För åtgärder är förbättringen 9 procentenheter.

Målnivån för indikatorn remisspatienter till specialisttandvård inom 90 dagar har inte uppnåtts. Inom samtliga specialiteter fick färre remisspatienter än tidigare en utredning inom 90 dagar, vilket framförallt beror på den rådande bristen på tandläkare.

Telefontillgängligheten är i stort sett lika mellan 2019 och 2018. Men under 2018 gjordes väsentliga förbättringar jämfört med tidigare år. I södra Lappland är telefontillgängligheten högst med 92 procent, jämfört med 88 procent i Skellefteå och 85 procent i Umeå. De privata hälsocentralernas telefontillgänglighet är 72 procent. Uppföljning av andel nybesök med medicinsk bedömning inom tre dagar av antal nybesök väntas kunna ske först 2020.

Patienter och brukare ska vara nöjda med delaktighet

Målnivån för indikatorn andel patienter som känt sig delaktiga i beslut beträffande sin vård och behandling i primärvården har inte uppnåtts. Resultaten i den nationella patientenkäten för läkarbesök i primärvård har förbättrats inom alla områden förutom när det gäller delaktighet och involvering där resultatet är oförändrat jämfört med 2017.

I en nationell jämförelse är patienterna i Västerbotten något mer positiva till vården än riket i genomsnitt. Västerbottningarnas upplevelse av tillgängligheten är bättre än rikets upplevelse medan kontinuitet och koordinering får sämre betyg. Jämfört med 2017 har det skett betydande förbättring inom områdena tillgänglighet samt respekt och bemötande. I likhet med riket och precis som i föregående mätning är män mer nöjda med vården än kvinnor. Patienterna i Umeå-regionen är mer nöjda med vården än patienter i länet i övrigt. Patienterna i Skellefteå-Norsjö-området är minst nöjda, särskilt när det gäller området kontinuitet och koordinering. Variationen mellan hälsocentralerna i Skellefteå är dock stora och vissa hälsocentraler har väldigt goda resultat. I södra Lappland är patienterna mer nöjda än i Skellefteå, men när det gäller kontinuitet och koordinering är patienterna mindre nöjda.

Höga betyg för respekt och bemötande.

Arbete med fullmäktiges uppdrag

Ta fram förslag för hur nära vård ska utveckla samarbetet med länets kommuner

Delat uppdrag mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen.

Uppdraget är att i samverkan ta fram förslag på hur samarbetet med kommunerna kan utvecklas inom ramen för nära vård. Målbild och strategi för god, effektiv och nära vård i Västerbotten beslutades i regionstyrelsen 2 april 2019. För att stärka och tydliggöra patientens ställning, främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet är utgångspunkten att det sker genom partnerskap med patienter och medborgare. Omställningsarbetet har intensifierats under året.

Utreda och föreslå utformning av en ny beställarfunktion

Uppdrag riktat till regionstyrelsen.

Från 1 november är en beställarenhet formellt inrättad och arbetet med att beskriva roller, processer och uppdrag pågår. Beställarchefen har pågående dialog med hälso- och sjukvårdsförvaltningen och bidrar från beställarperspektiv i arbetet med God och nära vård.

En rapport om resultathantering för primärvård och tandvård gjordes juni 2019. Den visade att det finns svagt stöd för att betrakta primärvård och tandvård i egenregi som leverantörer i legal mening. Däremot pekade utredningen på behov att i olika avseenden förtydliga och skapa mer jämlika förutsättningar för basuppdraget. Arbetet påbörjades under hösten och innefattar bland annat ökad transparens i planerings- och uppföljningsprocessen för hälsovalet för primärvården och tandvården. Det ska ske genom en tydligare process i samarbete med ekonomifunktionen.

Styrelsens bedömning

För inriktningsmålet God och jämlik vård har regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt patientnämnden satt mål. Styrelsen har tagit del av styrelsers och nämnders uppföljning för 2019 och bedömer att inriktningsmålet delvis uppfylls för Region Västerbotten.

Tillgängligheten har inom flera områden utvecklats positivt under 2019, men det finns arbete kvar att göra för att uppnå våra mål. Ett målmedvetet arbete under året för att förbättra tillgängligheten till specialiserad vård har gett resultat och Västerbotten ligger nu i nivå med, eller något högre än, rikssnittet. Skillnader i tillgänglighet för förstabesök mellan könen som fanns i fjol har jämnats ut under året. Utvecklingen inom tillgänglighet till specialisttandvård är oroande och det krävs fortsatta åtgärder för att nå mål om tillgänglighet.

I den nationella patientenkäten för läkarbesök i primärvård har resultaten förbättrats inom alla områden där den största förbättringen gäller området tillgänglighet och de bästa resultaten återfinns inom respekt och bemötande. Kontinuitet och koordinering upplevs sämre än riket.

Sammantaget är patienterna i Västerbotten mer positiva till primärvården än riket i genomsnitt.

Styrelsen konstaterar att de flesta betydande indikatorerna för vård i rimlig tid inte uppnås. Styrelsen ser fokus på kompetensförsörjning, digitalisering, samverkan och omställning till god och nära vård som viktiga framgångsfaktorer för att kunna erbjuda god och jämlik vård till regionens invånare och patienter.

Aktiv och innovativ samarbetspartner

Måluppfyllelse Aktiv och innovativ samarbetspartner

Styrelse/nämnd	Mål	Helår
Regionstyrelsen	Regionen ska verka för nya samarbetsformer för att hushålla med resurser	🔴
	Regionen ska genom digitala tjänster erbjuda en ökad tillgänglighet för invånare och patienter	🟡
Hälso- och sjukvårdsnämnden	Regionen ska vara en god forsknings-, utvecklings-, innovations- och utbildningsmiljö	🟢
Folkhögskolestyrelsen	Aktiv och innovativ samarbetspartner	🟡
Patientnämnden	Patientnämndens data som en del i forskning	🟡
Region Västerbotten	**Sammantaget**	🟡

Måluppfyllelse Regionen ska genom digitala tjänster erbjuda en ökad tillgänglighet för invånare och patienter

Indikator	Målnivå 2019	Utfall 2018	Utfall 2019	Måluppfyllelse
Antal patientbesök på distans	Öka 25 %	61 693 (K = 36 355, M = 25 338)	76 875 (K = 45 078, M = 31 797)	🟢
Antal invånarinloggningar i 1177 Vårdguidens e-tjänster	Öka 20 %	1 425 3611 (K = 936 459, M = 423 760)	1 687 606 (K = 1 104 296, M = 583 304)	🔴
Antal mottagningar som erbjuder möjlighet att av- eller omboka minst en typ av tid via webbtidbok (sjukhusvård och primärvård)	44	22	36	🔴
Antal digitala behandlingsprogram/stödprogram som patienter kan tilldelas i stöd och behandling	14	10	14	🟢

Verka för nya samarbetsformer för att hushålla med resurser

Under 2019 har regionen genomfört aktiviteter för att minska el-värmeanvändning motsvarande 1,65 miljoner kWh som ger en effekt på 2,5 miljoner kWh på ett år. Men regionen har också ökade lokalytor istället för minskade och mer elkrävande medicinsk utrustning samt ett fastighetsbestånd som fortfarande är i gammalt energikrävande skick. Som en del av målsättningen att vara en attraktiv och innovativ samarbetspartner har regionen fortsatt arbeta med externa partners. Arbetet i projekten EnergyCare och Ruggedised fortsätter och på sikt kommer det ge Region Västerbotten långtgående positiva effekter.

Digitala tjänster erbjuds för en ökad tillgänglighet

Antalet patientbesök på distans har ökat med 25 procent jämfört med föregående år. Patientbesök på distans erbjuder alternativ till fysiskt vårdbesök och distansbesöken utgör nu 4,1 procent av

25 %
ökade patientbesöken på distans.

samtliga patientbesök. Telefonbesöken står för den största andelen besök på distans. Invånarinloggningar i 1177 Vårdguidens e-tjänster har ökat mer än 18 procent. Antal mottagningar som erbjuder möjlighet att av- eller omboka minst en typ av tid via webbtidbok (sjukhusvård och primärvård) har också ökat, men målet att fördubbla antalet mottagningar nås inte. Antal digitala behandlings- och stödprogram som patienter kan få har ökat. Båda dessa två tjänster är viktiga pusselbitar i att etablera God och nära vård.

Arbetet med Framtidens vårdinformationsstöd, FVIS, har fortsatt under 2019. I väntan på den lösning som FVIS tillhandahåller har ett projekt startat med att införa en temporär lösning för digitala vårdmöten.

Under 2019 har Region Västerbottens process för digitalisering och innovation blivit mer effektiv. Portföljstyrning, som är en metod för att ge ledningen kontroll över organisationens projekt, är nu inarbetad i digitaliseringsstrategin och därmed finns verktyg som säkerställer att rätt initiativ prioriteras.

God forsknings-, utvecklings-, innovations- och utbildningsmiljö

Totalt finns 140 kliniska tjänster med förenad anställning. Tjänsterna innehas främst av läkare och tandläkare, men till viss del av andra yrkeskategorier. Såväl Region Västerbotten som Umeå universitet arbetar för att antalet universitetsanställda lärare och forskare med förenad anställning ska öka då de genom sin kompetens och sitt vetenskapliga förhållningssätt kan bidra till att utveckla hälso- och sjukvården. Omvänt ger förenade anställningar ökade möjligheter att använda kliniska erfarenheter och frågeställningar i undervisning och forskning.

Antalet kliniskt orienterade odontologiska forskningsprojekt i samarbete mellan tandvården och Umeå universitet har ökat under året. De flesta projekt involverar specialisttandvårdens verksamhet, men det är en målsättning att initiera fler projekt som involverar folktandvården, bland annat genom det nystartade projektet Forskning i allmäntandvård.

Arbete med fullmäktiges uppdrag

Implementera ny struktur för samverkan mellan regionen och länets kommuner avseende vård och omsorg

Delat uppdrag mellan regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden.

Projektet för att implementera en ny struktur för samverkan mellan regionen och länets kommuner när det gäller vård och omsorg har under året haft kontinuerlig kommunikation med samtliga 16 parter. Den viktigaste delen av projektet är de lokala dialogerna mellan kommunerna och regionen som genomförs i två omgångar. Synpunkter från dialogerna ska med stöd av projektet resultera i förslag till en framtida samverkansstruktur. Arbetet har varit tidskrävande men samtidigt värdefullt för att uppnå projektets syfte. Syftet är att skapa en gemensam process där samtliga parter är delaktiga i införandet av en ny struktur för samverkan avseende vård och omsorg. Styrgrupperna har därför beslutat att förlänga tidplanen med sex månader till 31 maj 2020. Slutrapport kan därför inte lämnas i årsrapporten.

Styrelsens bedömning

För inriktningsmålet Aktiv och innovativ samarbetspartner har regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, folkhögskolestyrelsen samt patientnämnden satt mål. Styrelsen har tagit del av styrelsers och nämnders uppföljning för 2019 och bedömer att inriktningsmålet delvis uppfylls för Region Västerbotten.

Styrelsen ser fortsatt utveckling för att säkerställa att digitala tjänster erbjuds för en ökad tillgänglighet för invånare och patienter som prioriterad och noterar fortsatt positiv utveckling av vård på distans. Styrelsen ser positivt på att alternativ till fysiska vårdbesök ökar och poängterar vikten av att arbetet håller tempo. Även framsteg inom forskning är av betydelse för att förbättra och utveckla bland annat hälso- och sjukvården.

Brister i resultat innebär att det krävs en rad åtgärder för att nå målet om nya samarbetsformer för att hushålla med resurser.

Attraktiv arbetsgivare

Måluppfyllelse Attraktiv arbetsgivare		
Styrelse/nämnd	**Mål**	**Helår**
Regionstyrelsen	Regionen ska vara en utvecklande och hälsosam arbetsplats	🟡
	Regionen ska verka för en hållbar kompetensförsörjning	🟡
Hälso- och sjukvårdsnämnden	Regionen ska vara en utvecklande och hälsosam arbetsplats	🟡
	Regionen ska verka för en hållbar kompetensförsörjning	🟡
Folkhögskolestyrelsen	Attraktiv arbetsgivare	🟡
Patientnämnden	God och säker arbetsmiljö	🟢
Region Västerbotten	**Sammantaget**	🟡

Sjukfrånvaro 2015–2019

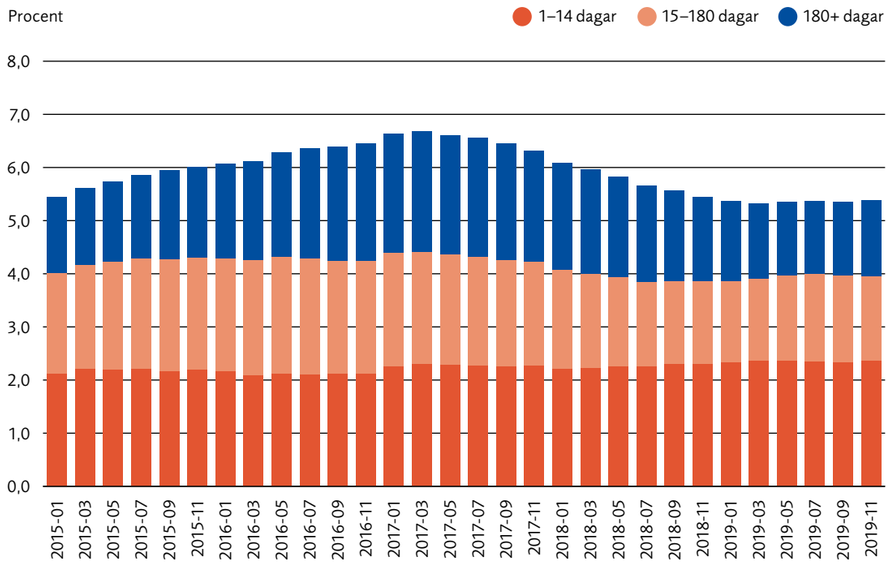

Utvecklande och hälsosam arbetsplats

Frisktalet, som mäts som andelen medarbetare med fem eller färre sjukfrånvarodagar, har förbättrats något till 66 procent. Sjukfrånvaron har stabiliserats under året och ligger på 5,4 procent, vilket är ungefär samma nivå som 2018.

Antal rapporterade tillbud och arbetsskador har ökat under året. Målet har varit att dessa ska minska men utfallet kan även tolkas som positivt då det tidigare uppfattats att det varit en underrapportering och en adekvat rapportering ger bättre förutsättningar att arbeta med förebyggande insatser. De vanligast förekommande tillbuden gäller stick- och skärskador, hot och fallolyckor.

Sjukfrånvaron som gäller frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer har under 2019 varit cirka 2,2 procent. Den totala sjukfrånvaron för kvinnor har varit 5,9 procent och för män 3,4 procent. För unga medarbetare (yngre än 29 år) har sjukfrånvaron varit 5,1 procent jämfört med 4,8 procent för de mellan 30 och 49 år, och 6,0 procent för de som är äldre än 50 år.

Hållbar kompetensförsörjning

Målet om att regionen ska verka för en hållbar kompetensförsörjning har utvecklats positivt under året. Personalomsättningen ligger på 7,85 procent och visar en positiv trend då den minskat under året. Antal medarbetare som arbetar kvar efter 65 års ålder ligger på samma nivå som

7,85 %
slutade sin anställning.

för 2018. Antal tillsvidareanställda specialister i allmänmedicin har ökat från 2018 och ligger just under målnivån för året.

Att Region Västerbotten fortsatt klarar av att behålla, utveckla, attrahera och rekrytera medarbetare i tillräcklig omfattning kommer att vara helt avgörande för att klara de utmaningar som organisationen står inför. Samtidigt är det viktigt att organisationens sätt att arbeta och fördela uppgifter förändras för att kunna möta det förändrade behovet från såväl patienter som medborgare på ett mer effektivt sätt.

Arbete med fullmäktiges uppdrag

Utveckla och öka det systematiska hälsofrämjande arbetet

Delat uppdrag mellan regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, regionala utvecklingsnämnden samt folkhögskolestyrelsen.

Region Västerbotten ska vara en utvecklande och attraktiv arbetsplats där medarbetare känner sig välkomnade, sedda och delaktiga. Som arbetsgivare ska regionen verka för att vara en hälsofrämjande arbetsplats och därmed uppnå en god fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö. Flera aktiviteter har genomförts under året för att skapa förutsättningar för att följa upp och utveckla en attraktiv, hälsofrämjande och säker arbetsmiljö i regionen.

En ny rutin för fördelning av arbetsmiljöuppgifter har utarbetats och börjat användas. Ett nytt samverkansavtal har tecknats mellan arbetsgivar- och arbetstagarparter och implementering är påbörjad, men kommer att fortsätta under 2020. Avtalet förtydligar arbete i skyddskommittéer och har större fokus på arbetsmiljö. Att förändra arbetsmiljöarbetet i samverkansgrupper och skyddskommittéer är en stor utmaning för regionen.

Utvecklingen av det systematiska hälsofrämjande arbetsmiljöarbetet pågår kontinuerligt och nu finns grundläggande förutsättningar för planering och uppföljning av arbetsmiljöarbetet på plats i regionen. En utmaning blir att förändra arbetssätt så att planering och uppföljning på ett tydligt och transparent sätt går hela vägen från ansvariga förtroendevalda till första linjens chefer och tillbaka. Under året har en ny arbetsmiljöutbildning startat. Den möjliggör uppföljning av chefers grundläggande kunskaper för att fördela arbetsmiljöuppgifter. Förbättrat rapporteringssystem väntas ge bättre förutsättningar för att öka användandet i uppföljning av arbetsskador. Företagshälsan har under året börjat med ett nytt arbetssätt när det gäller tidiga insatser vid sjukskrivning. Där har stöd till chefer och tidiga rehabmöten varit i fokus.

Ta fram en plan för att säkerställa dimensionering av bristkompetenser som möter regionens framtida behov

Uppdrag riktat till hälso- och sjukvårdsnämnden

För att kunna ta fram en plan för att säkerställa dimensionering av bristkompetenser som möter regionens framtida behov har regionen utvecklat ett rapportpaket med kommande pensionsavgångar och uppskattad personalomsättning per yrkeskategori som kan summeras på regions-, förvaltnings-, områdes- och basenhetsnivå. Rapporten kommer att ligga till grund för kommande prognosarbete avseende bristkompetenser. Vidare har analys och prognostisering av ST-läkartjänster utvecklats och utgör underlag inför tillsättning 2020.

Styrelsens bedömning

För inriktningsmålet Attraktiv arbetsgivare har regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, folkhögskolestyrelsen samt patientnämnden satt mål. Styrelsen har tagit del av styrelsers och nämnders uppföljning för 2019 och bedömer att inriktningsmålet uppfylls delvis för Region Västerbotten.

Styrelsen ser positivt på utvecklingen av det systematiska hälsofrämjande arbetsmiljöarbetet och kommer att ha arbetsmiljön högt på agendan även fortsättningsvis. Personalomsättningen har minskat enligt plan under perioden. Styrelsen konstaterar samtidigt att det fortsatt finns stora utmaningar för att uppnå en hållbar kompetensförsörjning.

Antal medarbetare i Region Västerbotten har fortsatt att öka och styrelsen ser med oro att närvarotid för egen personal ökar i takt med kostnadsutvecklingen för personal.

Tydligt ledarskap byggt på samverkan för hållbar regional tillväxt

Måluppfyllelse Tydligt ledarskap byggt på samverkan för hållbar regional tillväxt		
Styrelse/nämnd	**Mål**	**Helår**
Regionala utvecklingsnämnden	Samhällen som inkluderar och utvecklar människor	🟢
	Strukturer för innovation	🟢
	Miljödriven utveckling	🟡
	Investeringar i utbildning och kompetens	🟢
	Platsbaserad näringslivsutveckling	🟡
	En tillgänglig och utåtriktad region	🟢
Region Västerbotten	**Sammantaget**	🟢

Regionala utvecklingsnämnden följer upp inriktningsmålet Tydligt ledarskap byggt på samverkan för hållbar regional tillväxt och tillhörande strategier. Regionala utvecklingsnämnden gör bedömningen att fyra av sex strategier har utvecklats i enlighet med rekommendationerna från Regionförbundet Västerbottens läns årsredovisning 2018. Den sammanvägda bedömningen är att de verksamhetsmässiga målen har en god måluppfyllnad.

Inom ramen för Samhällen som inkluderar och utvecklar människor bedrivs insatser inom framför allt digitalisering, kultur och hälso- och välfärdsfrågor. Arbetet bedöms ha utvecklats i enlighet med rekommendationerna. Arbetet kring Strukturer för innovation har haft en fortsatt inriktning på smart specialisering och insatser kopplat till innovationsledning har fördjupats och skapat stort intresse på både regional och nationell nivå. Arbetet bedöms utvecklas i enlighet med rekommendationerna. Inom ramen för Miljödriven utveckling har arbetet med att utveckla nuvarande samarbetsplattformar inom samhällsbyggnadssektorn fortsatt och ett antal nya satsningar för miljö- och klimatarbete har startats upp i länet. Arbetet bedöms delvis ha utvecklats i enlighet med rekommendationerna.

Inom ramen för Investeringar i kompetensförsörjning och utbildning har det strategiska kompetensförsörjningsarbetet fortsatt i samma riktning och med ett särskilt fokus på utmaningar kopplat till industri och integration. Arbetet bedöms ha hög måluppfyllelse. Det arbete som görs inom ramen för Platsbaserad näringslivsutveckling bedöms ha utvecklats i liten grad enligt rekommendationerna. Region Västerbotten stöttar många insatser i länet men genomför få egna insatser inom delmålet om att främja företagande på lika villkor, vilket påverkar utfallet. Företagsstöden som tillkommit under året väntas kunna bidra positivt till målutvecklingen. Under året har ett arbete för att utveckla ägarstyrningen av Region Västerbottens bolag inletts. För att bättre nå målet rekommenderas ett antal åtgärder. Inom ramen för En tillgänglig och utåtriktad region fortsätter arbetet med bland annat ett nytt regionalt trafikförsörjningsprogram. Arbetet har utvecklats i enlighet med rekommendationerna och arbetet bör fortsätta för att koppla samman området med andra utvecklingsfrågor, som näringslivsarbete och frågor kring utbildning, kompetensförsörjning samt miljö och klimat.

Arbete med fullmäktiges uppdrag

Implementera ny beredningsstruktur för samverkan mellan regionen och länets kommuner avseende regionala utvecklingsfrågor

Den nya samverkansstrukturen fortsätter att implementeras. Att utverka arbetsformer, rutiner och förtydliga uppdragsbeskrivningar har varit viktiga delar under perioden. Under 2019 har det genomförts fem möten med Beredningen för regional utveckling, fem möten med den Primärkommunala beredningen, samt beredningsmöten med kommunchefsgruppen. Beredning för utbildning och kompetensförsörjning samt Beredningen för social välfärd och hälsa har haft fyra möten var. Bland de ärenden som har beretts inom samverkansstrukturen kan bland annat nämnas organiseringen av kollektivtrafiken, arbetet med ny Regional utvecklingsstrategi, RUS, samt ändrade ägarförhållanden inom AC-Netbolagen.

Styrelsens bedömning
För inriktningsmålet Tydligt ledarskap byggt på samverkan för hållbar regional tillväxt har regionala utvecklingsnämnden satt mål. Styrelsen har tagit del av uppföljningen och gör samma bedömning som regionala utvecklingsnämnden, att de verksamhetsnära målen har god måluppfyllelse.

Hållbar ekonomi

Måluppfyllelse Hållbar ekonomi		
Styrelse/nämnd	**Mål**	**Helår**
Regionstyrelsen	Regionens verksamheter ska ha en god ekonomisk hushållning	●
Hälso- och sjukvårdsnämnden	Regionens verksamheter ska ha en god ekonomisk hushållning	●
Region Västerbotten	**Sammantaget**	●

Stora underskott i verksamheten.

Region Västerbotten har stora underskott och en hög kostnadsutveckling i verksamheten. Den negativa budgetavvikelsen består till hälften av personalkostnader. Totalt inklusive finansnetto redovisar Region Västerbotten ett överskott som förklaras av att avsatta medel för kommande pensionskostnader utvecklas positivt kopplat till börsens utveckling under 2019. Den största kostnadsposten inom regionen är personalkostnader som också står för en väsentlig del av underskottet. Under 2019 har medarbetarna blivit fler vilket innebär att bemanningsmålen inte uppnås. Kostnader för hyrpersonal har ökat jämfört med föregående år, men planen var att kostnaderna skulle minska.

Anställningsrestriktivitet, utbildning i produktions- och kapacitetsstyrning, verksamhetsdialoger och engagemang i ledningen ska bidra till att Region Västerbotten närmar sig en långsiktigt hållbar ekonomi. I den omställningsplan som tagits fram för perioden 2020–2022 finns ett antal aktiviteter som startat redan 2019. Mer om vilka andra kostnadsposter som påverkar budgetavvikelsen beskrivs i förvaltningsberättelsen under bland annat rubriken Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.

Arbete med fullmäktiges uppdrag

Utreda och förbereda åtgärder för ekonomisk hållbarhet för kommande planperiod (2020–2023)

För att klara dagens och framtidens behov av hälsa, vård och utveckling är det viktigt att regionen har en ekonomi som är långsiktigt hållbar. En plan för omställning för en hållbar ekonomi med kort- och långsiktiga åtgärder för åren 2020–2022 är därför nödvändig.

Regionstyrelsen har under 2019 valt att ta fram en strategi och en handlingsplan för att minska verksamhetens kostnader på kort och lång sikt. Planen är en av utgångspunkterna för regionplan och budget som beslutas i fullmäktige i juni. Planen ska gälla för 2020–2022 och innehåller förslag till kostnadsreduceringar på 565 miljoner kronor och är en följd av regionens negativa kostnadsutveckling, stora budgetunderskott och stora behov av investeringar. Förslaget innebär att regionen behöver hantera både underskott och budgetreduceringar.

Några av de områden som blir viktiga att utveckla är arbetssätt, digitalisering, organisation, kultur samt medarbetar- och ledarskap. Regionen behöver bli bättre på att gemensamt ta ansvar för mål, prioriteringar och utveckling samt följsamhet till de överenskommelser och avtal som har gjorts.

Utreda och ta fram underlag för att införa en ny styrmodell under kommande planperiod (2020–2023)

Regionkommunbildningen den 1 januari 2019 innebar att verksamhet sammanfördes från tre olika organisationer och bildade en ny organisation, Region Västerbotten. Regionstyrelsen har under 2019 valt att ta fram kunskapsunderlag och förslag till förändringar av styrmodell på kort och lång sikt.

För att ge den nya organisationen bästa möjliga förutsättningar att verka har en översyn av ny styrmodell inletts som börjar med att fastställa definitioner. Arbetet med uppdragsdirektiv och övergripande beskrivning av planering och budgetprocess ska genomföras 2020. I arbetet ingår också att ta fram en övergripande beskrivning av planerings- och budgetprocessen samt ett förbättringsarbete för detta. En genomtänkt styrmodell påverkar organisationens beslut och beteende i önskvärd riktning.

Utreda och föreslå en långsiktig och finansierad investeringsplan

Stora underskott i verksamheten i kombination med stora investeringsbehov innebär en utmaning för Region Västerbotten att finansiera investeringsutbetalningar. En långsiktig och finansierad investeringsplan syftar till att tydliggöra de ekonomiska förutsättningarna och vad som krävs för att klara de stora investeringsbehoven. En sådan plan bidrar också till bättre överblick över det totala investeringsbehovet samt ger organisationen möjlighet att utarbeta en långsiktig strategi för investeringarna.

I den långsiktiga och finansierade investeringsplanen kommer det totala investeringsbehovet för perioden 2019–2030 att beskrivas liksom nödvändiga prioriteringar för att anpassa investeringsutbetalningarna till regionens ekonomiska förutsättningar. I investeringsplanen förutsätts ett verksamhetsresultat i balans efter 2022, vilket är i linje med uppdraget att ställa om till en hållbar ekonomi.

Styrelsens bedömning

För målet Hållbar ekonomi har regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden satt mål. Styrelsen har tagit del av styrelsers och nämnders uppföljning för 2019 och bedömer att målet inte uppfylls för Region Västerbotten.

Styrelsen noterar att verksamheten fortsatt har stora utmaningar med hög kostnadsutveckling och begränsad följsamhet till budget som följd. Styrelsen poängterar vikten av att handlingsplanen i sin helhet genomförs så att Region Västerbotten närmar sig en långsiktigt hållbar ekonomi.

Förvaltnings-berättelse

Förvaltningsberättelsen ska beskriva regionens ekonomiska resultat och ställning samt klargöra om regionen har en god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv.

Översikt över verksamhetens utveckling

Tabellen visar ekonomiskt resultat i sammanfattning över en femårsperiod.

Fem år i sammandrag	2019	2018	2017	2016	2015
Allmänt					
Folkmängd	271 736	270 154	268 465	265 355	263 378
Utdebitering, kr	11,30	11,30	11,30	10,80	10,80
Personal					
Lönekostnader, mkr	4 688	4 511	4 252	4 016	4 033
Sociala avgifter, mkr	1 612	1 548	1 442	1 365	1 298
Pensionskostnader, mkr	811	770	659	639	790
Antal anställda	10 729	10 550	10 337	10 139	10 034
Ekonomi					
Årets resultat, mkr	225	35	145	96,9	8
Nettokostnadsutveckling i %	5,6	5,6	6,9	3,4	5,8
Investeringar					
Investeringar, mkr	1 478	1 174	1 101	576	475
Tillgångar, avsättningar och skulder					
Finansiella anläggningstillgångar, mkr	105	65	52	53	42
Kortfristiga placeringar,mkr	4 721	4 018	3 534	3 235	3 020
Kassa och bank, mkr	446	445	135	109	204
Pensionsavsättning, mkr	4 618	4 161	3 775	3 505	3 294
Ansvarsförbindelse, mkr	4 818	5 353	5 454	5 623	5 515
Eget kapital, mkr	2 233	2 007	1 973	1 827	1 731
Långfristiga lån, mkr	2 600	1 600	400	0	0
Finansiella nyckeltal					
Soliditet i %	19,1	20,5	24,3	26,2	25,9
Soliditet, inklusive ansvarsförbindelse i %	-22,1	-31,5	-42,9	-56,9	-56,8

Den kommunala koncernen

Regionkoncernen innefattar regionens verksamhet samt dotterbolag och uppdragsföretag. I årsredovisningen upprättas en sammanställd redovisning. I den sammanställda redovisningen ingår Länstrafiken i Västerbotten AB men övriga bolag finns inte med i de sammanställda räkenskaperna med hänvisning till väsentlighetskriteriet i Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R 16 Sammanställda räkenskaper.

I följande stycke redovisas några väsentliga händelser under året som är kopplade till bolagens verksamhet.

Länstrafiken redovisar alltid ett nollresultat, eftersom över- och underskott regleras mot respektive finansiär (regionen och kommunerna). Regionens andel i Länstrafikens utfall för 2019 uppgår till ett överskott på 11,4 miljoner kronor, vilket är mer än prognosticerat. Bolaget nämner förnyade avtal med Trafikverket om delfinansiering av viss trafik, nya upphandlingar och bussgodsverksamheten som osäkerhetsfaktorer inför kommande år.

Fyra av fem kulturbolag redovisar positiva resultatutfall eller nollresultat. Det bolag som uppvisar ett negativt resultat, Skogsmuseet, har påbörjat åtgärder i form av ett internt kvalitetssäkrings- och hållbarhetsarbete.

AC-Net-bolagen redovisar positivt resultat för Externservice och nollresultat för Internservice. Norrbotniabanan har ett mindre negativt resultat och på kommande årsstämma behandlas frågan om fortsatt finansiering av bolagets verksamhet. ALMI uppvisar ett negativt resultat på 1,2 miljoner kronor. Resultatet är 0,6 miljoner kronor lägre än budgeterat och förklaras av en momsrättelse som gäller tidigare år.

Länstrafiken i Västerbotten AB:s uppgift är att stödja Kollektivtrafikmyndigheten vid Region Västerbotten i uppdraget att organisera regional kollektivtrafik. Ett mål för bolaget är att antalet genomförda resor i verksamheten ska öka med 3 procent årligen. Under 2019 har resandet inte utvecklats helt enligt målsättning och en förklaring till det är att sommarlovsbiljett som erbjuder avgiftsfritt resande för ungdomar gör statistiken missvisande. Resandet i Ultra har fortsatt haft en positiv utveckling.

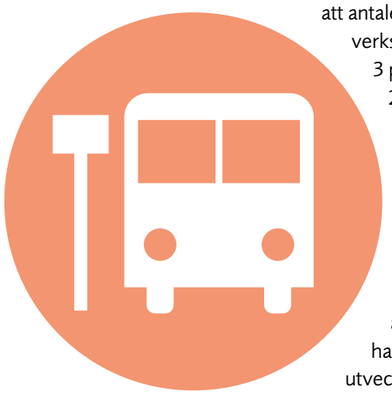

Bussgods i Norr AB, som är ett helägt dotterbolag till Länstrafiken i Västerbotten AB, verkar för en levande landsbygd och för att ge bra förutsättningar för företagare och privatpersoner att leva och bo i Västerbotten. I maj 2019 kom beskedet att Norrbotten beslutat avveckla Bussgods i Norrbotten AB. Detta fick stora konsekvenser för Bussgods i Västerbotten. Efter diskussioner med Länstrafiken i Norrbotten om hur framtiden ska formas kom ett nytt beslut om ett gemensamt bolag för Bussgods. Under året har bolaget haft en god måluppfyllelse kopplat till omsättning per busstation.

Norrtåg AB ägs till 25 procent vardera av Länstrafiken i Västerbotten AB och de regionala kollektivtrafikmyndigheterna i Norrbotten, Västernorrland respektive Jämtland/Härjedalen. Bolaget arbetar mot målet om att svara för att regionens invånare erbjuds en attraktiv persontrafik med tåg med hög tillgänglighet och standard. Trafiken har under året uppvisat bra kvalitetssiffror och ett ökat resande. Under året har en stor resvaneundersökning genomförts.

Norrbotniabanan AB ägs till 28,6 procent av Region Västerbotten och till 28,6 procent av Region Norrbotten. Dessutom äger kommunerna Piteå, Skellefteå, Umeå och Luleå 7,1 procent vardera samt Kalix, Boden, Haparanda och Robertsfors med 3,6 procent vardera. Bolagets verksamhet syftar till att en ny järnväg, Norrbotniabanan, byggs mellan Umeå och Haparanda. Bolaget har nått viktiga genombrott under året och även föregående år. Bland annat ingår Norrbotniabanan numera i den nationella transportplanen.

AC-Net Internservice AB tillhandahåller ett högkvalitativt, fiberoptiskt bredbandsnät för kommuner och Region Västerbotten samt deltar i utvecklingsarbetet för ett väl fungerande nät i Västerbottens offentliga sektor. Region Västerbotten äger 51 procent av bolaget, Skellefteå Kraft 24,5 procent och Umeå Energi UmeNet AB 24,5 procent. Under året har nätet en fortsatt hög tillgänglighet med endast några få avbrott som påverkat kommunerna eller Region Västerbottens verksamhet.

AC-Net Externservice AB har till uppgift är att sälja överskottskapacitet till externa partner från det regionala datanät som AC-Net Internservice tillhandahåller för sina ägare. Region Västerbotten äger 51 procent av bolaget, Skellefteå Kraft AB 20,5 procent, Umeå Energi UmeNet AB 20,5 procent och Företagarna Västerbotten 8 procent. Bolaget fortsätter sitt arbete mot att i än större grad utveckla försäljningen av tjänster till externa parter.

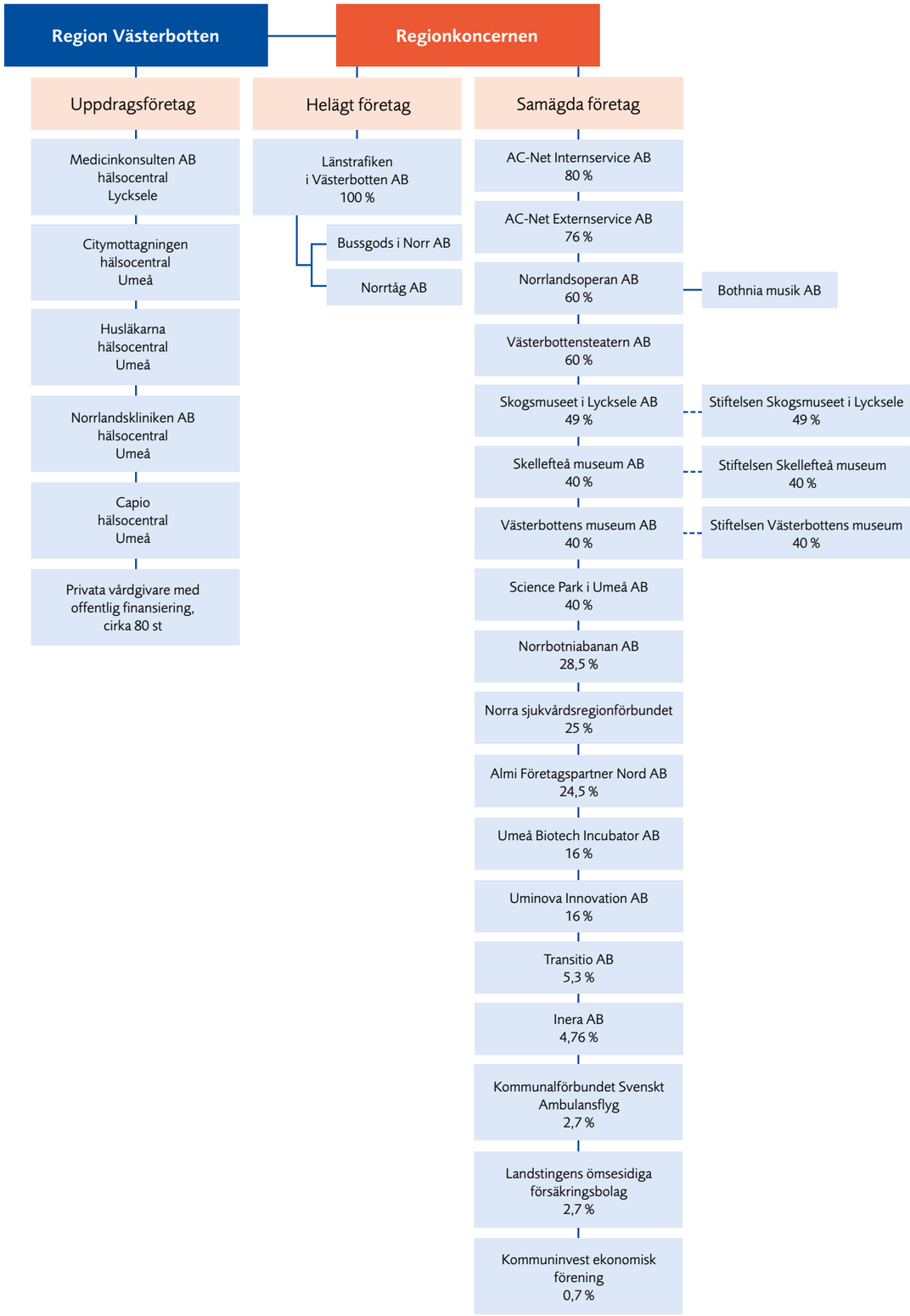

ALMI Företagspartner Nord AB, som ägs till 24,5 procent av Region Västerbotten, har under året implementerat en ny strategi. Antalet kunderbjudanden har ökat med anledning av det. Under året har antalet kunderbjudanden ökat kopplat till rådgivning. Bolaget ligger i framkant för digitala tjänster och det utgör en förutsättning för närvaron i hela geografin.

Norrlandsoperan AB, som ägs till 60 procent av Region Västerbotten, bedriver verksamhet som avser att erbjuda och skapa konstnärliga program och projekt inom opera, musik, dans och konst. För året har positiva resultat, både i konstnärlig kvalitet, publiksiffror och ekonomi uppnåtts. Bland särskilda framgångar för bolaget lyfts exempelvis egenproduktionen av familjeoperan Hans och Greta som genomfördes tillsammans med barnkören.

Västerbottensteatern AB ägs till 60 procent av Region Västerbotten och har under året genomfört en rad arrangemang och teaterföreställningar. Teaterns ungdomsteateravdelning UngHästen gjorde under 2019 en ny föreställning om unga och psykisk ohälsa, Våra liv, som vann ungas förtroende och öppnade för starka eftersamtal. Kulturhjälpen, där företag och privatpersoner kunnat donera pengar till teaterbiljetter under året, lyfts fram som en del av teaterns sociala engagemang.

Skogsmuseet i Lycksele AB, som ägs till 49 procent av Region Västerbotten och 51 procent av Lycksele kommun, har arbetat för att nå barn och unga och har besökts av cirka 350 elever tack vare Skogsbussen. Same Ätnams arkiv i Arvidsjaur kommer att lämna över ett antal samiska föremål och ett förslag på visningsarkiv som garanterar ett säkert omhändertagande av de olika samiska samlingarna på skogsmuseet har tagits fram.

Skellefteå Museum AB ägs till 40 procent av Region Västerbotten och till 60 procent av Skellefteå kommun. Skellefteå museum AB har under året fortsatt arbetet med förnyelsen av museets permanenta utställningar, BAS 2020 och barnsatsningen Barnsia som är en lokalhistorisk lekmiljö för barn upp till sex år. Förberedelser av flytten av Museum Anna Nordlander till det nya kulturhuset har pågått under 2019.

Västerbottens museum AB ägs till 40 procent av Region Västerbotten och till 60 procent av Umeå kommun, genom Umeå kommunföretag AB. Under 2019 har Västerbottens museum bland annat arbetat med att förbereda för och genomföra repatriering av mänskliga kvarlevor till Gammplatsen i Lycksele. I arbetet deltog bland annat Lycksele kommun, Svenska kyrkan, Lycksele sameförening, Sametinget samt civilsamhället. Händelsen är unik i Sverige och har följts med stort medialt intresse och genomfördes tillsammans med flera nationella myndigheter.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning samt händelser av väsentlig betydelse

Årets resultat

Verksamhetens resultat innefattar verksamhetens intäkter och kostnader samt skatter och generella statsbidrag och är 2019 negativt med 329 miljoner kronor. Verksamhetens nettokostnader avviker negativt med 483 miljoner kronor mot budget. Avvikelsen förklaras främst av kostnader för personal, produktion, fastighet och utomlänsvård. Skatter och statsbidrag har för året ett budgetunderskott på fyra miljoner kronor vilket innebär en avvikelse mot budget på totalt 487 miljoner kronor exkluderat finansnettot.

I den nya lagen om kommunal redovisning och bokföring som började gälla 1 januari 2019 ska finansiella instrument som innehas för att generera avkastning eller värdestegring värderas till verkligt värde i redovisningen. Värdeökningen på pensionsmedelsportföljen uppgår för perioden till 703 miljoner kronor och redovisas som en orealiserad vinst under finansiella intäkter. Av den totala värdeökningen uppgår realiserade vinster och återinvesterade utdelningar till 145 miljoner kronor, återföring av nedskrivning till 34 miljoner kronor och orealiserade vinster till 524 miljoner kronor. Det innebär att Region Västerbotten 2019 redovisar ett positivt resultat på 225 miljoner kronor.

Vid balanskravsutredning justeras årets resultat med ej realiserade vinster vilket innebär att Region Västerbotten 2019 har ett negativt balanskravsresultat på 333 miljoner kronor.

Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetens nettokostnader är summan av verksamhetens intäkter minskat med kostnader för avskrivningar och verksamhetens kostnader. Sett över några år har regionens nettokostnader liksom regionsektorn i övrigt legat högt men för i år uppgår verksamhetens nettokostnadsutveckling till 2,7 procent vilket är lägre än regionsektorn totalt. Nettokostnaderna har påverkats av tillkommande statsbidrag, samt att jämförelsen görs mot förra årets höga kostnadsnivå. Region

Resultat Region Västerbotten 2019 i miljoner kronor

	Utfall 2019	Utfall 2018	Kostnads-utveckling	Budget 2019	Budget-avvikelse
Verksamhetens intäkter	3 311	2 670	24 %	3 331	-20
Verksamhetens kostnader	-11 931	-11 067	8 %	-11 468	-463
Verksamhetens nettokostnader	**-8 620**	**-8 397**	**3 %**	**-8 137**	**-483**
Skatteintäkter	6 599	6 409	3 %	6 594	5
Generella statsbidrag	1 692	1 644	3 %	1 701	-9
Verksamhetens resultat	**-329**	**-343**	**-4 %**	**158**	**-487**
Finansnetto	554	378	47 %	-77	631
Totalt	**225**	**35**	**547 %**	**81**	**144**

Västerbotten har en bruttokostnadsutveckling som i november 2019 uppgick till 5,5 procent i jämförelse med regionsektorn på 5,0 procent. Det innebär att Region Västerbotten har en högre kostnadsutveckling än snittvärdet i regionsektorn.

Utveckling av nettokostnader i procent

	Region Västerbotten	Regionsektorn
2015	5,8	5,4
2016	3,4	4,3
2017	6,9	4,9
2018	5,6	4,5
2019	2,7	3,8

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter omfattar vårdintäkter, patientintäkter och bidrag och uppgår för perioden till 3 311 miljoner kronor. Intäkterna har ökat med 641 miljoner kronor eller 24 procent. Intäkter från bidrag avser den största ökningen där jämförelsen påverkas av att verksamheten i regionalutvecklingsnämnden 2018 saknas.

Vårdintäkterna, som består av regionintäkter, asylersättningar och intäkter för utskrivningsklara patienter, har ökat med 3,8 procent under perioden vilket motsvarar en ökning med 49 miljoner kronor till totalt 1 348 miljoner kronor. Intäktsökningen återfinns främst inom försäljning av slutenvård. Även produktionen i slutenvården har ökat med 287 vårdtillfällen för den norra regionen. Totalt har 5 656 vårdtillfällen debiterats norra regionen. Ökade slutenvårdsintäkter förklaras bland annat av en ökad produktion av vårdtillfällen men också av att den genomsnittliga kostnaden för de mest kostnadskrävande patienterna ökat.

Fortsatt höga personalkostnader

Personalkostnaderna var 279 miljoner kronor högre än föregående år. Den samlade kostnadsutvecklingen för personalkostnader ligger på 4,1 procent, men eftersom utfallet som gäller regionala utvecklingsnämnden för år 2018 saknas blir jämförelsen inte korrekt.

Kostnaden för hyrpersonal blev 213 miljoner kronor vilket är 15 miljoner högre än 2018. Merkostnaden för hyrpersonal jämfört med egna anställda beräknas för perioden till 106 miljoner kronor. Detta utifrån beräkningen att 50 procent av den faktiska kostnaden för hyrpersonal är merkostnad.

Närvarotiden har ökat med 2,2 procent jämfört med föregående år exklusive regionala utvecklingsförvaltningen som inte ingick i organisationen 2018. Omräknat till årstjänster innebär det en ökning med 98 tjänster.

Hög kostnadsökning för produktionskostnader

Kostnaderna för läkemedel omfattar receptläkemedel, rekvisitionsläkemedel samt särskilda läkemedel inklusive rabatter. Kostnadsökningen jämfört med 2018 uppgår till 2,4 procent vilket motsvarar 23 miljoner kronor. Kostnaden för läkemedel inom förmånen har ökat med 7,8 procent. Bidragande till kostnadsökningen är volymökning av både patienter och uttag. Sveriges Kommuner och Regioner visar i en beräkning enligt behovsmodellen att regionens kostnader för receptläkemedel ligger 9,8 miljoner kronor över den förväntade nivån. Kostnaden för rekvirerade läkemedel ökade med 5,6 procent vilket motsvarar 17 miljoner kronor. Kostnaderna för särskilda läkemedel minskar. Det beror på färre behandlingar med läkemedel för hepatit c samt att priset per behandling minskar.

Kostnaderna för medicinskt material och övriga direkta produktionskostnader har ökat med

279
miljoner kronor högre personalkostnader.

91 miljoner kronor eller 9,5 procent jämfört med 2018. Den största delen av ökningen avser medicinskt material, implantat och hjälpmedelskostnader främst inom sjukhusvården.

Utomlänsvård
I kostnaderna för utomlänsvård ingår köp av högspecialiserad vård, fritt vårdval och vårdgaranti inklusive transport av patienter. Kostnaderna för utomlänsvård uppgår till 288 miljoner kronor, vilket är en ökning med 31 miljoner kronor eller 12,1 procent jämfört med 2018. Kostnadsökningen återfinns inom både öppenvård och slutenvård samt patienttransporter.

Övriga kostnader
I övriga kostnader ingår bland annat hjälpmedel, fastighetskostnader, medicinsk teknik, IT-kostnader, kostnader för avskrivningar samt externa köp av medicinsk service. Verksamheten har fortsatt höga kostnader för externa lokalhyror inklusive förhyrda paviljonger. Underhåll i egna fastigheter för att bland annat undvika framtida problem med byggnadsrelaterad ohälsa påverkar också kostnaderna. Kostnaden för avskrivningar uppgår för perioden till 400 miljoner kronor. Det är 64 miljoner kronor mer än 2018 och är en effekt av ökade investeringsnivåer.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Regionens skatteintäkter påverkas dels av skattesatsen, som 2019 är 11,30 kronor, och dels av befolkningsmängd, sysselsättningsnivå och lönenivåer. De generella statsbidragen används för att jämna ut skillnader i intäkter eller strukturella förutsättningar inom den kommunala sektorn. Inom statsbidragen regleras även utökat eller minskat ansvar mellan stat och region. Dessa intäkter och bidrag sätter de ekonomiska ramarna för regionens verksamhet.

Beräkningen av skatteintäkterna baseras på Sveriges Kommuners och Regioners decemberprognos och uppgick till 6 599 miljoner kronor, 190 miljoner kronor mer än föregående år.

De generella statsbidragen uppgick till 1 692 miljoner kronor. Det är 48 miljoner mer än 2018 och förklaras främst av ett ökat läkemedelsbidrag. Sammanlagt ökade regionens intäkter från skatter och generella statsbidrag med 237 miljoner kronor jämfört med 2018.

Finansiella intäkter och kostnader

Periodens finansnetto uppgår till 554 miljoner kronor, inklusive orealiserade värderegleringar.

I den nya lagen om kommunal redovisning och bokföring som började gälla 1 januari 2019 ska finansiella instrument som innehas för att generera avkastning eller värdestegring värderas till verkligt värde i redovisningen. Detta innebär att förändringar i pensionsportföljens marknadsvärde får en direkt påverkan på regionens resultat. Totalt för året har värdet på portföljen ökat med 17,5 procent vilket genererat en positiv resultateffekt på 703 miljoner kronor. Av den totala värdeökningen uppgår realiserade vinster och återinvesterade utdelningar till 145 miljoner kronor, återföring av nedskrivning till 34 miljoner kronor och orealiserade vinster till 524 miljoner kronor. De finansiella kostnaderna var 151 miljoner kronor, varav räntekostnader för pensions- och löneskatteskulden uppgår till 140 miljoner kronor. Räntekostnader för extern upplåning uppgår till 6 miljoner kronor.

Investeringsredovisning i miljoner kronor			
	Utfall 2019	**Budget 2019**	**Budgetavvikelse**
Fastighet	1 230	1 250	20
Medicinsk teknik	152	160	8
IT	67	73	6
Hjälpmedel	30	27	-3
Totalt Region Västerbotten	**1 478**	**1 510**	**32**

Investeringar

De senaste åren har regionens investeringsnivåer stigit kraftigt. Anledningen till ökningen beror delvis på en ökad digitalisering och medicinteknisk utveckling men framförallt är det behovet av upprustning och nybyggnation av fastigheter som driver ökningen av investeringsutgifterna. Långsiktiga prognoser visar på ett fortsatt stort investeringsbehov de närmsta tio åren. Under 2019 uppgick investeringsutbetalningarna till 1 478 miljoner kronor vilket var 32 miljoner kronor lägre än budget.

Investeringar i fastigheter
Investeringar vid Norrlands universitetssjukhus pågår bland annat för ny psykiatribyggnad och byggnad för läkemedelsproduktion och IVF. Renoveringar pågår av befintliga byggnader och ett fryshotell har under året färdigställts. Regionen möter stora utmaningar i att driva projekten framåt samtidigt som vårdens verksamhet ska störas så lite som möjligt.

På Lycksele lasarett har renovering av tak, ventilation och administrativa lokaler färdigställts under året. Ombyggnation och flytt av hörcentralen, ombyggnation av lokaler för hjälpmedel och installation av en ny datortomografi, DT-röntgen, är också färdigställda. I operationssalar och i patologins lokaler monteras nya fönster. Ett övergripande projekt för säker försörjning av medicinsk gas pågår.

På Skellefteå lasarett har renoveringen av operationslokaler färdigställts. Projekteringarna gällande ny ögonoperation och ny mödravårdsmottagning har inletts. Det pågår även ett projekt för säker försörjning av medicinsk gas, som i Lycksele.

I externa lokaler har renovering och evakuering av neurorehab Sävar genomförts under året. Det pågår även arbete för ett nytt patientkallelsesignalsystem vid Backens hälsocentral och Dorotea sjukstuga. Ny överordnad fastighetsautomation har installerats på Sorsele hälsohem och ett likadant projekt pågår på Tärnaby skidhem. På Vindelns folkhögskola har en ny hiss installerats. Slutligen pågår ett arbete med förstärkt ventilation i lokalerna för Ortopedtekniskt centrum.

Investeringar i medicinsk teknik
Hjärtcentrum har bland annat investerat i nya ultraljudsapparater för perioperativ användning och ny autotransfusionsutrustning. Bild- och funktionsmedicin har slutfört utbytet av länets röntgensystem och datortomografer. Centrum för anestesi, operation och intensivvård har under åren 2018 och 2019 återinvesterat i ett 50-tal nya narkosapparater, men även satsat på nya ventilatorer avsedda för non-invasiv ventilation. Kirurgcentrum har ersatt en hel del endoskopiutrustning och ultraljudsapparater. Cancercentrum har bland annat investerat i ny fixationsutrustning för bröst och thoraxbehandlingar. Neuro-huvud-hals-centrum har uppgraderat sin EMG-maskinpark samt investerat i nya ultraljudsapparater och nytt avancerat operationsmikroskop. Centrum för obstetrik och gynekologi har investerat i nya ultraljud samt nya CTG-apparater för fosterljudsövervakning. Tandvården har investerat i ny apparatur för digital intraoral scanning samt nya tandläkarunitar. Ett länsomfattande utbyte av desinfektions- och sterilutrustning har också genomförts.

Investeringar i IT
Ersättningsinvestering har genomförts i nätverksinfrastrukturen i form av centrala komponenter. Investeringen har ökat säkerheten och robusthet-en samt stärkt förmågan att hantera den ökade nätverkstrafiken. Ersättningsinvesteringar har även gjorts i serverinfrastrukturen för att öka kapaciteten och fortsatt ha en hög tillgänglighet.

Avtal för Framtidens vårdinformationsstöd, FVIS, tecknades med systemleverantören Cambio Healthcare Systems i år. Andra större pågående projekt är bland annat Maximo material som är en generisk plattform för inköp och avtal samt iGene, ett nytt genetiksystem, som under året nästintill färdigställts.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Regionplanen beslutas av regionfullmäktige och anger den övergripande inriktningen och utvecklingen för regionens verksamhet de kommande fyra åren. Planen utgår från politiska prioriteringar, statliga uppdrag, befolkningens behov, de förutsättningar som råder i länet och landet samt lagar och förordningar. Den primära målgruppen för regionplanen är förtroendevalda i Region Västerbotten samt de tjänstepersoner som ska genomföra besluten. Andra viktiga målgrupper är länsinvånarna och kommunala och regionala aktörer som i samverkan med Region Västerbotten ska utveckla länet.

Regionplanen innehåller fullmäktiges mål och uppdrag till nämnder och styrelser som alla syftar till att uppnå visionen. Här finns också en beskrivning av god ekonomisk hushållning för planperioden och Region Västerbottens budget för 2020.

När planen antagits av regionfullmäktige lämnas den till styrelser och nämnder som i sina verksamhetsplaner konkretiserar och bryter ned mål och uppdrag samt anger hur de ska styra och följa upp. Tjänstepersonsledningen har sedan till uppgift att konkretisera verksamhetsplanerna och beskriva hur verksamheterna ska arbeta för att uppnå målen.

Under året lämnar regionstyrelsen tre uppföljningsrapporter till regionfullmäktige, en årsredovisning samt två delårsrapporter, som gäller tiden fram till 30 april och till 31 augusti. Regionstyrelsen lämnar en samlad rapport till regionfullmäktige som redovisar hur regionens samtliga verksamheter uppfyller fullmäktiges mål och redogör för verksamhetens utfall, finansiering och ekonomisk ställning vid räkenskapsårets eller periodens slut. För att tillgodose behovet av en samlad uppföljning för regionen är styrelsers och nämnders års- och delårsrapporter nödvändiga underlag.

Ledningssystemet är det verktyg som Region Västerbotten använder för att tydliggöra hur verksamheten styrs, leds, utvecklas och följs upp. Ledningssystemet syftar till att kvalitetssäkra arbetet och därmed möjliggöra ett gott arbete som uppfyller kundens behov. Policy, riktlinjer, delegationsordningar med mera samlas i Region Västerbottens ledningssystem, Lita.

Intern kontroll regleras främst av reglemente för intern kontroll som antagits av regionfullmäktige. Ytterligare riktlinjer för intern kontroll har också antagits av regionstyrelsen. Dessutom antar varje nämnd och styrelse anpassade riktlinjer för intern kontroll som förtydligar respektive nämnds eller styrelses ansvarsområde.

Varje nämnd och styrelse antar varje år en särskild plan för intern kontroll. Som underlag till internkontrollplan genomför nämnden en riskanalys där nämnden identifierar och värderar risker för att inte uppnå ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tillförlitlig rapportering och information om verksamheten samt följsamhet till lagar. För prioriterade risker tar nämnden fram kontrollaktiviteter som är åtgärder för att följa, förebygga, minimera eller i bästa fall eliminera riskerna.

Nämnden ska löpande, eller minst i samband med årsrapporten, följa upp de kontrollaktiviteter som fastställts i internkontrollplanen. Där redovisas omfattning av utförda kontroller och resultat av uppföljningar samt åtgärder som har eller ska vidtas med anledning av resultatet.

Måluppfyllelse för finansiella mål

Finansiella mål	Utfall	Måluppfyllelse
Positivt resultat på 1 procent av skatter och generella statsbidrag	Resultat uppgår till 225 miljoner kronor vilket överstiger 1 procent av skatter och generella statsbidrag	●
Totala pensionsåtagandet ska vid utgången av 2019 vara finansierat till minst 40 procent	Pensionsåtagandet är finansierat till 48 procent	●
Reinvesteringar ska finansieras utan extern upplåning. Lånefinansiering kan ske av strategiska investeringar under förutsättning att soliditeten enligt den så kallade blandmodellen inte understiger 18 procent eller totala lånebeloppet överstiger 3 000 miljoner kronor	Reinvesteringar finansieras inte med extern upplåning. Soliditeten uppgår till 19,1 procent och det totala lånebeloppet uppgår till 2 600 miljoner kronor	●

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Finansiella mål

Region Västerbotten har i regionplanen för 2019 beslutat om tre finansiella mål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Här ovanför redovisas hur de finansiella målen har uppfyllts.

Resultatmålet definieras som årets resultat vilket i och med den nya lagen om kommunal redovisning och bokföring innefattar samtliga värdeförändringar på pensionsmedelsportföljen, såväl realiserade som orealiserade. För 2019 har hög avkastning i regionens pensionsmedelsportfölj genererat ett positivt årsresultat och därmed en finansiell ställning som möter det resultatmål som är uppsatt. Över planperioden 2016–2019 har resultatet uppgått till 1,6 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag vilket är i linje med det övergripande resultatmålet om 1–2 procent. Likviditeten har påverkats positivt av bland annat utbetalda riktade statsbidrag under hösten 2019 och minskat behovet av extern finansiering. Externa lån har upptagits för strategiska investeringar.

Styrelsens bedömning

Region Västerbotten har satt finansiella mål som styrelsen tagit del av och bedömer att målen uppfylls.

Medelsförvaltning

Regionens finansiella omsättningstillgångar uppgår den 31 december 2019 till 5 167 miljoner kronor.

Förändringen av kassa och bank beror på skillnaden i in- och utbetalningar under året. Stora investeringsutgifter i kombination med ekonomiska underskott i verksamheten har inneburit att extern upplåning varit nödvändigt för att finansiera investeringsutbetalningarna de senaste åren. Vid utgången av år 2019 har regionen lånat totalt 2 600 miljoner kronor för att klara löpande utbetalningar med bibehållen likviditet.

Ökningen av kortfristiga placeringar förklaras av en hög avkastning i regionens pensionsmedelsportfölj. Under året kännetecknades kapitalmarknaderna av politisk turbulens parallellt med kraftigt stigande börser. Globala aktieindex i lokala valutor avkastade 27 procent samtidigt som Stockholmsbörsen utvecklades ännu starkare med en avkastning på 35 procent. I Sverige höjde Riksbanken reporäntan till 0,0 procent och svenska ränteindex hade en svagt positiv utveckling. Den svenska kronan tappade i värde mot såväl dollarn som mot euron.

Regionens pensionsmedelsportfölj avkastade 17,5 procent under året vilket var 11,7 procent högre än det långsiktiga avkastningskravet. Portföljens totala nominella värde ökade från 4 018 miljoner kronor till 4 721 miljoner kronor.

Medelsförvaltning i miljoner kronor

	2019-12-31	2018-12-31
Kassa/bank	446	445
Kortfristiga placeringar	4 721	4 018
Summa	**5 167**	**4 463**

Soliditet

Soliditet är ett mått på regionens långsiktiga betalningsförmåga. Måttet visar hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. Soliditeten bör på sikt bli allt starkare. Årets soliditet, 19,1 procent, är något lägre än föregående år och kan främst förklaras av ökad upplåning på grund av stora investeringar. Skulle regionen redovisa enligt den så kallade fullfonderingsmodellen skulle soliditeten bli negativ och uppgå till minus 22,1 procent.

Soliditet i procent	2019-12-31	2018-12-31
Soliditet enligt blandmodellen	19,1	20,5
Soliditet enligt full-fonderingsmodellen	-22,1	-34,1

Pensionsförpliktelse

Regionen redovisar pensioner enligt den så kallade blandmodellen i enlighet med den kommunala redovisningslagen. Det betyder att pensioner som intjänats före 1998 klassificeras som ansvarsförbindelser. Pensioner från och med 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen. Det totala pensionsåtagandet, det vill säga pensionsskulden inklusive ansvarsförbindelsen, uppgick vid årsskiftet till 9 845 miljoner kronor. Av det totala åtagandet återfinns 48 procent som en avsättning i balansräkningen.

Återlånade medel definieras som skillnaden mellan totala pensionsförpliktelsen och förvaltade pensionsmedel enligt marknadsvärde. Pensionsmedlen är lägre än pensionsförpliktelsen vilket innebär att regionen över tid använt medel för löpande verksamhet och investeringar.

Återlån i miljoner kronor	2019-12-31	2018-12-31
Avsättning för pensioner	4 618	4 161
Ansvarsförbindelse	5 227	5 344
Summa pensions-åtagande	9 845	9 505
Finansiella omsätt-ningstillgångar	4 721	4 018
Återlån	5 124	5 487
Avkastning på finan-siella placeringar	17,5 %	-0,3 %

Känslighetsanalys

Känslighetsanalysen visar hur en förändring på 1 procent av olika ekonomiska faktorer påverkar regionens resultat. Största posten är personalkostnaderna, där en förändring med 1 procent motsvarar 72 miljoner kronor. En förändring av skatteintäkterna motsvarar 66 miljoner kronor.

Känslighetsanalys i miljoner kronor	Utfall 2019	Konsekvens vid föränd-ring med +/- 1 procent
Personalkostnader inklusive hyrpersonal och arbetsgivaravgifter	7 176	72
Läkemedel	990	10
Vårdintäkter	1 348	13
Skatteintäkter	6 599	66
Generella statsbidrag	1 692	17

Budgetavvikelse

Regionstyrelsen och verksamhetsansvariga nämnder lämnar egna årsrapporter. Dessa rapporter utgör underlag till Region Västerbottens samlade årsredovisning.

Regionens nämnder redovisar för år 2019 tillsammans ett underskott mot budget på 483 miljoner kronor. Skatter och statsbidrag har för perioden ett budgetunderskott på 4 miljoner kronor vilket innebär en avvikelse mot budget på totalt 487 miljoner kronor finansnettot exkluderat.

Överenskommelser mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner för riktade statsbidrag blev på grund av den försenade regeringsbildningen klara först i juni. Region Västerbotten erhöll då 120 miljoner kronor mer än vad som budgeterats för 2019. Under hösten har tillfälliga medel avseende kömiljarden förstärkt budget med 83 miljoner kronor.

Inför 2019 har verksamheterna planerat åtgärder för motsvarande 215 miljoner kronor, främst utifrån att kostnadsnivån varit hög. Huvuddelen av åtgärderna, drygt 130 miljoner kronor, handlar om att minska personalkostnader för både inhyrd personal och egen personal. 2019 är den totala effekten av verksamheternas åtgärdsplaner 89 miljoner kronor vilket motsvarar att 41 procent av planen har uppnåtts.

Regionstyrelsen
Inom regionstyrelsens ansvarsområde är underskottet mot budget 101 miljoner kronor och nettokostnadsutvecklingen på 0,4 procent. Störst underskott återfinns inom område Service på 62 miljoner kronor och inom primärvård beställare på 20 miljoner kronor.

Den största negativa avvikelsen mot budget inom styrelsen återfinns inom personalkostnader på 56 miljoner kronor och förklaras i huvudsak av ökande pensionskostnader men även av merkostnader för hyrpersonal i inlandet. Underskottet inom fastighetsområdet uppgår till 61 miljoner kronor och underskottet inom avskrivningskostnaderna uppgår till 30 miljoner kronor.

Tillförda medel för strategiska satsningar som inte använts samt överskott inom riktade statsbidrag har påverkat budgetavvikelsen för styrelsen positivt.

Regionstyrelsen identifierade inför 2019 åtgärder motsvarande 18 miljoner kronor för att minska kostnadsutvecklingen och den negativa budgetavvikelsen. Den effekt som uppnåtts av åtgärderna för 2019 motsvarar planen.

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar 2019 ett underskott mot budget på 380 miljoner kronor med en nettokostnadsutveckling på 3,8 procent.

Vårdintäkterna har under 2019 varit 59 miljoner högre än föregående år vilket motsvarar en ökning på 4,1 procent och har en positiv avvikelse mot budget på 26 miljoner kronor. Produktionen inom tandvården har minskat vilket innebär minskade patientintäkter. Produktionsminskningen beror på fortsatt bemanningsproblematik – främst brist på tandläkare.

Det största underskottet återfinns inom personalkostnader. Vakansproblem i inlandet och Skellefteåområdet bidrar till avvikelsen genom kostnader för hyrpersonal. Kostnaderna för hyrpersonal är 8 procent högre än föregående år och merkostnaden beräknas till 106 miljoner kronor. Det är inom primärvården som kostnaderna för hyrpersonal ökat. Kostnaden för den egna personalen har också ökat, främst genom ökad närvarotid. Sammantaget uppgår avvikelsen för personalkostnader till 205 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse på 3,5 procent mot budget.

Produktionskostnaderna som innefattar läkemedel och medicinskt material har under året varit höga och har ett underskott mot budget på 131 miljoner kronor.

Kostnaderna för utomlänsvård har under 2019 en kostnadsutveckling på 12,0 procent och ett underskott mot budget på 46 miljoner kronor. Ökningen återfinns inom såväl öppenvård, slutenvård samt transportkostnader.

Regionala utvecklingsnämnden
Regionala utvecklingsnämnden redovisar för året en negativ budgetavvikelse på 4 miljoner kronor. År 2019 är första året för den regionala utvecklingsnämnden, med en ny politisk organisation, vilken tillkom i samband med regionbildningen. En jämförelse med föregående år går därför inte att göra. Förklaringen till budgetavvikelsen är högre samverkanskostnader än budgeterat.

Övriga nämnder
Folkhögskolestyrelsen har kostnader som balanserar mot budget för 2019. Minskade bidrag med 1,6 miljoner kronor har inneburit omställningsarbete och anpassning. Vidare har Vindelns

Driftredovisning i miljoner kronor					
Verksamhetsområde	**Utfall 2019**	**Utfall 2018**	**Kostnads-utveckling**	**Budget-avvikelse**	**Budget 2019**
Regionstyrelsen	-3 013	-3 466	0,4 %	-101	-2 912
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-5 280	-4 911	3,8 %	-380	-4 900
Regionala utvecklingsnämnden	-305		5,9 %	-4	-302
Folkhögskolestyrelsen	-10	-9	9,2 %	0	-10
Patientnämnden	-5	-5	2,4 %	1	-6
Revisionen	-7	-6	27,6 %	1	-8
Verksamhetens nettokostnader	**-8 620**	**-8 397**	**2,7 %**	**-483**	**-8 137**
Skatteintäkter	6 599	6 409	3,0 %	5	6 594
Generella statsbidrag och utjämning	1 692	1 644	2,9 %	-9	1 701
Verksamhetens resultat	**-329**	**-344**	**2,9 %**	**-487**	**158**
Finansiella intäkter	705	544		641	64
Finansiella kostnader	-151	-165		-10	-141
Finansnetto	**554**	**379**		**631**	**-77**
Totalt Region Västerbotten	**225**	**35**		**144**	**81**

folkhögskola flyttat sin verksamhet i Umeå vilket medfört extra kostnader. Patientnämnden och revision visar båda ett överskott mot budget på 0,6 respektive 0,7 miljoner kronor.

Åtgärdsplaner

Region Västerbotten har inför 2019 identifierat åtgärder motsvarande 215 miljoner kronor fördelat per nämnd och åtgärdsgrupp enligt nedan. 2019 är den totala effekten av verksamheternas åtgärdsplaner 89 miljoner kronor vilket motsvarar att 41 procent av planen har uppnåtts.

Inom Regionförvaltningen har åtgärdsplanen på 17,6 miljoner kronor uppnåtts helt. Hälso- och sjukvårdsförvaltningens planerade åtgärder på 198 miljoner kronor redovisar en uppnådd effekt på 71 miljoner kronor vilket motsvarar 36 procent.

Regiondirektören har under 2019 tagit fram en plan för hur regionen ska kunna komma tillrätta med det svåra ekonomiska läget. Åtgärderna togs fram i samverkan med regionstyrelsens förvaltning, hälso- och sjukvårdsförvaltningen och den regionala utvecklingsförvaltningen. Planen är en av utgångpunkterna för regionplan och budget som beslutades i fullmäktige i juni.

Totalt innehåller planen förslag på kostnadsreduceringar på 565 miljoner kronor för åren 2020–2022. Planen 2019 omfattar åtgärder motsvarande 110 miljoner kronor och uppnådd effekt uppgår till 64 miljoner kronor.

Sammanlagd effekt för åtgärdsplaner och omställningsplan för år 2019 är 153 miljoner kronor vilket motsvarar 47 procent uppnådd effekt.

Åtgärdsplaner

Förvaltning	Årsplan	Årseffekt	
	mkr	mkr	%
Regionförvaltningen			
Reducering egna personalkostnader	1,1	1,1	100 %
Övriga åtgärder	16,5	16,5	100 %
Regionförvaltningen	**17,6**	**17,6**	**100 %**
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen			
Reducering hyrpersonal	50	17	33 %
Reducering egna personalkostnader	80	27	34 %
Reducering produktionskostnad och övriga kostnader	35	18	53 %
Övriga åtgärder	33	9	26 %
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen	**198**	**71**	**36 %**
Summa	**215**	**89**	**41 %**

Omställningsplaner

Förvaltning	Årsplan	Årseffekt	
	mkr	mkr	%
Regionförvaltningen			
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen	106	60	57 %
Regionstyrelsen	4,1	3,7	89 %
Summa	**110**	**64**	**58 %**

Balanskravsresultat

Balanskravet är lagstadgat och innebär att verksamheten ska bedrivas så att intäkterna är större än kostnaderna. Resultatet beräknas i en balanskravsutredning som utgår från årets resultat, justeras med realisationsvinster och realisationsförluster samt reservering och användning av resultatutjämningsreserv. Om resultatet är negativt ska underskottet återställas med motsvarande överskott inom tre år. Årets negativa balanskravsresultat för 2019 på 333 miljoner kronor och med justering för orealiserade realisationsvinster innebär att regionen inte klarar balanskravet. Balanskravsutredningen redovisas nedan.

Balanskravsresultat i miljoner kronor	
Årets resultat i resultaträkningen	**225**
Reducering av samtliga realisationsvinster	0,4
Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-
Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-524
Justering för återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-34
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**-333**
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-
Balanskravsresultat	**-333**

Förväntad utveckling

Den virusspridning som inletts under februari och mars 2020 har kraftigt förändrat förutsättningarna för utvecklingen av samhällsekonomin och därigenom även regionens ekonomi. Det fanns en förväntan att avmattningen under 2018 och 2019 inte skulle fördjupas utan att ekonomin skulle återhämtas under senare delen av 2020 och för 2021 samtidigt som sysselsättningen skulle plana ut och minska lite. Corona har ändrat på detta. De åtgärder som globalt genomförs för att minska smittspridningen slår på kort sikt hårt mot företag och sysselsättning. Effekterna är svåröverblickbara och beror till stor del på hur långvariga åtgärderna blir. Bedömare är eniga om att vi nu går in i en lågkonjunktur men hur djup och långvarig den blir kan ingen veta. Effekterna på sysselsättning, arbetslöshet och indirekt på skatteintäkter och finansieringen av välfärden klarnar först i ett senare läge. För 2020 har Sveriges kommuner och regioner indikerat lägre skatteintäkter än tidigare prognoser och ingen vet om det kommer statliga insatser som kompenserar.

En ökad press på skatteintäkterna kommer, för att inte skapa nya underskott, att kräva en ökad kontroll över utgiftsökningarna. Förutom nödvändigheten av att komma i ekonomisk balans, vilket även detta bokslut tydligt visar är en bra bit bort, kommer en lägre ökningstakt av skatteintäkterna att innebära ett behov av en stramare budgetpolitik framöver.

”Ekonomisk balans – en bra bit bort.

Region Västerbottens ekonomiska läge är besvärande

Region Västerbottens ekonomiska läge är redan innan coronapandemin besvärande. Det finns ett budgetunderskott i verksamheten i 2019 års bokslut motsvarande 487 miljoner kronor, inklusive avvikelser i skatter och statsbidrag, som kompenseras av ett starkt finansiellt netto på grund av pensionsportföljens kraftiga avkastning. Eftersom den avkastningen återinvesteras kommer verksamheten inte att kunna nyttja denna pluspost till finansiering av löpande verksamhet. Det betyder att underskottet i verksamheten måste arbetas bort. De fastställda åtgärdsplanerna gav under 2019 endast 41 procent av förväntad effekt vilket var en missräkning. För det kommande året, 2020, uppgår det strukturella underskottet till cirka 580 miljoner kronor. I bokslutet gav balanskravsutredningen även ett negativt resultat med 333 miljoner kronor vilket kan innebära att nya åtgärdsplaner behövs. Senast år 2023 ska dessa pengar vara återställda genom att överskott redovisats.

Intäktsökningar på grund av förändringar i kostnadsutjämningssystemet ger regionen en förstärkt driftbudget för 2020 med cirka 200 miljoner kronor och ytterligare statsbidrag aviseras från riksdagen. Åtgärdsplanerna för 2020 uppgår till 225 miljoner kronor och givet att åtgärdsplanerna genomförs i sin helhet återstår därefter cirka 150 miljoner kronor av det strukturella underskottet inför 2021. Om regionens förmåga att genomföra åtgärdsplanerna inte förbättras kommer endast cirka 40–50 procent att genomföras, vilket inte räcker för att nå målet om ekonomisk hållbarhet till 2022.

En ekonomi i balans kräver flera saker

De årliga kostnadsökningarna kan anpassas till intäktsutvecklingen och att regionens resultat över tid klarar att leverera ett överskott stort nog att finansiera nödvändiga investeringar och planerade amorteringar. Men även regionens finansiella

ställning, det vill säga tillgångar och skulder, måste utvecklas stabilt över tid. I dagsläget finns inga av dessa förutsättningar på plats, vilket syns tydligast i den kraftiga upplåningen som genomförs. Det finns beslut om att ge regionförvaltningen i uppdrag att föreslå åtgärder för att säkra en hållbar ekonomi, att ta fram en ny styrmodell och att säkra en långsiktigt finansierad investeringsplan. Samtliga uppdrag är centrala för ekonomisk hållbarhet.

Sammanfattningsvis är den ekonomiska utvecklingen för de kommande åren en stor och

brådskande utmaning för regionens styrning och ledning. Målet är att uppnå en hållbar ekonomi år 2022 men smittspridningen och åtgärder för att begränsa den kommer att starkt påverka möjligheterna att lyckas. En förskjutning av genomförandet av åtgärdsplanerna för 2020 och 2021 är sannolik. Arbete kommer, oavsett virusepedemin, att inledas med att konkretisera en hållbar ekonomi med frågor om former för ledning och styrning, styrsystem och styrmodeller, resultat- och investeringsnivåer, upplåning och kassaflöde och även styra utifrån den finansiella ställningen som exempelvis soliditeten ger uttryck för.

I regionens ekonomi finns inbyggda riskmoment

Förutom att akut hantera effekterna av virusepedimin finns även andra inbyggda riskmoment. En betydande risk är den egna förmågan att genomföra effektiviseringar. Det i sin tur bottnar i förmågan att leda och styra verksamheten. Styrning är alltid en avvägning mellan direkt styrning och tilliten till medarbetarnas förmåga att självständigt hantera uppdrag och mål. Under perioder av obalanser brukar styrning tendera att bli mer handfast och konkret. Om åtgärdsprogrammen inte ger avsedd effekt kan det behöva ske även i Region Västerbotten.

Förutom konkreta risker av ekonomisk natur, som utvecklingen av skatteintäkterna och verksamhetskostnaderna, räntenivåer och avkastning på pensionsportföljen liksom investeringsbehovet och låga resultat med kraftig upplåning som följd finns även risken att kommunikationen kring en tämligen komplicerad ekonomisk bild blir otydlig. Att det trots ett bra resultat på sista raden ändå måste genomföras olika åtgärdsprogram är svårt att kommunicera med trovärdighet.

Betydande osäkerheter finns även kring den nationella politikens styrning av hälso- och sjukvård. När riksdagen med kort varsel fattar beslut om större statsbidragsförändringar uppstår betydande planeringsproblem. Ytterligare en stor osäkerhet ligger i hur lönerörelsen faller ut.

Höga förväntningar på utvecklingsprojekt

Projektet produktions- och kapacitetsstyrning har potential att bidra till att skapa en bättre kontroll över hur verksamhetens produktion genomförs och kan därigenom bidra till en högre effektivitet. Till detta kommer en stor satsning på FVIS som nytt verksamhetssystem. Båda projekten är högt prioriterade. Arbetet med att styra portföljen för digitala utvecklingsprojekt är också prioriterat. Förväntningarna är höga på att nå resultat i utvecklingsprojekten.

Byggnadsrelaterad ohälsa påverkar flera verksamheter. Arbetet med att åtgärda fastigheter som är ohälsosamma kommer att fortsätta under kommande år. En fortsatt risk är att byggnadsrelaterad ohälsa fortsätter att öka som det har gjort under 2019 och för att förebygga och undvika nya ärenden är en ökning av lokalvården viktig. Stora fastighetsrelaterade behov finns även i framtiden. Prioriteringar görs löpande tillsammans med vården för att inom tillgängliga resurser prioritera för ökad vårdeffektivitet och säkra fastighetstekniska behov.

Den medicinska, medicintekniska och digitala utvecklingen går snabbt och erbjuder ökade möjligheter för hälso- och sjukvården att ta hand om invånarnas behov på nya och mer effektiva sätt, en utveckling som förväntas fortsätta, men utvecklingen är också kostnadsdrivande. En tydlig planering är nödvändig för att möta de här behoven och för att säkra ett effektivt nyttjande.

Liksom tidigare år innehåller de kommande åren stora investeringsbehov med ökande avskrivningskostnader som följd. Prognoserna för framtida pensionskostnader visar också på ökande kostnader.

Behovet av omstrukturering och förändring är stort

Inom primärvård, sjukhusvård och tandvård står regionen inför en stor utmaning utifrån det bekymmersamma ekonomiska läget. Behovet av omstrukturering och förändring är stort med hänsyn till underskottets storlek. Det är inte längre möjligt att fortsätta bedriva verksamhet med ett kostnadsläge på den här nivån. Det innebär att produktiviteten måste öka genom minskade kostnader med bibehållen produktion och att nämnden måste komma tillrätta med den tandläkarbrist som råder inom tandvården. En kritisk framgångsfaktor för att klara omställningen till god och nära vård är att hitta lösningar för att klara att bli oberoende av hyrpersonal. Nya arbetssätt och samarbetsformer över gränserna, inom både den egna regionen och med andra aktörer, kommer att bli nödvändig. Det gäller såväl nya tekniska lösningar som hur resurser och kompetenser fördelas i länet.

En framgångsfaktor för att klara både omställningen till nära vård och en ekonomi i balans, är ett ledar- och medarbetarskap som med engagemang, insikt och ansvarstagande följer fattade beslut, samt en förmåga att analysera och hantera såväl kvalitetsaspekter som ekonomiska effekter inför beslut.

> *Åtgärder måste genomföras med planerad effekt.*

Resultat- och balansräkningar med noter

Resultaträkning (mkr)

	Koncernen 2019	Koncernen Justerad ÅR 2018	Koncernen Enligt ÅR 2018	Regionen 2019	Regionen Justerad ÅR 2018	Regionen Enligt ÅR 2018
Verksamhetens intäkter (Not 1)	3 916	3 316	3 316	3 311	2 900	2 900
Verksamhetens kostnader (Not 2)	-12 131	-11 374	-11 374	-11 531	-10 961	-10 961
Avskrivningar (Not 3)	-405	-339	-339	-400	-336	-336
Verksamhetens nettokostnader	**-8 620**	**-8 397**	**-8 397**	**-8 620**	**-8 397**	**-8 397**
Skatteintäkter (Not 4)	6 599	6 409	6 409	6 599	6 409	6 409
Generella statsbidrag och utjämning (Not 5)	1 692	1 644	1 644	1 692	1 644	1 644
Verksamhetens resultat	**-329**	**-344**	**-344**	**-329**	**-344**	**-344**
Finansiella intäkter (Not 6)	705	544	544	705	544	544
Finansiella kostnader (Not 7)	-151	-664	-165	-151	-663	-165
Resultat efter finansiella poster	**225**	**-464**	**35**	**225**	**-463**	**35**
Extraordinära poster (Not 8)	22	0	0	0	0	0
Årets resultat	**247**	**-464**	**35**	**225**	**-463**	**35**

Kassaflödesanalys indirekt metod (mkr)

	Koncernen 2019	Koncernen Justerad ÅR 2018	Koncernen Enligt ÅR 2018	Regionen 2019	Regionen Justerad ÅR 2018	Regionen Enligt ÅR 2018
Löpande verksamhet						
Årets resultat	247	-464	35	225	-464	35
"Justering för ej likvidpåverkande poster (Not 1)"	834	725	726	856	722	722
Medel från löpande verksamhet före förändring av rörelsekapital	**1 080**	**261**	**761**	**1 080**	**258**	**757**
Förändring kortfristiga fordringar	-88	-81	-81	-97	-23	-23
Förändring förråd	0	3	3	0	3	3
Förändring korta skulder	226	121	121	244	58	58
Kassaflöde löpande verksamhet	**1 218**	**304**	**804**	**1 228**	**296**	**795**
Investeringsverksamhet						
Investeringar (Not 2)	-1 520	-1 206	-1 206	-1 516	-1 189	-1 189
Försäljning av anläggningstillgångar (Not 3)	2	15	15	2	1	1
Förändring kortfristiga placeringar (Not 4)	-702	40	0	-702	16	0
Kassaflöde investeringsverksamhet	**-2 220**	**-1 151**	**-1 191**	**-2 216**	**-1 172**	**-1 188**
Finansieringsverksamhet						
Förändring långfristiga skulder (Not 5)	990	1 186	1 186	990	1 187	1 187
Kassaflöde finansieringsverksamhet	**990**	**1 186**	**1 186**	**990**	**1 187**	**1 187**
Årets kassaflöde	**-12**	**339**	**799**	**1**	**310**	**794**
Likvida medel vid årets början	507	167	3 732	445	135	3 669
Likvida medel vid årets slut	494	507	4 532	446	445	4 463

Förändring likvida medel mellan årets slut 2018 och årets början 2019 avser förändring av definition av likvida medel i Rådet för kommunal redovisnings rekommendation om kassaflöden. Bedömning har gjorts att Regionen Västerbottens kortfristiga placeringar inte är att anse som likvida medel i enlighet med ovan rekommendation med hänsyn till placeringarnas avsikt och risk.

Balansräkning (mkr)

	Koncernen 2019-12	Koncernen Justerad ÅR 2018-12	Koncernen Enligt ÅR 2018-12	Regionen 2019-12	Regionen Justerad ÅR 2018-12	Regionen Enligt ÅR 2018-12
Anläggningstillgångar						
Immateriella tillgångar (Not 1)	128	109	109	128	110	110
Mark, byggnader och tekniska anläggningar (Not 2)	4 755	3 739	3 739	4 755	3 731	3 731
Maskiner och inventarier (Not 3)	714	679	679	701	666	666
Finansiella anläggningstillgångar (Not 4)	106	67	67	105	65	65
Summa anläggningstillgångar	**5 703**	**4 593**	**4 593**	**5 689**	**4 572**	**4 573**
Omsättningstillgångar						
Förråd (Not 5)	22	22	22	22	22	22
Kortfristiga fordringar (Not 6)	875	847	847	829	732	732
Kortfristiga placeringar (Not 7)	4 721	4 025	4 025	4 721	4 018	4 018
Kassa och bank (Not 8)	494	507	507	446	445	445
Summa omsättningstillgångar	**6 112**	**5 401**	**5 401**	**6 018**	**5 218**	**5 218**
Summa tillgångar	**11 815**	**9 994**	**9 994**	**11 707**	**9 790**	**9 791**
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital (Not 9)						
– ingående eget kapital	2 036	2 001	2 001	2 007	1 972	1 972
– omvärdering kortfristiga placeringar till verkligt värde	0	499	0	0	499	0
– dispositioner föregående års resultat	0	0	0	0	0	0
– övrig justering	-29	0	0	0	0	0
– årets resultat	247	-464	35	225	-464	35
Summa eget kapital	**2 254**	**2 036**	**2 036**	**2 233**	**2 007**	**2 007**
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner (Not 10)	4 618	4 168	4 168	4 618	4 160	4 161
Övriga avsättningar	1	1	1	0	0	0
Summa avsättningar	**4 619**	**4 169**	**4 169**	**4 618**	**4 160**	**4 161**
Skulder						
Långfristiga skulder (Not 11)	2 673	1 686	1 686	2 673	1 683	1 683
Kortfristiga skulder (Not 12)	2 269	2 103	2 103	2 184	1 940	1 940
Summa skulder	**4 942**	**3 789**	**3 789**	**4 857**	**3 623**	**3 623**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	**11 815**	**9 994**	**9 994**	**11 707**	**9 790**	**9 791**
Panter och ansvarsförbindelser	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna (Not 13)	4 818	5 089	5 089	4 818	5 089	5 089
Övriga ansvarsförbindelser (Not 14)	273	247	247	308	275	275

Noter resultaträkning (mkr)

	Koncernen 2019	Koncernen Justerad ÅR 2018	Koncernen Enligt ÅR 2018	Regionen 2019	Regionen Justerad ÅR 2018	Regionen Enligt ÅR 2018
Not 1 Verksamhetens intäkter						
Patientintäkter	263	274	274	263	274	274
Försäljning av hälso- och sjukvård	1 210	1 172	1 172	1 210	1 172	1 172
Försäljning av tandvård	70	72	72	70	72	72
Försäljning av medicinska tjänster	285	260	260	285	260	260
Försäljning av andra tjänster	233	203	203	233	203	203
Försäljning av material och varor	133	133	133	133	133	133
Erhållna bidrag, varav	1 338	977	977	1 071	746	746
– statsbidrag Folkbildningsrådet Vindelns folkhögskola	17	17	17	17	17	17
– statsbidrag Folkbildningsrådet Storumans folkhögskola	11	9	9	11	9	9
Övriga intäkter	384	226	226	46	41	41
Summa verksamhetens intäkter	**3 916**	**3 316**	**3 316**	**3 311**	**2 900**	**2 900**
Jämförelsestörande poster						
Markförsäljning	0	1	1	0	1	1
Not 2 Verksamhetens kostnader						
Personalkostnader	4 698	4 582	4 582	4 673	4 511	4 511
Sociala avgifter	1 621	1 571	1 571	1 612	1 548	1 548
Pensionskostnader	813	777	777	811	770	770
Läkemedel, sjukvårdsartiklar och medicinskt material	1 591	1 534	1 534	1 591	1 534	1 534
Ersättning, privata hälsovalsenheter	197	199	199	197	199	199
Köpt hälso- och sjukvård	302	279	279	302	279	279
Verksamhetsanknutna tjänster, varav	447	408	408	447	408	408
– inhyrd personal	229	206	206	229	206	206
Lämnade bidrag, varav bidrag till	257	235	235	391	338	338
– Region Västerbotten	0	0	0	0	157	157
– Länstrafiken och Norrtåg	0	0	0	119	131	131
Lokal- och fastighetskostnader samt media	359	347	347	359	347	347
Övriga kostnader, varav	1 846	1 441	1 441	1 148	1 027	1 027
– räkenskapsrevision	1	1	1	1	1	1
Summa kostnader	**12 131**	**11 374**	**11 374**	**11 531**	**10 961**	**10 961**
Leasing						
Operationell och finansiell leasing under året	22	39	39	14	39	39
Åtagande, betalningar kommande 12 månader	59	22	22	20	22	22
Åtagande, betalningar kommande 12–60 månader	129	17	17	72	17	17
Åtagande, mer än 60 månader	9	0	0	8	0	0
Not 3 Avskrivningar						
Immateriella tillgångar	17	18	18	17	18	18
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	198	171	171	198	167	167
Maskiner och inventarier	190	151	151	185	151	151
Summa avskrivningar	**405**	**339**	**339**	**400**	**336**	**336**
Not 4 Skatteintäkter						
Regionskatt	6 599	6 409	6 409	6 599	6 409	6 409
Summa skatteintäkter	**6 599**	**6 409**	**6 409**	**6 599**	**6 409**	**6 409**
Specifikation av skatteintäkterna						
Preliminära utbetalningar	6 649	6 434	6 434	6 649	6 434	6 434
Justeringspost, slutavräkning tidigare år	9	-19	-19	9	-19	-19
Prognos, slutavräkning innevarande år	-59	-7	-7	-59	-7	-7

Noter resultaträkning (mkr)

	Koncernen 2019	Koncernen Justerad ÅR 2018	Koncernen Enligt ÅR 2018	Regionen 2019	Regionen Justerad ÅR 2018	Regionen Enligt ÅR 2018
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning						
Strukturbidrag	65	65	65	65	65	65
Kostnadsutjämningsbidrag	0	0	0	0	0	0
Kostnadsutjämningsavgift	-185	-188	-188	-185	-188	-188
Inkomstutjämning	1 083	1 028	1 028	1 083	1 028	1 028
Införandebidrag	7	76	76	7	76	76
Statsbidrag, läkemedelsförmånen	750	711	711	750	711	711
Regleringsavgift	-52	-81	-81	-52	-81	-81
Generella bidrag från staten	23	33	33	23	33	33
Summa generella statsbidrag	**1 691**	**1 644**	**1 644**	**1 691**	**1 644**	**1 644**
Not 6 Finansiella intäkter						
Utdelning på aktier och andelar	16	38	38	16	38	38
Ränteintäkter	2	3	3	2	2	2
Vinst vid avyttring av finansiella omsättningstillgångar	128	503	503	128	503	503
Orealiserade vinster, finansiella omsättningstillgångar	525	0	0	525	0	0
Återföring av värderegleringar, finansiella omsättnings-tillgångar	34	0	0	34	0	0
Övriga finansiella intäkter	0	0	0	0	0	0
Summa finansiella intäkter	**705**	**544**	**544**	**705**	**544**	**544**
Not 7 Finansiella kostnader						
Räntekostnad	5	2	2	5	2	2
Räntedel av årets pensionskostnad	113	83	83	113	83	83
Löneskattedel av årets pensionskostnad	27	20	20	27	20	20
Orealiserade förluster i värdepapper	1	533	34	1	533	34
Förlust vid avyttring av värdepapper	0	23	23	0	23	23
Övriga finansiella kostnader	5	2	2	5	2	2
Summa finansiella kostnader	**151**	**664**	**165**	**151**	**663**	**165**
Not 8 Extraordinära poster						
Upplösning negativ goodwill	22	0	0	0	0	0
Summa extraordinära poster	**22**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Sedan 2019 är Västerbottens läns landsting och regionförbundet Västerbotten en gemensam organisation; Region Västerbotten. De bolag som dåvarande regionförbundet Västerbotten ägde har dåvarande landstinget erlagt en köpeskilling för. 22 mkr avser negativ goodwill och har uppstått i samband med förvärvet av Länstrafiken i Västerbotten AB. Negativ goodwill uppstår då anskaffningsvärdet understiger nettotillgångarna i bolaget. 22 mkr avser hela goodwill-posten och bedömning har genomförts att upplösa hela posten under 2019. Bedömningen har grund i gällande redovisningsregelverk.

Noter kassaflödesanalys (mkr)

	Koncernen 2019	Koncernen Justerad ÅR 2018	Koncernen Enligt ÅR 2018	Regionen 2019	Regionen Justerad ÅR 2018	Regionen Enligt ÅR 2018
Not 1 Justering för ej likvidpåverkande poster						
Av- och nedskrivningar och utrangeringar	400	339	339	400	336	336
Justering upplösning negativ goodwill	-22	0	0	0	0	0
Årets förändring, avsättning för pensioner	456	387	387	456	386	386
Justeringspost sammanslagning av regionen	0	0	0	0	0	0
Summa ej likviditetspåverkande poster	**834**	**725**	**726**	**856**	**722**	**722**
Not 2 Investeringar						
Immateriella tillgångar	35	21	21	35	21	21
Mark, byggnader, tekniska anläggningar	1 222	905	905	1 222	905	905
Maskiner och inventarier	225	267	267	221	250	250
Finansiella anläggningstillgångar	38	13	13	38	13	13
Summa investeringar	**1 520**	**1 206**	**1 206**	**1 516**	**1 189**	**1 189**
Not 3 Försäljning av anläggningstillgångar						
Mark	0	0	0	0	0	0
Inventarier m.m.	2	15	15	2	1	1
Summa försäljningar	2	15	15	2	1	1
Not 4 Förändring, kortfristiga placeringar						
Återinvesterade utdelningar	-16	0	0	-16	0	0
Orealiserade vinster och förluster	-557	40	0	-557	16	0
Realiserade vinster och förluster	-129	0	0	-129	0	0
Summa förändring kortfristiga placeringar	**-702**	**40**	**0**	**-702**	**16**	**0**
Not 5 Förändring, långfristiga skulder						
Investeringsbidrag	-10	-13	-13	-10	-13	-13
Amorteringar	0	-1	-1	0	0	0
Upptagna lån	1 000	1 200	1 200	1 000	1 200	1 200
Summa förändring långfristiga skulder	**990**	**1 186**	**1 186**	**990**	**1 187**	**1 187**

Noter balansräkning (mkr)

	Koncernen 2019	Koncernen Justerad ÅR 2018	Koncernen Enligt ÅR 2018	Regionen 2019	Regionen Justerad ÅR 2018	Regionen Enligt ÅR 2018
Not 1 Immateriella anläggningstillgångar						
Ingående anskaffningsvärde	201	179	179	201	179	179
Årets investeringsutgifter	35	21	21	35	21	21
Summa anskaffningsvärde	236	200	200	236	201	201
Avskrivningar						
Ingående avskrivningar	-91	-73	-73	-91	-73	-73
Årets avskrivningar	-17	-18	-18	-17	-18	-18
Summa avskrivningar	-108	-91	-91	-108	-91	-91
Summa redovisat värde vid årets slut	**128**	**109**	**109**	**128**	**110**	**110**

Noter balansräkning (mkr)

	Koncernen 2019	Koncernen Justerad ÅR 2018	Koncernen Enligt ÅR 2018	Regionen 2019	Regionen Justerad ÅR 2018	Regionen Enligt ÅR 2018
Not 2 Mark, byggnader och tekniska anläggningar						
Ingående anskaffningsvärde	7 091	6 209	6 209	7 091	6 186	6 186
Anskaffningsvärde mark	0	0		0	0	
Årets investeringsutgifter	1 222	905	905	1 222	905	905
Försäljningar/utrangeringar	-5	0	0	-5	0	0
Summa anskaffningsvärde	**8 309**	**7 114**	**7 114**	**8 309**	**7 091**	**7 091**
Avskrivningar						
Ingående avskrivningar	-3 360	-3 224	-3 224	-3 360	-3 209	-3 209
Årets avskrivningar	-198	-151	-151	-198	-151	-151
Försäljningar/utrangeringar	5	0	0	5	0	0
Summa avskrivningar	**-3 553**	**-3 375**	**-3 375**	**-3 553**	**-3 360**	**-3 360**
Summa redovisat värde vid årets slut	**4 755**	**3 739**	**3 739**	**4 755**	**3 731**	**3 731**
Not 3 Maskiner och inventarier						
Ingående anskaffningsvärde	2 705	2 490	2 490	2 671	2 459	2 459
Årets investeringsutgifter	225	266	266	221	248	248
Försäljning/utrangeringar	-1	-51	-51	-1	-36	-36
Summa anskaffningsvärde	**2 929**	**2 705**	**2 705**	**2 891**	**2 671**	**2 671**
Avskrivningar						
Ingående avskrivningar	-2 026	-1 892	-1 892	-2 005	-1 873	-1 873
Årets avskrivningar	-190	-171	-171	-185	-167	-167
Försäljningar/utrangeringar	0	37	37	0	35	35
Summa avskrivningar	**-2 216**	**-2 026**	**-2 026**	**-2 190**	**-2 005**	**-2 005**
Summa redovisat värde vid årets slut	**714**	**679**	**679**	**701**	**666**	**666**
Not 4 Finansiella anläggningstillgångar						
Långfristiga fordringar (utlämnade lån)	2	1	1	2	0	0
Värdepapper m.m.	104	66	66	103	65	65
Bostadsrätter	0	0	0	0	0	0
Summa redovisat värde vid årets slut	**106**	**67**	**67**	**105**	**65**	**65**
Not 5 Förråd						
Förråd, bränsle	1	1	1	1	1	1
Förråd, implantat	21	21	21	21	21	21
Summa redovisat värde vid årets slut	**22**	**22**	**22**	**22**	**22**	**22**
Not 6 Kortfristiga fordringar						
Kundfordringar	338	382	382	328	341	341
Övriga fordringar	32	0	0	2	0	0
Mervärdeskatt och övriga fordringar	95	76	76	95	76	76
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	410	389	389	404	315	315
Summa redovisat värde vid årets slut	**875**	**847**	**847**	**829**	**732**	**732**

Noter balansräkning (mkr)

	Koncernen 2019	Koncernen Justerad ÅR 2018	Koncernen Enligt ÅR 2018	Regionen 2019	Regionen Justerad ÅR 2018	Regionen Enligt ÅR 2018
Not 7 Kortfristiga placeringar						
Aktier och andelar	2 781	1 681	1 681	2 781	1 681	1 681
Räntefonder	1 415	2 038	2 038	1 415	2 038	2 038
Övriga kortfristiga placeringar	1	340	340	1	333	333
Värdereglering	524	-34	-34	524	-34	-34
Summa redovisat värde vid årets slut	**4 721**	**4 025**	**4 025**	**4 721**	**4 018**	**4 018**
Not 8 Postgiro, bank, handkassor						
Bank	494	507	507	446	445	445
Handkassor, plusgiro	0	0	0	0	0	0
Summa redovisat värde vid årets slut	**494**	**507**	**507**	**446**	**445**	**445**

Region Västerbotten har en checkkredit på 100 miljoner kronor som ej var utnyttjad vid bokslutstillfället.

Not 9 Eget kapital						
Ingående eget kapital	2 036	2 001	2 001	2 007	1 972	1 972
Justeringspost sammanslagning av regionen	-29	0	0	0	0	0
Justeringar ändrade redovisningsprinciper	0	0	0	0	0	0
– Omvärdering kortfristiga placeringar till verkligt värde	0	499	0	0	499	0
Dispositioner föregående års resultat	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	247	-464	35	225	-464	35
Summa redovisat värde vid årets slut	**2 254**	**2 036**	**2 036**	**2 233**	**2 007**	**2 007**

Sedan 2019 är Västerbottens läns landsting och regionförbundet Västerbotten en gemensam organisation; Region Västerbotten. Sammanslagningen har inneburit en förändring ur ett redovisningsperspektiv vilka hel- och delägda bolag som beaktas i den sammanställda redovisningen. Justeringspost om 29 mkr ovan avser eget kapital i bolag som var inkluderade i den sammanställda redovisningen 2018, men ej är att anse av väsentlig betydelse redovisningsmässigt (RKRs kriterier är använda) år 2019. Posten är att beakta som en engångspost med hänsyn till dess ursprung i ovan beskrivna sammanslagning.

Not 10 Avsättning pensionsförpliktelser						
Ingående avsättning	4 161	3 780	3 780	4 161	3 775	3 775
Varav löneskatt	1 009	723	723	1 009	737	737
Pensionsutbetalningar	-76	-68	-68	-76	-68	-68
Nyintjänad pension	334	309	309	334	307	307
Ränte -och basbeloppsuppräkning	106	70	70	106	70	70
Förändring av löneskatten	89	75	75	89	75	75
Övrigt	4	1	1	4	1	1
Summa redovisat värde vid årets slut	**4 618**	**4 168**	**4 168**	**4 618**	**4 161**	**4 161**
Utredningsgrad i procent	96	96	96	96	96	96

Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper

Not 11 Långfristiga skulder						
Investeringsbidrag	73	83	83	73	83	83
Långfristiga skulder	2 600	1 603	1 603	2 600	1 600	1 600
Summa redovisat värde vid årets slut	**2 673**	**1 686**	**1 686**	**2 673**	**1 683**	**1 683**

Investeringsbidragen periodiceras linjärt under samma nyttjandetid som motsvarande tillgång har.

Noter balansräkning (mkr)

	Koncernen 2019	Koncernen Justerad ÅR 2018	Koncernen Enligt ÅR 2018	Regionen 2019	Regionen Justerad ÅR 2018	Regionen Enligt ÅR 2018
Not 12 Kortfristiga skulder						
Leverantörsskulder	514	414	414	503	398	398
Innestående övertid	40	43	43	40	43	43
Innestående jour	142	118	118	142	118	118
Semesterlöneskuld	468	469	469	467	469	469
Upplupen arbetsgivaravgift	115	112	112	115	112	112
Upplupen individuell del pensioner	206	194	194	206	194	194
Preliminärskatt	56	53	53	56	53	53
Källskatt	106	111	111	106	111	111
Upplupna kostnader m.m.	622	591	591	549	442	442
Summa redovisat värde vid årets slut	**2 269**	**2 103**	**2 103**	**2 184**	**1 940**	**1 940**
Not 13 Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna						
Ingående ansvarsförbindelse	5 089	5 190	5 190	5 089	5 190	5 190
Varav löneskatt	1 235	1 259	1 259	1 235	1 259	1 259
Pensionsutbetalningar	-220	-220	-220	-220	-220	-220
Nyintjänad pension	-128	66	66	-128	66	66
Ränte- och basbeloppsuppräkning	121	81	81	121	81	81
Förändring av löneskatten	-53	-20	-20	-53	-20	-20
Förändring av försäkringstekniska orsaker	0	0	0	0	0	0
Övrigt	9	-8	-8	9	-8	-8
Summa pensionsförpliktelser	**4 818**	**5 089**	**5 089**	**4 818**	**5 089**	**5 089**
Utgående ansvarsförbindelse	**4 818**	**5 089**	**5 089**	**4 818**	**5 089**	**5 089**
Anställda Ädelreformen						
Ädel	329	205	205	329	205	205
Löneskatt	80	50	50	80	50	50
Summa Ädelreformen	**409**	**255**	**255**	**409**	**255**	**255**
Not 14 Borgensåtaganden						
Länstrafiken i Västerbotten AB	0	0	0	25	25	25
AC-Net internservice AB	0	0	0	10	0	0
Västerbottens museum AB	0	0	0	0	1	1
Västerbottensmusiken AB	0	0	0	0	1	1
Norrbotniabanan AB	0	0	0	0	1	1
Stiftelsen Skellefteå museums samlingar	1	1	1	1	1	1
*Transitio, garantibelopp (enskilt efter regress)	272	246	246	272	246	246
Summa redovisat värde vid årets slut	**273**	**247**	**247**	**308**	**275**	**275**

Proprieborgen Transitio (solidarisk)
*Borgensåtagande som innebär att fordringsägaren omedelbart kan kräva vem hen vill av borgensmännen eller låntagaren så snart någon betalning uteblivit. Region Västerbotten har som en av 21 regioner undertecknat dessa borgensförbindelser.

Bedömt utestående värde, borgensförbindelser	2 371	2 432	2 432	2 371	2 432	2 432

Solidarisk borgen Kommuninvest Sverige AB
*Region Västerbotten har i oktober 2016 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 290 kommuner och regioner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem har lånat av Kommininvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Region Västerbottens ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 460 925 942 275 kronor och totala tillgångar till 460 364 563 304 kronor. Region Västerbottens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 2 965 112 394 kronor och andelen av de totala tillgångarna till 2 957 586 830 kronor.

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR. Eventuella undantag anges under respektive rubrik.

Allmänt

- Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras Region Västerbotten och kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Fordringar har upptagits till de belopp med vilka de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.
- Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Ändrade redovisningsprinciper

Från och med räkenskapsåret 2019 tillämpas lag om kommunal bokföring och redovisning vilket innebär att följande ändringar har gjorts i förhållande till tidigare redovisningsprinciper:

- Redovisning av verkligt värde av vissa finansiella instrument. Enligt tidigare lagstiftning redovisade Region Västerbotten dessa instrument till anskaffningsvärde. Med hänsyn till den nya lagen har omräkning därför genomförts av jämförelsetalen i årsredovisningen. För Region Västerbotten har detta inneburit att jämförelsetalet för resultatet har justerats med en värdenedgång om 499 miljoner kronor och ingående eget kapital ökat med motsvarande summa. I not 9 till balansräkningen framgår effekten på eget kapital av de ändrade redovisningsprinciperna.

För att tydliggöra effekterna av de ändrade redovisningsprinciperna återfinns i balans- och resultaträkning förutom omräknade jämförelsetal för 2018 även motsvarande uppgifter från 2018 års årsredovisning.

Sammanställd redovisning

Enligt gällande lagstiftning ska årsredovisningen även omfatta den verksamhet som Region Västerbotten bedriver i bolagsform. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en rättvisande och sammanfattande bild av Region Västerbottens totala ekonomiska ställning och resultat oavsett om verksamhet bedrivs i förvaltnings- eller bolagsform.

Koncernens avgränsningar

Den sammanställda redovisningen för Region Västerbotten innefattar övriga juridiska personer där Region Västerbotten har ett betydande inflytande, det vill säga minst 20 procent av rösterna. Juridiska personer vars omsättning eller tillgångar understiger 2 procent av Region Västerbottens skatteintäkter och generella statsbidrag har undantagits från den sammanställda redovisningen i enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer RKR R16. Den sammanlagda andelen av den kommunala koncernen av de juridiska personer som inte har inkluderats i den sammanställda redovisningen understiger tillsammans 5 procent av skatteintäkt och statsbidrag.

Konsolidering

Den sammanställda redovisningen har upprättats i enlighet med proportionell konsolideringsmetod. Det betyder att det endast är den ägda andelen av koncernföretagets resultat och tillgångar som tas med i den sammanställda redovisningen. Det bokförda värdet på aktierna i de företag som inkluderats i den sammanställda redovisningen har eliminerats mot dotterbolagens egna kapital. Interna mellanhavanden i såväl resultat- som balansräkning har eliminerats.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster är sällan förekommande transaktioner som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder. När jämförelsestörande poster förekommer särredovisas dessa i not till respektive post i resultaträkningen samt i förekommande fall i kassaflödesanalysen. Region Västerbottens definition av jämförelsestörande poster är poster som förekommer sällan och som överstiger fem miljoner kronor. Realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar redovisas alltid som jämförelsestörande post.

Intäkter

Skatteintäkter

Skatteintäkterna redovisas enligt rekommendation från Rådet för kommunal redovisning, R2 Intäkter. I prognosen för skatteintäkter använder Region Västerbotten den skatteunderlagsprognos som Sveriges Kommuner och Regioner publicerar.

Statsbidrag

Specialdestinerade statsbidrag redovisas i resultaträkningen tillsammans med övriga verksamhetsanknutna intäkter. Periodisering sker i enlighet med rekommendation från Rådet för kommunal redovisning, R2 Intäkter.

Övriga intäkter

Offentliga investeringsbidrag intäktsförs på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning, det vill säga i samma takt som avskrivningar för tillgången som bidraget avser.

EU-bidrag intäktsförs och redovisas i enlighet med det aktuella bidragets villkor och restriktioner.

Kostnader

Leasing

Rekommendationen RKR Leasing definierar två typer av leasingavtal, finansiella och operationella. Finansiella leasingavtal är avtal där de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ett ägande överförs från leasegivaren till leasetagaren. Operationella avtal är avtal som inte är finansiella. Regionen Västerbottens leasingavtal är operationella.

Anläggningstillgångar

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. För Region Västerbotten är gränsen för ett mindre värde ett prisbasbelopp, vilket uppgår till 46 500 kronor för 2019. Beloppsgränsen är ett frånsteg från RKR:s rekommendation R4 Materiella anläggningstillgångar. Gränsen gäller för materiella och immateriella tillgångar.

Komponentindelning

Rekommendationen RKR 4 Materiella anläggningstillgångar anger att komponentavskrivning ska tillämpas på anläggningstillgångar. Detta innebär att anläggningstillgångarna ska indelas i komponenter och avskrivas komponentvis. Regionen har gjort bedömningen att komponentindelning är tillämbart på fastigheter. För fastigheter är komponenterna uppdelade i sju olika grupper. Avskrivningstiderna varierar beroende på typ av byggnad samt uppdelning av byggnaden i olika komponenter som, mark, stomme, byggnader och installationer. Avskrivningstiderna på dessa komponenter varierar mellan 10 och 60 år.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar är en fysisk tillgång avsedd för stadigvarande bruk. Investeringsbidrag tas upp som en förutbetald intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Finansiella anläggningstillgångar

Finansiella tillgångar klassificeras som anläggningstillgångar om syftet med innehavet är långsiktigt. Detta är i enlighet med rekommendation RKR 7 Finansiella tillgångar och finansiella skulder.

Immateriella anläggningstillgångar

Som immateriella anläggningstillgångar aktiveras externa kostnader samt till viss del egen upparbetad tid vid vissa större IT-investeringar och projekt som bedrivs i regionens regi. Immateriella tillgångar redovisas inte uppdelade mellan internt upparbetade respektive förvärvade tillgångar med hänsyn till att delen internt upparbetade tillgångar i förhållande till hela posten är oväsentlig andel. Detta är ett avsteg från rekommendationen RKR 3 Immateriella tillgångar.

Avskrivningar

Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. Avskrivning av immateriella och materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserad på anskaffningsvärde exklusive eventuellt restvärde. Med linjär avskrivning menas att avskrivning sker med lika stora nominella belopp varje år. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Rekommendationen RKR 4 Materiella anläggningstillgångar anger att komponentavskrivning ska tillämpas på anläggningstillgångar. Detta innebär att anläggningstillgångarna ska indelas i komponenter och avskrivas komponentvis. Regionen har gjort bedömningen att komponentindelning är tillämbart på fastigheter. För fastigheter är komponenterna uppdelade i sju olika grupper. Avskrivningstiderna varierar beroende på typ av byggnad samt uppdelning av byggnaden i olika komponenter såsom, mark, stomme, byggnader och installationer. Avskrivningstiderna på dessa komponenter varierar mellan 10 och 60 år.

Avskrivningstider på maskiner och inventarier uppgår som huvudregel till 5–10 år.

Avskrivningstider på immateriella anläggningstillgångar uppgår som huvudregel till 5 år. Region Västerbotten har för visa immateriella anläggningstillgångar en längre avskrivningstid än 5 år. I de fall där avskrivningstiden är längre än 5 år har en individuell bedömning genomförts för respektive anläggning där det finns underlag; i form av avtal eller beskriven användningstid bedöms vara längre än 5 år. Hanteringen är i enlighet med RKR:s rekommendation R3.

Omprövning av nyttjandeperiod genomförs löpande under året och avskrivningstiden ändras för anläggningar där förutsättningar förändrats mot tidigare prövning.

Nedskrivning

Bedömning av nedskrivningsbehov utförs när det finns indikationer på att redovisat värde är för högt.

Omsättningstillgångar
Kortfristiga placeringar

Regionens pensionsmedelsportfölj är klassificerad som omsättningstillgång i enlighet med rekommendationen RKR 7 Finansiella tillgångar och finansiella skulder. Medel som ständigt är föremål för köp och försäljning klassificeras som omsättningstillgång.

Portföljens förvaltning regleras i antagen finanspolicy. Finansiella omsättningstillgångar värderas till verkligt värde. Värderingen av de kortfristiga placeringarna görs av hela portföljen tillsammans. Detta görs för att bättre reflektera syftet med att ha en portföljförvaltning där risker sprids på flera tillgångsslag och minskar volatiliteten i värderingen.

Avsättningar
Pensioner

Region Västerbotten redovisar pensioner enligt gällande lagstiftning, vilket innebär att pension som intjänats före 1998 inte tas upp som en skuld eller avsättning utan redovisas som ansvarsförbindelse (blandmodellen). Pensioner intjänade från och med 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen. Skandias beräkning ligger till grund för beräkning av pensionsavsättningen och ansvarsförbindelsen. Avsättningen och ansvarsförbindelsen värdesäkras genom basbeloppsuppräkning och försäkringsteknisk ränta enligt riktlinjer som antagits av Sveriges Kommuner och Regioner, riktlinjer för beräkning av pensionsskuld, RIPS 19.

Pensionskostnad

Pensionskostnaden utgörs i huvudsak av tre delar:
- Utbetalning av intjänade pensionsförmåner
- Premie på avgiftsbetsämd pension.
- Avsättning för förmånsbestämd pension.

Transparensbokslut tandvården

Transparensbokslut 2019 som gäller tandvården genomförs när det kamerala bokslutet är avslutat. Samtliga handlingar följer de principer som är nationellt beslutade. Handlingar finnas att tillgå på regionens ekonomistab.

Miljöredovisning

Måluppfyllelse miljöpolitiskt program 2016–2019
Fullmäktiges miljöpolitiska program för 2007–2020 innehåller policy och övergripande mål för miljöarbetet. En ny miljöpolicy fastställdes 2020 där fokus ligger på att minska klimat, giftfri miljö och resurseffektivitet. Landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för funktionshinder och habilitering har fastställt detaljerade mål för åren 2016–2019. Nedan finns en slutredovisning av måluppfyllelsen för dessa mål.

Flera av detaljmålen har inte uppnåtts under programperioden. Dock har ett miljöarbete etablerats och utvecklats inom respektive miljöområde vilket ger goda förutsättningar för fortsatt arbete med att minska regionens påverkan. För information om vilka åtgärder som har genomförts i syfte att uppnå respektive detaljmål, se regionens miljöredovisning. www.regionvasterbotten.se/miljo/miljoredovisning

Resultat

	Detaljmål 2016–2019	Målvärde	Resultat 2019
1.	Den totala energianvändningen i regionens fastigheter har minskat med 23 procent år 2019 till 101,9 GWh	23 %	14 %
2.	Investeringsutgiften för förnybar elproduktion installerad i regionens fastighetsbestånd utgör minst 1 procent av årlig kostnad för inköpt el	≥ 1 %	≥ 1 %
3.	Ingående material i byggprojekt miljöbedöms enligt byggvarudatabasen Byggvarubedömningen eller motsvarande	100 %	67 %
4.	Koldioxidutsläppen från regionens samtliga tjänsteresor har minskat med 17 procent år 2019	17 %	27 %
5.	Koldioxidutsläppen per personkilometer från den kollektivtrafik som regionen beställer av Länstrafiken har minskat med 37 procent och utgör högst 50 g/personkilometer år 2019	37 %	21 %*
6.	Koldioxidutsläppen från regionens sjukresor minskar årligen under programperioden	Minskning jämfört med år 2016	6 % ökning*
7.	Utsläpp och kassation av läkemedel har minskat enligt handlingsplan år 2019	Uppfyllt	50 % av läkemedel som följs enl handl. plan har minskat
8.	Utsläpp av lustgas har minskat med 60 procent år 2019	60 %	47 %*
9.	Andelen ekologiska livsmedel utgör minst 35 procent av den totala inköpskostnaden för livsmedel år 2019. Varorna ska i största möjliga mån upphandlas lokalt och klimatsmart	35 %	21 %
10.	Andelen socialt och etiskt märkta livsmedel utgör 5 procent av den totala inköpskostnaden för livsmedel år 2019	5 %	5 %
11.	Varor och kemiska produkter som innehåller hälso- och/eller miljöfarliga ämnen minskar årligen under programperioden enligt upprättad lista	Mindre än tidigare år	Uppfyllt
12.	Sociala krav enligt uppförandekoden ställs vid alla upphandlingar av berörda produktkategorier 2019	100 %	Delvis uppfyllt
13.	Den totala mängden avfall har minskat med 5 procent per vårdtillfälle år 2019	5 %	18 % ökning
14.	Mängden farligt avfall har minskat med 50 procent per viktad vårdtjänst år 2019	50 %	2 %
15.	Andelen konventionellt avfall som sorteras till återvinning är minst 35 procent år 2019	35 %	15 % exkl matavfall 21 % inkl matavfall
16.	Användningen av utvalda engångsprodukter har minskat med 15 procent till år 2019	100 %	Uppnås ej
17.	Miljöledningssystemet är implementerat i regionens samtliga verksamheter samt integrerat i regionens ledningssystem år 2019	Uppfyllt	Uppfyllt
18.	Andelen anställda som har genomgått miljöutbildning är 95 procent år 2019	95 %	7 %

*Preliminära uppgifter

Produktion

Hälso- och sjukvård
Den samlade produktionen i hälso- och sjukvården mätt i viktade vårdtjänster har ökat med 1,2 procent jämfört med 2018. I primärvården har produktionen ökat med 3,5 procent och i sjukhusvården med 0,5 procent.

Viktad vårdtjänst är ett sammanvägt mått på vad regionen producerar i öppenvård och slutenvård. Vårdkontakterna viktas utifrån de resurser de beräknas kräva. Ett vårdtillfälle i slutenvård bedöms exempelvis vara mer resurskrävande än ett besök i öppenvården. Förskjutningen från sluten till öppen vård har pågått länge. Det innebär att produktionen av viktade vårdtjänster sjunker utan att vården vare sig minskar eller blir sämre.

Antalet vårdtillfällen har ökat med 1,7 procent medan antalet vårddagar minskat med 1,6 procent 2019 jämfört med 2018. Att antalet vårdtillfällen ökar medan antalet vårddagar minskar avspeglar sig i medelvårdtiden som är 3,5 procent lägre än 2018 och ligger på 5,2 dagar. Totalt producerades förra året 289 684 vårddagar vilket motsvarade 48 384 vårdtillfällen. Av slutenvården producerades 2,8 procent på primärvårdens sjukstugor.

Antalet disponibla vårdplatser på länets tre sjukhus var 2019 i genomsnitt 682,6 vilket är en minskning med 0,7 procent. Den genomsnittliga beläggningen var 93,2 procent att jämföra med 94,1 procent 2018.

Patienter från övriga regionen stod 2019 för 12,5 procent av vårdtillfällena på sjukhus, en ökning jämfört med 2018 då andelen var 12,0 procent. Under åren 2017–2019 har antalet vårdtillfällen från övriga i regionen ökat med 7,3 procent och antalet vårddagar med 2,3 procent. En regionpatients medelvårdtid har minskat och ligger 2019 på 4,9 vårddagar.

Totalt ökade antalet läkarbesök med 2,8 procent. I primärvården var ökningen 4,6 procent eller 11 500 besök. Sjukhusvården har producerat 5 000 fler läkarbesök, en ökning med 1,5 procent.

Inom sjukhusvården har de sjukvårdande behandlingarna minskat med 4,4 procent jämfört med föregående år. Minskningen är begränsad till några få enheter och beror på en mer korrekt registrering, att antalet besök per behandling minskat samt till viss del på sena efterregistreringar.

En förklaring till att besöken totalt ökat med 2,8 procent inom regionens primärvård är att en förskjutning av listade patienter har skett till regionens hälsocentraler under 2018 då två privata hälsocentraler har avvecklats. I december 2019 var 18,4 procent listade på en privat hälsocentral och i januari 2018 var den siffran 19,4 procent.

Totalt har 1 500 900 läkarbesök och sjukvårdande behandlingar producerats inom den regiondrivna hälso- och sjukvården under 2019.

Produktionen av medicinsk service har ökat med 1,5 procent, laboratoriemedicin med 0,8 procent och bild- och funktionsmedicin med 2,4 procent.

Tandvård
Produktionen i tandvården mätt i vårdtimmar minskade med 2,4 procent. Vårdtiden för vuxna har minskat med 3 219 timmar, vilket är en minskning med 2,8 procent jämfört med föregående år. Verksamhetens prioritetsordning i uppdragsbeskrivningen innebär att akut tandvård och tandvård för barn och unga går före vuxna betalande.

Under året har ett arbete påbörjats med förlängda revisionsintervaller för friska personer 16–74 år med syfte att frigöra tid till personer med större vårdbehov. En effekt av det här arbetet visar sig i att vårdtiden för barn har minskat med 1 097 timmar, eller 1,7 procent. Tid som kunnat användas till vuxna och personer med större vårdbehov.

Privata vårdgivare
Den vård som bedrivs av privata vårdgivare med offentlig finansiering minskade med 2,7 procent jämfört med 2018. Antalet besök som producerats av de privata vårdgivarna i hälsovalet minskade med 0,7 procent och besök som producerats av privata vårdgivare utanför hälsovalet minskade med 6,8 procent. Minskningen beror på att flera privata taxeläkare upphört med sina praktiker, att en privat hälsocentral avvecklat sin verksamhet och att en hälsocentral stängts genom beslut av regiondirektören. Totalt producerades 228 700 besök av de privata vårdgivarna på uppdrag av Region Västerbotten. Det var drygt 6 000 färre än 2018.

Vårdtillfällen

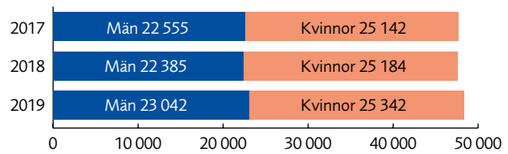

Läkarbesök

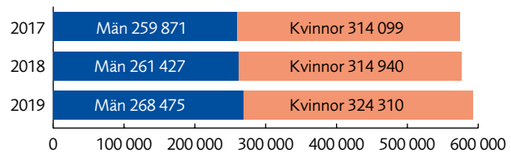

Vårddagar

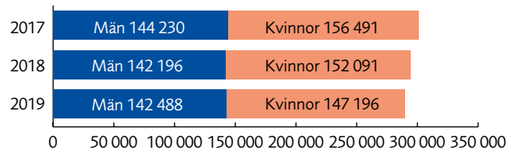

Sjukvårdande behandling

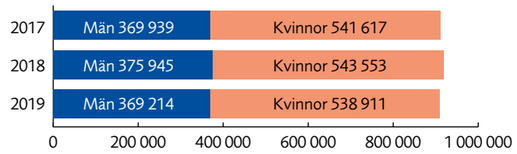

Vårdtjänst DRG

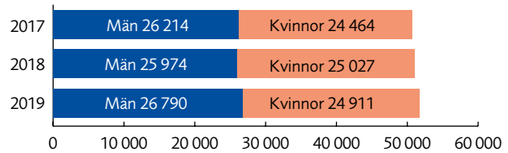

Viktade vårdtjänster

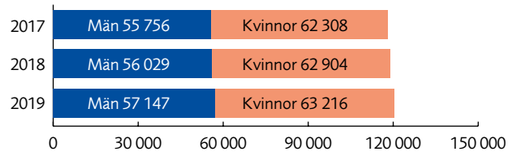

Revisionsberättelse för år 2019

Nämndernas årsrapporter i korthet

Regionstyrelsen

Ansvarsområde
Regionstyrelsen leder och samordnar förvaltningen och har uppsikt över övriga nämnders och de koncernövergripande bolagens verksamhet. Regionstyrelsen är beställare av regionens primärvård som omfattas av vårdvalssystemet samt tandvård. Styrelsen ansvarar även för att följa upp verksamhet som utförs av privata vårdgivare. Styrelsen är även driftsnämnd för områdena Service och Digitalisering och medicinsk teknik.

Viktiga händelser
- Nytt ansvarsområde från 1 januari 2019: Regionens primärvård överförd från styrelsen till hälso- och sjukvårdsnämnden. Ansvar för beställning av Hälsoval kvarstår. Beställning av tandvård överförd från hälso- och sjukvårdsnämnden till styrelsen.
- Digitalis och kanalerna Digironder, Digifika och DigiTV har bidragit till att informera, stödja och väcka intresse hos kunderna på ett systematiskt sätt.
- Arbetet med Framtidens vårdinformationsstöd, FVIS, fortsätter.
- Införande av portföljstyrning och ny affärsmodell pågår.
- Aktiviteter pågår kring effektivisering av fastighetsytor samt för att utveckla inköpsprocessen.

Måluppfyllelse
Styrelsen följer upp sju mål inklusive ett mål i uppföljningsplanen för Hälsoval i sin årsrapport. Det görs med stöd av de indikatorer som fastställts för respektive mål. Av dessa bedömer styrelsen att ett mål uppfylls, fyra mål delvis uppfylls och att två av målen inte uppfylls. Styrelsen bedömer också att arbetet med fullmäktiges uppdrag har fortskridit och återrapporterats enligt plan.

Ekonomi
Regionstyrelsen redovisar i år en negativ budgetavvikelse på totalt 101 miljoner kronor och nettokostnadsutvecklingen uppgår till 0,4 procent. Största budgetunderskotten finns inom pensionskostnader, fastighetskostnader samt kostnader för avskrivningar. Planerade åtgärder för att minska kostnadsutvecklingen och budgetavvikelserna redovisar 2019 en effekt på 18 miljoner kronor och motsvarar planen. Styrelsens budgetavvikelse och nettokostnadsutveckling har påverkats positivt av statsbidrag som Region Västerbotten har tilldelats under hösten. Bedömningen är att regionstyrelsen kommer att ha fortsatt stora svårigheter att klara verksamheten inom anvisad budgetram.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Ansvarsområde
Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar för den verksamhet som bedrivs inom sjukhusvård, primärvård i egen regi, tandvård i egen regi samt funktionshinder och habilitering. Nämnden har därmed det yttersta vårdgivaransvaret.

Nämnden ska följa och driva utvecklingen av forskning, innovation och utbildning inom området hälso- och sjukvård. Förutom detta ansvarar nämnden för att hälso- och sjukvården tas tillvara som en regional tillväxtfaktor och nämnden ansvarar även för arbetet med nationella minoritetsgrupper.

Viktiga händelser
- En strategi för god, effektiv och nära vård har fastställts och nämnden har tillsammans med länets kommuner inlett arbetet.
- Tillgängligheten har förbättrats och för specialiserad vård ligger den nu i nivå med, eller något högre än rikssnittet. Resultatet gav full utdelning från den nya och resultatbaserade kömiljarden.
- 1 januari 2019 infördes den förstärka vårdgarantin i primärvården och tillsammans med Sveriges kommuner och regioner, SKR, har primärvården arbetat med ett nytt sätt att följa upp tillgängligheten.
- Norrlands universitetssjukhus kom på tredje plats i kategorin medicinsk kvalitet när Dagens Medicin utsåg landets bästa universitetssjukhus.
- Region Västerbotten och Umeå universitet ligger i framkant vid Vetenskapsrådets tilldelning av medel till klinisk behandlingsforskning.
- Avtal för nytt vårdinformationsstöd har tecknats och det finns ett beslut om att Region Västerbotten blir först med acceptanstest inför att systemet tas i bruk.

Måluppfyllelse
Nämndens åtta mål följs upp i samband med årsrapporten med stöd av de indikatorer som fastställts för respektive mål. Nämnden bedömer att ett av dessa mål uppfylls, tre mål delvis uppfylls och att tre av målen inte uppfylls. För ett mål saknas underlag för bedömning. Arbete med fullmäktiges särskilda uppdrag fortsätter enligt plan.

Ekonomi
Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar i år ett underskott mot budget på 380 miljoner kronor med en nettokostnadsutveckling på 3,8 procent. Det är en förbättring mot de prognoser som lämnats tidigare. Största budgetunderskotten finns inom personalkostnader, läkemedel och medicinskt material samt kostnader för utomlänsvård. Planerade åtgärder för att minska kostnadsutvecklingen och

budgetavvikelserna redovisar 2019 en effekt på 60 miljoner kronor och motsvarar inte planen. Bedömningen är att det för hälso- och sjukvårdsnämnden krävs ett omfattande och tidskrävande arbete för att vända trenden och komma tillrätta med ekonomin.

Regionala utvecklingsnämnden

Ansvarsområde
Regionala utvecklingsnämnden ansvarar för att leda, driva, utveckla och samordna det regionala utvecklings- och tillväxtarbetet i länet. I nämndens uppdrag finns även ett ansvar för regional kulturverksamhet och regional kollektivtrafik. En viktig uppgift är att besluta om användningen av vissa statliga medel för regional utveckling. Nämnden ansvarar för att det finns samverkansstrukturer kring regionala utvecklingsfrågor mellan nämnden och länets kommuner. Nämnden har också ansvar för organiseringen av den regionala samverkans- och stödstrukturen för samverkan inom områdena hälsa och social välfärd samt utbildning och kompetensförsörjning med länets kommuner.

Viktiga händelser
- Som en del av Region Västerbottens nya organisation har strukturerna för samverkan med kommunerna setts över och förstärkts. Bland annat har en ny struktur för länssamverkan inom digitalisering tagits fram.
- Ett intensivt samarbete mellan Norrbotten och Västerbotten resulterade i att Bussgods i Norr AB (Västerbottens aktör inom Bussgods) övertar transporterna i Norrbottens län i och med att de avvecklar sin verksamhet på grund av dålig lönsamhet.
- Arbetet med att skapa en ny regional utvecklingsstrategi, RUS 2020+, fortgår. Under hösten antog regionfullmäktige en ny regional kulturplan.
- Under året har Region Västerbotten deltagit i SKR:s utvecklingsarbete Modellregioner – utvecklingsarbete för jämställd välfärd.
- Under vintern nyinvigdes det kontor i Stockholm som Region Västerbotten drivit de senaste tre åren tillsammans med Företagarna, Skellefteå Kraft, Umeå kommun och Skellefteå kommun. I samarbetet ingår nu även Region Norrbotten.

Måluppfyllelse
Regionala utvecklingsnämnden följer upp inriktningsmålet Tydligt ledarskap byggt på samverkan för hållbar regional tillväxt och tillhörande strategier. Mot bakgrund av de sammanfattade resonemangen och slutsatserna gör regionala utvecklingsnämnden bedömningen att de verksamhetsmässiga målen har en god måluppfyllnad. I fyra av sex strategier bedöms att arbetet har utvecklats i enlighet med rekommendationerna från Regionförbundet Västerbottens läns årsredovisning 2018. Målen Miljödriven utveckling respektive Platsbaserad näringslivsutveckling bedöms utvecklas i liten grad enligt rekommendationerna.

Ekonomi
Regionala utvecklingsnämnden redovisar för i år en negativ budgetavvikelse på 3,7 miljoner kronor. Avvikelsen beror huvudsakligen på högre samverkanskostnader än budgeterat. För att minska de samverkanskostnaderna har nämnden bland annat gjort en översyn av sammanträdesplanen för 2019 för att om möjligt minska antalet möten. Det har lyckats i viss omfattning. Bolagen har genomgående presenterat positiva resultat eller nollresultat, med undantag för tre bolag som redovisar negativa resultat. Åtgärder för att komma tillrätta med underskotten har påbörjats.

Patientnämnden

Ansvarsområde
Nämnden ska utifrån synpunkter och klagomål stödja och hjälpa enskilda patienter och bidra till kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet i hälso- och sjukvården. Patientnämnden har också enligt lag om psykiatrisk tvångsvård, lag om rättspsykiatrisk vård och smittskyddslagen i uppgift att rekrytera, utbilda, handleda och utse stödpersoner till patienter som vårdas med tvång.

Viktiga händelser
- En ny nationell handbok för kategorisering av ärenden har införts och kategorisering sker nu utifrån samma kategorier som Inspektionen för Vård och Omsorg.
- Ett beslut i fullmäktige om nytt reglemente för patientnämnden innebär bland annat att patientnämndens kanslichef nu är underställd regiondirektören.
- En ny kanslichef har tillträtt och därför har fokus varit på nya strukturer och arbetsformer. Bland annat har arbetet med beredningslista i patientnämnden förändrats.

Måluppfyllelse
Alla nämndens sex mål följs upp i samband med årsrapporten med stöd av de indikatorer som fastställts för respektive mål. Patientnämnden bedömer att måluppfyllelsen är god i den mån den går att bedöma och att målen i huvudsak har uppnåtts, då fyra av dessa mål uppfylls och två mål delvis uppfylls.

Ekonomi
Nämnden visar ett överskott på 561 500 kronor mot budget i år vilket innebär en positiv budgetavvikelse på 10 procent.

Folkhögskolestyrelsen

Ansvarsområde
Folkhögskolestyrelsen är det politiska organ som utövar politisk styrning av verksamheten vid Storumans och Vindelns folkhögskolor, där Region Västerbotten är huvudman.

Viktiga händelser
- Ett arbetsmiljöarbete är inlett tillsammans med regionens företagshälsa inom ramen för Hälsofrämjande arbetsplats.
- Arbetet med att utveckla skolornas ledning och styrning har fortsatt. Med stöd i revisionens granskning har ett omfattande arbete med riktlinjer och rutiner inletts.

Måluppfyllelse
Folkhögskolestyrelsen följer upp tolv mål i samband med årsrapporten med stöd av de indikatorer som fastställts för respektive mål. Folkhögskolestyrelsen bedömer att sex av dessa mål uppfylls, två mål delvis uppfylls och att fyra av målen inte uppfylls. Resultatet förklaras av att verksamheten liksom måluppfyllelsen har påverkats av minskad statlig finansiering i början av året.

Ekonomi
Nämnden visar ett överskott på 5 700 kronor. Det åtgärdspaket som folkhögskolestyrelsen beslutade om för att anpassa verksamheten till de nya ekonomiska förutsättningarna har genomförts.

Kostnämnden

Ansvarsområde
Region Västerbotten har tillsammans med Lycksele kommun har gemensam kostnämnd. Den ansvarar bland annat för måltidsproduktion vid Lycksele lasarett.

Viktiga händelser
- Det har gjorts överenskommelser mellan kostnämnd, utbildningsnämnd och socialnämnd.
- Två nya kök har tagits i drift under maj månad.
- Arbetet med att skapa en effektiv organisation med ekonomi i balans har påbörjats.

Måluppfyllelse
Två mål visar på positiv avvikelse från målvärdet och tre mål visar på negativ avvikelse från målvärdet.

Ekonomi
Nämnden redovisar ett underskott på 94 000 kronor för helåret.

Gemensamma måltidsnämnden

Ansvarsområde
Region Västerbotten har tillsammans med Skellefteå kommun en gemensam kostnämnd. Den ansvarar bland annat för måltidsproduktion vid Skellefteå lasarett.

Viktiga händelser
- Måltidsavdelningen har genomfört en omorganisation och inrättat en ny ledningsstruktur.
- Livsmedelspriserna fortsätter att stiga. Under året steg priserna med 4 procent.
- Arbetet med att ta fram en ny meny har pågått under året.
- Arbetet med digitalisering för beställning av mat för personer som är beviljade hemtjänst har startat.

Måluppfyllelse
Nämnden följer upp mål inom Tillgänglighet och Samhällsutveckling och gör bedömningen att båda målen uppfylls.

Ekonomi
Nämnden redovisar för året ett överskott mot budget på 3,1 miljoner kronor, inklusive det balanserade överskottet.

Bilagor

Bilaga 1: Budgetomfördelningar 2019

Regionstyrelsen	mkr
Primärvård	
- fördelning statsbidrag	21,00
Digitalisering	
- fördelning spjutspetsmedel, FoU	1,16
- flytt av verksamhet till IT från laboratoriemedicin	-0,59
- flytt av verksamhet till IT från ekonomistab	2,08
- flytt av verksamhet från Service	0,93
- medfinansiering projekt Umeå 5G	0,50
- fördelning statsbidrag	20,00
- fördelning FVIS	7,00
Service	
- tillskott för förändrad inköpsprocess	2,00
- projekt för gemensam beställningscentral	0,40
- tillskott för miljöpolitiskt program	1,44
- flytt av verksamhet till Service	-0,93
- fördelning av statsbidrag	12,00
- teknisk justering, bland annat index och sociala avgifter	1,76
Övrig verksamhet inom regionstyrelsen	
- fördelning statsbidrag, sjukskrivning	-8,08
- flytt av verksamhet till IT från ekonomi	-2,08
- medfinansiering projekt Umeå 5G	-0,50
- tillskott för förändrad inköpsprocess	-2,00
- projekt för gemensam beställningscentral	-0,40
- tillskott för miljöpolitiskt program	-1,44
- utökad budget till revisionen	-0,55
- fördelning Skandion	-1,00
- flytt av tjänster	-4,50
- flytt av intäkter	-39,00
- fördelning statsbidrag	-119,00
- utökad budget till folkhögskolestyrelsen	-0,45
- fördelning FVIS	-7,00
- fördelning kömiljard	-70,00
- teknisk justering, bland annat index och sociala avgifter	-0,60
Summa regionstyrelsen	**-187,85**

Hälso- och sjukvårdsnämnden	mkr
Sjukhusvård	
- fördelning spjutspets FoU	12,10
- fördelning nya läkemedel	27,78
- fördelning statsbidrag, sjukskrivning	8,08
- flytt av verksamhet till laboratoriemedicin från IT	0,59
- fördelning Skandion	1,00
- flytt av tjänster	4,50
- fördelning kömiljard	70,00
- teknisk justering, bland annat index och sociala avgifter	2,35
Tandvård	
- fördelning spjutspets FoU	1,21
Centralt	
- fördelning spjutspets FoU	-14,47
- fördelning nya läkemedel	-27,78
- flytt av intäkter	39,00
- fördelning statsbidrag	60,00
- teknisk justering, bland annat index och sociala avgifter	-3,51
Summa hälso- och sjukvårdsnämnden	**180,85**

Regionala utvecklingsnämnden	
- fördelning statsbidrag	6,00

Folkhögskolestyrelsen	
- utökad budget	0,45

Revisionen	
- utökad budget	0,55

Nettoförändring	0

Bilaga 2: Medelsförvaltning

Marknadsvärde och avkastning	Marknadsvärde mkr	Avkastning %	Avkastningskrav %	Differens
Aktieportfölj	3 274,3	34,1		
Ränteportfölj	1 345,8	2,1		
Alternativa	0,0	0,0		
Likvida medel	101,1	0,0		
Totala portföljen	4 721,1	17,5	5,8	11,7

Tillgångsallokering	Portfölj %	Min %	Normal %	Max %
Aktieportfölj	69,4	10,0	70,0	80,0
Ränteportfölj	28,5	15,0	30,0	90,0
Alternativa	0,0	0,0	0,0	10,0
Oplacerad likvid	2,1	0,0	0,0	15,0

Geografisk allokering	Portfölj %	Index*	Differens %
Sverige	21,1	20,0	1,1
Europa	17,2	14,3	2,9
Nordamerika	44,5	47,3	-2,8
Japan	5,7	5,8	-0,1
Pacific	1,3	2,8	-1,5
Em. Market	10,1	9,9	0,2

*MCSI AC Worlds aktuella indexvikter med undantag för 20 % fast vikt i Sverige.
Normalandel svenska aktier 20 %, utländska 80 %. Limiter i policy +/- 20 %.

Bilaga 3: Vårdproduktion

Hälso- och sjukvård Region Västerbotten		Slutenvård								
		Vårdtillfällen			Vårddagar			Vårdtjänst DRG		
Verksamhetsområde	**Kön**	**2017**	**2018**	**2019**	**2017**	**2018**	**2019**	**2017**	**2018**	**2019**
Primärvård										
Primärvård	Kvinna	641	752	657	4 921	5 097	4 687			
	Man	543	624	690	3 918	4 181	4 793			
Summa Primärvård		**1 184**	**1 376**	**1 347**	**8 839**	**9 278**	**9 480**			
Sjukhusvård										
Medicinska specialiteter	Kvinna	10 393	10 173	10 512	74 567	70 653	68 297	9 834	9 793	9 949
	Man	11 586	11 465	11 840	76 875	77 650	75 991	11 722	11 652	12 244
Summa medicin		**21 979**	**21 638**	**22 352**	**151 442**	**148 303**	**144 288**	**21 556**	**21 445**	**22 193**
Psykiatriska specialiteter	Kvinna	1 547	1 509	1 582	19 615	19 102	19 713			
	Man	1 486	1 342	1 436	15 126	14 755	16 156			
Summa psykiatri		**3 033**	**2 851**	**3 018**	**34 741**	**33 857**	**35 869**			
Kirurgiska specialiteter	Kvinna	12 561	12 750	12 591	57 388	57 239	54 499	14 630	15 234	14 962
	Man	8 940	8 954	9 076	48 311	45 610	45 548	14 492	14 322	14 546
Summa kirurgi		**21 501**	**21 704**	**21 667**	**105 699**	**102 849**	**100 047**	**29 122**	**29 556**	**29 508**
Summa Sjukhusvård		**46 513**	**46 193**	**47 037**	**291 882**	**285 009**	**280 204**	**50 678**	**51 001**	**51 701**
Summa totalt		**47 697**	**47 569**	**48 384**	**300 721**	**294 287**	**289 684**	**50 678**	**51 001**	**51 701**

Hälso- och sjukvård Region Västerbotten		Öppenvård						Totalt		
		Läkarbesök			Sjukvårdande behandling			Viktade vårdtjänster		
Verksamhetsområde	**Kön**	**2017**	**2018**	**2019**	**2017**	**2018**	**2019**	**2017**	**2018**	**2019**
Primärvård										
Primärvård	Kvinna	136 878	137 646	144 775	267 797	280 413	286 359	14 942	15 278	15 825
	Man	108 192	109 378	113 734	177 531	185 612	188 042	10 981	11 261	11 650
Summa Primärvård		**245 070**	**247 024**	**258 509**	**445 328**	**466 025**	**474 401**	**25 923**	**26 539**	**27 475**
Sjukhusvård										
Medicinska specialiteter	Kvinna	56 347	56 845	56 610	113 360	99 906	84 938	18 807	18 392	18 112
	Man	56 310	57 301	57 293	94 643	86 426	74 833	19 891	19 804	20 176
Summa medicin		**112 657**	**114 146**	**113 903**	**208 003**	**186 332**	**159 771**	**38 698**	**38 196**	**38 288**
Psykiatriska specialiteter	Kvinna	15 846	16 068	17 171	82 924	82 690	84 946	5 059	5 121	5 375
	Man	12 857	12 703	13 120	56 023	58 668	59 922	3 866	4 087	4 136
Summa psykiatri		**28 703**	**28 771**	**30 291**	**138 947**	**141 358**	**144 868**	**9 036**	**9 208**	**9 511**
Kirurgiska specialiteter	Kvinna	105 028	104 381	105 754	77 536	80 544	82 668	23 500	24 113	23 904
	Man	82 512	82 045	84 328	41 742	45 239	46 417	21 018	20 877	21 185
Summa kirurgi		**187 540**	**186 426**	**190 082**	**119 278**	**125 783**	**129 085**	**44 518**	**44 990**	**45 089**
Summa Sjukhusvård		**328 900**	**329 343**	**334 276**	**466 228**	**453 473**	**433 724**	**92 252**	**92 394**	**92 888**
Summa totalt		**573 970**	**576 367**	**592 785**	**911 556**	**919 498**	**908 125**	**118 175**	**118 933**	**120 363**

Läkarbesök och sjukvårdande behandling per yrkeskategori i öppenvård

Verksamhetsområde	Hälso- och sjukvårdspersonal	Kön	2017	2018	2019
Primärvård					
Primärvård	Arbetsterapeut	Kvinna	5 678	6 068	6 363
		Man	2 717	3 036	3 146
	Barnmorska	Kvinna	37 787	39 998	43 115
		Man	1 431	1 464	1 479
	Dietist	Kvinna	2 552	3 012	2 917
		Man	1 398	1 702	1 683
	Kurator	Kvinna	7 574	8 039	8 968
		Man	3 198	3 268	3 436
	Laboratorie-/röntgenassistent	Kvinna	448	1 020	507
		Man	260	711	389
	Läkare	Kvinna	136 879	137 650	144 776
		Man	108 193	109 379	113 736
	Psykolog	Kvinna	14 203	15 353	14 851
		Man	7 048	7 709	7 057
	Sjukgymnast/fysioterapeut	Kvinna	60 133	64 116	65 277
		Man	32 910	35 406	36 816
	Sjuksköterska/distriktssköterska	Kvinna	137 652	140 988	141 439
		Man	127 528	131 195	132 265
	Undersköterska/skötare	Kvinna	662	686	1 891
		Man	567	626	1 399
	Övrigt	Kvinna	1 107	1 129	1 030
		Man	473	494	370
Summa Primärvård			**690 398**	**713 049**	**732 910**
Sjukhusvård					
Medicin	Arbetsterapeut	Kvinna	6 458	6 497	6 403
		Man	4 006	4 058	4 045
	Dietist	Kvinna	5 283	3 589	2 374
		Man	3 665	2 629	2 293
	Kurator	Kvinna	4 817	4 419	4 344
		Man	2 367	2 353	2 365
	Läkare	Kvinna	56 351	56 846	56 615
		Man	56 319	57 307	57 296
	Psykolog	Kvinna	7 434	6 891	6 712
		Man	2 899	2 217	2 158
	Sjukgymnast/fysioterapeut	Kvinna	23 117	22 148	20 363
		Man	14 997	14 253	13 364
	Sjuksköterska/distriktssköterska	Kvinna	53 002	45 481	35 189
		Man	57 554	52 799	42 704
	Undersköterska/skötare	Kvinna	4 513	1 461	507
		Man	2 051	744	406
	Övrigt	Kvinna	8 732	9 419	9 041
		Man	7 095	7 367	7 495
Summa medicin			**320 660**	**300 478**	**273 674**

Verksamhetsområde	Hälso- och sjukvårdspersonal	Kön	2017	2018	2019
Sjukhusvård					
Psykiatri	Arbetsterapeut	Kvinna	4 277	4 020	4 266
		Man	2 232	2 729	2 587
	Dietist	Kvinna	86	59	71
		Man	6	6	5
	Kurator	Kvinna	14 306	15 469	16 000
		Man	5 391	6 719	6 748
	Läkare	Kvinna	15 848	16 069	17 173
		Man	12 857	12 705	13 120
	Psykolog	Kvinna	14 879	14 787	16 392
		Man	7 402	7 150	8 273
	Sjukgymnast/fysioterapeut	Kvinna	1 956	2 049	2 704
		Man	607	700	811
	Sjuksköterska/distriktssköterska	Kvinna	26 677	28 026	26 912
		Man	27 198	28 820	28 351
	Undersköterska/skötare	Kvinna	18 371	16 536	17 137
		Man	12 248	12 101	12 558
	Övrigt	Kvinna	2 370	1 743	1 462
		Man	939	441	589
Summa psykiatri			**167 650**	**170 129**	**175 159**
Kirurgi	Arbetsterapeut	Kvinna	1 597	1 655	1 828
		Man	1 586	1 464	1 494
	Barnmorska	Kvinna	30 613	32 152	33 429
		Man	14	87	123
	Dietist	Kvinna	141	230	254
		Man	52	77	113
	Kurator	Kvinna	847	863	878
		Man	33	97	109
	Läkare	Kvinna	105 028	104 381	105 754
		Man	82 512	82 045	84 328
	Sjukgymnast/fysioterapeut	Kvinna	5 541	5 549	6 826
		Man	4 582	4 790	5 448
	Psykolog	Kvinna	10	11	17
		Man	35	21	6
	Sjuksköterska/distriktssköterska	Kvinna	22 232	20 693	21 149
		Man	18 254	18 135	19 661
	Undersköterska/skötare	Kvinna	86	104	91
		Man	75	94	57
	Övrigt	Kvinna	16 469	19 287	18 196
		Man	17 111	20 474	19 406
Summa kirurgi			**306 818**	**312 209**	**319 167**
Summa Sjukhusvård			**795 128**	**782 816**	**768 000**
Summa sjukvård			**1 485 526**	**1 495 865**	**1 500 910**

Bilaga 3: Vårdproduktion

Vårdtillfällen sjukhusvård per kund i slutenvård	2017	2018	2019
Västerbotten	39 837	39 599	40 065
Region	5 491	5 553	5 890
Övriga län	1 185	1 041	1 082
Sjukhusvård	**46 513**	**46 193**	**47 037**
Andel Västerbotten	85,6 %	85,7 %	85,2 %
Andel region	11,8 %	12,0 %	12,5 %
Andel övriga län	2,5 %	2,3 %	2,3 %

Medicinsk service, produktion i poäng	2017	2018	2019
Laboratoriemedicin	1 560 414	1 629 039	1 642 075
Bild- och funktionsmedicin	1 401 417	1 429 294	1 462 998
Summa medicinsk service	**2 961 831**	**3 058 333**	**3 105 073**

Tandvård	2017	2018	2019
Antal besök	306 587	285 255	274 581
Antal patienter	119 597	113 209	108 630
exklusive käkkirurgi			

Privata vårdgivare med offentlig finansiering	2017	2018	2019
Privata utanför Hälsoval			
Taxeläkare	16 699	12 399	9 809
Taxesjukgymnaster	68 021	63 005	60 506
Psykoterapeuter med avtal	1 815	1 946	1 775
Summa privata utanför Hälsoval	**86 535**	**77 350**	**72 090**
Externa i Hälsoval			
Läkarbesök	61 788	57 848	56 671
Sjukvårdande behandling	99 040	99 810	99 939
Summa externa i Hälsoval	**160 828**	**157 658**	**156 610**
Summa privata vårdgivare	**247 263**	**235 008**	**228 700**

Bilaga 4: Begreppsförklaring

Anläggningstillgångar
Anläggningstillgångar är tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk för den längre tidsperiod. De kan vara materiella och finansiella men också immateriella, det vill säga tillgångar som inte är fysiska, exempelvis kunskap och varumärke.

Ansvarsförbindelse
Ansvarsförbindelse är ett möjligt åtagande som inte redovisas som avsättning eller skuld då det föreligger osäkerhet om åtagandets storlek eller om det kommer att behöva infrias.

Avskrivning
Avskrivning är fördelningen av kostnad för en anläggningstillgång över det antal år man beräknar att den ska nyttjas. Avsättning är den skuld som är osäker både till storlek och till den tid den förfaller.

Balansräkning
Balansräkning är en sammanställning som visar regionens tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital vid en viss tidpunkt. Tillgångarna är alltid lika med skulder, avsättningar och eget kapital.

Eget kapital
Eget kapital är skillnaden mellan tillgångar och summan av avsättningar och skulder. Ett positivt resultat ökar det egna kapitalet medan ett negativt resultat minskar det.

Jämförelsestörande post
Jämförelsestörande post är en intäkt eller kostnad som stör möjligheten att jämföra med resultat från andra perioder

Kassaflödesanalys
Kassaflödesanalys visar hur regionens likvida medel förändras under en viss period.

Omsättningstillgång
Omsättningstillgång är en tillgång som förväntas omsättas löpande i verksamheten och som inte är avsedd för stadigvarande bruk som exempelvis lager, kundfordringar och likvida medel.

Resultaträkning
Resultaträkning är en rapport över regionens intäkter och kostnader för en viss period. Periodens resultat är skillnaden mellan intäkter och kostnader

Bilaga 5: Region Västerbottens tjänstepersonsorganisation 2019

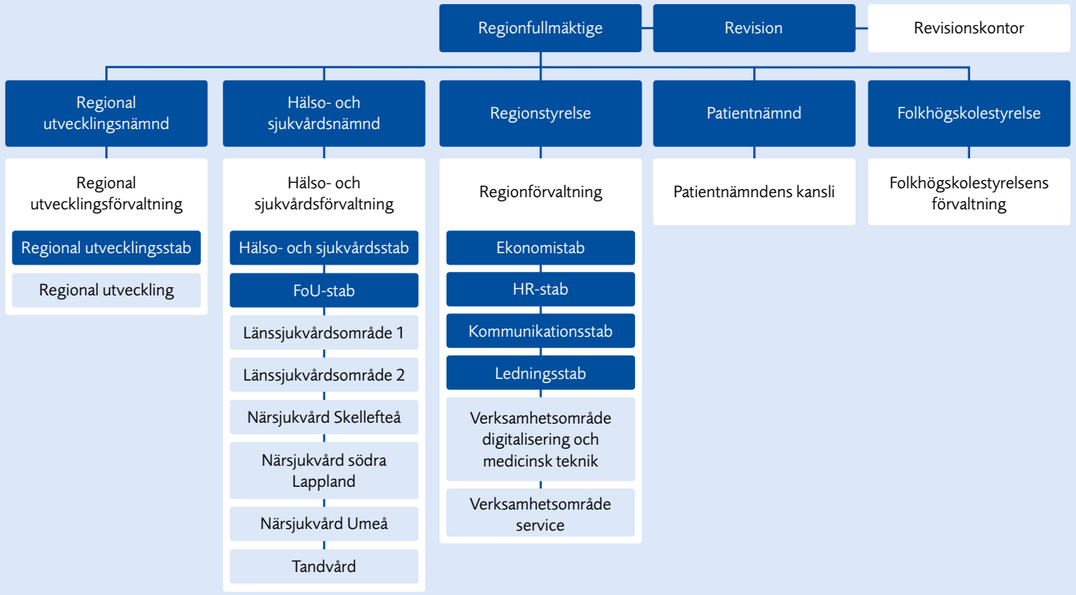

region
västerbotten